

මහාසතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තය

ජේ. සී. විරසුරිය මුදලි මහත්මයාණන්ගේ

ආරාධනාවෙන්

හීර ම විමල ලේ වි හාරා ඩි පතිර න න පා ල

සංවර්ධනාත්මකත්වයේ විසින්

ලියනලද .

තදනුරූප දෙශනාසිකරා භාවසන්තයකින්ද

සම්මතව තිබේ.

|| විනිසභාගය. ||

වය. ඇම. ජී. ඩී. ඩී. සිංහලිකන්ඩා

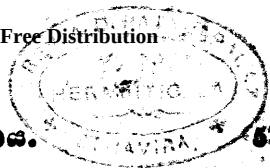
වන මම විසින්

සුචරිතභාදය සුනාමයෙන්

මුද්‍රණයකරවනලදී.

ශ්‍රී. ඩ. 2441.

ක්‍රි. 1898.

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තකය.

67

ඉති අප්ඤ්චානංවා කායෙ කායානුපසයි විහරති ඛේධාවා කායෙ කායානුපසයි විහරති අප්ඤ්ඤාන ඛේධාවා කායෙ කායානුපසයි විහරති සමුදය ඛේධානුපසයිවා කායසම්මං විහරති වය ඛේධානුපසයිවා කායසම්මං විහරති සමුදය වය ඛේධානුපසයිවා කායසම්මං විහරති.

ඉති, මෙතේ; අප්ඤ්චානංවා කායෙ, තමාගේ ශරීරයෙහි හෝ; කායානුපසයි විහරති, (ගමනාදී ඒ ඒ ඊය්‍යාපථයන් අනුව සිත හැර) කය අනුව ඛේධානුපසයිවා කායසම්මං විහරති, (ගමනාදී ඒ ඒ ඊය්‍යාපථයන් අනුව සිත හැර) කාය ගතාසන්නි සිත්ති කරමින් වාසය කරන්නේය; අප්ඤ්ඤාන ඛේධාවා, තමාගේ

ගැල සන්තේය- ගැල සිවිත්තේයයි ව්‍යවහාරමාත්‍රයක්ම වන්නේය-මෙතේ දුකගැණීමෙන් ශරීරය ගැලක් මෙහි-චිත්තජවාතයෝ හොඳින් මෙහි-චිත්තය රථාවාසයකිමෙහි යම් කියාද සිවිම් කියාද සිත උපත්කල්පි වායොබාහුනොම පිඤ්ඤානික උපදවමින් තවගණි-චිත්තකිරිය වායොබාහුව පැතිරීමෙන් ගමනාදිය සුවත්තාලංකේ-එයින් සැලකීම යන්නේය සැලකීම සිවිත්තේය-මම යන්නෙමි මම සිවිත්තෙමියයි ව්‍යවහාරමාත්‍රයක්ම වන්නේය-(පරමාභීඥෙන් සැලකෙත් නැත්තේමය.)

නාවාමාලුතවෙගො ජයාවෙගො තෙජනං,
ගථායාති නවා කායො යාති වානා ගතො අයං.

ගම්මේ වාතවෙගයෙන් නැව(මුහුදෙහි) යන්නේද දුහුදියෙහි වෙගයෙන් ඊය (අගසෙහි) යන්නේද එපරිද්දෙන්ම වාතවෙගයෙන් දමනලද්දු මේ ශරීරයද යන්නේය.

ගතනසුත්තවසෙතොව චිත්තසුත්තවසෙතිදං,
පසුත්තං කායසන්නම්පි යාතිධාති නිසීදති.

සොදනලද යන්නුසුත්ත නිසා පවත්නා යන්නුය ගම්මේද එමෙන් චිත්ත සුත්ත වශයෙන් සොදනලද මේ කාය යන්නුයද ගමනෙහි දිවිය සිවිමය සය නාය යන මෙතෙක්දෙය කරන්නේය.

කොනාම එනි සොසතො ගෙ විනාහෙතුවට්ඨෙය,
අත්තනො ආනුසාවෙන තිස්ථො යදිවාපජෙ.

මෙහි කවරනම් සැලකෙත් හේතුප්‍රත්‍යයන්ගෙන් වෙන්ව නමන්නේ ආනුසාවයෙන් සිවිත්තේවේද ඉදින් ගන්නේත්වේද, (නැත්තේමය).

ගහමා එවං. හෙතු ප්‍රථමවසෙතොව පවනානි ගමනාදීනි සලලකෙති නො එසගවන්නොවා ගවණාමිති පජනාති සිනොවා නිසින්නොවා සයා නොවා සයානොමිති පජනාතිති වෙදිනබ්බො.

එහෙයින් මෙතේ හෙතුප්‍රත්‍යයන්ගෙන්ම පවත්නා ගමනාදිය සලකන්නෝ ගන්නෙත් යම්කිසි දන්නේයයි යනාදිය දනසුතු.

සමා යථා වාපනාසා කායො පනිතිනො හොති නවා නවා නං. පජනා තිති සුබ්බසංගාතිකවචනමෙතං ඉදං වුත්තං. හොති යෙනවා යෙනවා ආකා

හෝ අනුන්ගේ හෝ; කායෙ, ශරීරයෙහි; කායානුපසයි විහරති, කායානුපසානා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; සමුදය ධම්මානුපසයිවා, ගම්නාදී ඒ ඒ ඊයඝීපථයන්ගේ උත්පතතික්‍රම වශයෙන් දක්නේ හෝ; කායසමං විහරති, මේ ඊයඝීපථ කායයාගේ සවහාව සිත්හි කරමින් කායානුපසානා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; වය ධම්මානුපසයිවා, ඊයඝීපථයන්ගේ විනාශක්‍රම වශයෙන් දක්නේ හෝ; කායසමං විහරති, කායානුපසානා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; සමුදය වය ධම්මානුපසයිවා, චතුච්චි ඊයඝීපථයන්ගේ උත්පතති විනාශක්‍රම වශයෙන් දක්නේ හෝ; කායසමං විහරති, කායානුපසානා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය—

රෙනසා කායො සිනො හොති- තෙන තෙන නං පඡනාති ගමනාකාරෙන සිතං ගච්ඡතිති පඡනාති ධාන නිසජ්ජසනාකාරෙන සිතං සයානොති පඡනාතිති.

යථා යථා වාපනසා කායො පතිත්තො හොති නථා නථානං වා පඡනාති, යනු මෙහි සඵසංඝාතික වචනාදි-යම් යම් ආකාරයකින් ඒ සොභාවචරයාගේ ශරීරය සිවිනේවේද ඒ ඒ ආකාරයෙන් ඒ ඊයඝීපථය දන්නේය-ගම්නාකාරයෙන් පවත්නාලද්දේ යන්නේයයි දන්නේය හිදිම් සිවිම් සයනාකාරීම් වශයෙන් පවත්නාලද්දේ ඒ ඒ ක්‍රියා කරන්නෙමිනි කියා දන්නේය.

ඉති අජ්ඣන්තංවාචාති එවං අත්තනොවා චතු ඉරියාපථ පරිගණනෙනා කායෙ කායානුපසයි විහරති බ්බිබ්බාවාති පරසාවා චතු ඉරියාපථ පරිගණනෙනා කායෙ කායානුපසයි විහරති සමුදය ධම්මානුපසයිති ආදිය පන අවිජ්ජසමුදයා රුපසමුදයොති ආදිනා නයෙන පමහාකාරෙති රුපකඛකසා සමුදයොව වයොව නිගර්තවෙධා නං හි සකාය ඉබ සමුදය ධම්මානුපසයිති ආදි වුත්තං අපච්ඡායොති වාපනාසාති ආදි වුත්ත සදිසමෙව.

ඉති අජ්ඣන්තංවා යනු මෙසේ නමාගේද සතර ඊයඝීපථ පිළිගැනීමෙන් ශරීරයෙහි ආදිනව දක්නේ කායානුපසානා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය. බ්බිබ්බාවා යනු අනුන්ගේ හෝ සතරඊයඝීපථ පිළිගැනීමෙන් කායානුපසානා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය. අජ්ඣන්තබ්බිබ්බාවා යනු කලක නමාගේද කලක අනුන්ගේද සතර ඊයඝීපථයන් පිළිගැනීමෙන් ශරීරයාගේ සවහාව දැන වාසයකරන්නේය. සමුදය ධම්මානුපසයි යනාදියෙහි වනාහි අවිද්‍යාවපහලවීමෙන් රුප්‍ය පහලවන්නේයයි යනාදී නිසායෙන් පස්ආකාරයකින් රුපසකඛකයාගේ පහලවීමද, විනාසයද දැනගතයුත්තේය. ඒ සඳහා මෙහිසමුදය ධම්මානුපසයි යනාදිය වදාරණලදී.

(සමුදයවයධම්මානුපසයිවා යන්නෙන්)

ඉමසමිං සරිරෙහෙභීමකායො මජ්ඣිමකායො උපරිමකායොති නයො කොඨාසා තත්ථ නාතිනොපට්ඨාය හෙඨා හෙඨිම කායොනාම නයමිං කායදසකං භාව දසකං ආහාරසමුද්ධානාති අඨ උතුසමුද්ධානාති අඨ චිත්තසමුද්ධානාති අඨාති චතු චිත්තාලිසරුපාති නාතිනො උඛං යාව ගලවාටකා මජ්ඣිම

මහා සතිසභාන සුත්‍රසන්තය.

අභිකායොති චාපනායා සති පච්චුපභිනා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය සතිසංඛි මත්තාය අතිස්සිතොව විහරති නාවකිඤ්චලොකෙ උපාදියති එව මපි තිකඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති.

අයාපන, ඒ ඊයංඝාපචානුසමරණයෙහි යෙදී වසන ඒ යොගාවචරයා හට වනාහි; අභිකායොති, ඊයංඝාපච වශයෙන් පවත්නා එම ඊයංඝාපචකය ඇත්තේය (පරමාණී වශයෙන් සන්තප්තල කෙණෙක් නැත්තේයයි කියා); සති පච්චුපභිනා හොති, සිතිය පිහිටුවනලද්දීවේ; යාවදෙව, යම් සිතියක් එසේ මනාකොට පිහිටුවනලදද ඒ සිතිය, ඤාණමත්තාය, චතුමත්තෙහි ඤාණයා ගේවැඩීම පිණිසද; පතිස්සතිමත්තාය, සමානියගේ වැඩීම පිණිසද; අතිස්සි

කායො නාම තස්මිං කායදසකං භාවදසකං වසුදසකං ආහාර සමුච්ඡානාදීති තිති අභිකානිති චතුපඤ්ඤායරූපාති ගලවාටකතො උඛං උපරමකායො නාම තස්මිං වක්ඛුදසකං සොනදසකං ඤානදසකං ජීවනාදසකං කායදසකං භාව දසකං ආහාරසමුච්ඡානාදීති තිති අභිකානිති චතුරසීති රූපාති තථ වක්ඛුප්ප සාදපවට්ඨා වත්තාර මහාභූතාති වණණා ගණා රසො ඔජ ජීවිතිඤ්ඤාං වක්ඛුප්පසාදෙති ඉදං එකත්තතො අවිනිබ්බුත්තානං දසත්තං නිපථත්තා රූ පානංවසෙන වක්ඛුදසකං නාම ඉමිනානගෙන සෙසාති වේදිතබ්බාති නෙසු ගෙභිමකායෙ රූපං ඉතරෙති සතිං අසමමිස්සමෙව යථාභි සායණභයමයෙ පබ්බතච්ඡායාව රූකඛච්ඡායාව එකාබ්බාපිය හොතති-අඤ්ඤමඤ්ඤාචපන අසමමි ස්සාව එවං ඉමෙසු පි තිසු කායෙසු චතුචත්තාලීස චතු පඤ්ඤාය චතුරසීති රූ පාති-කිවාපි එකාබ්බාති පිය අඤ්ඤමඤ්ඤාචපන අසමමිස්සානෙව.

මේ ශරීරයෙහි අධොකාය මධ්‍යමකාය උපරිමකායයි කියා (කය) තුන් කොටසකයක් (වත්නාහුය) එහි නාභිය පටන් යට ගෙණිමකායනම්වේ-ඒ කයෙහි (පඨවිබාතු, ආපොබාතු, තෙජෝබාතු, වායොබාතු වණ්ණ, ගනි, රස, ඔජ ජීවිතොඤ්ඤා කායප්‍රසාදය යන) කාය දසකයද (එසේම පඨවිබාතු ආපො බාතු තෙජෝබාතු වායොබාතු වණ්ණ ගනි රස ඔජ ජීවිතොඤ්ඤා භාව ප්‍රසාදය යන භාවදසකයද (ආහාර අනුභවකළකල්හි හටගන්නා පඨවිබාතු ආපොබාතු තෙජෝබාතු වායොබාතු වණ්ණ ගනි රස ඔජ යන ආහාර සමුච්ඡාන (රූප අවද එසේම සෘතුගුණයෙන් හටගන්නා පඨවිබාතු ආදි සෘතුසමුච්ඡාන රූප අවද එසේම සිතට සොම්නසක් උපත්කල්හි හටගන්නා පඨවිබාතු ආදි චිත්ත සමුච්ඡාන රූප අවද යන සුභාලීසක් පමණ රූපයෝ වත්නාහුය-නාභිය පටන් ගලවමට දක්වා මධ්‍යම කායනම්වේ-ඒ කයෙහි (යටකිසේ) කායදස කය භාවදසකය වඤ්ඤාදසකය*එසේම ආහාරයෙන් හටගන්නා ආහාර සමුච්ඡා න රූප අවද සෘතුගුණයෙන් හටගන්නා සෘතුසමුච්ඡාන රූප අවද සිතෙන් හට ගන්නා චිත්තසමුච්ඡාන රූප-අවද යන මේ රූපයෝ සිව්පණසෙක් වත්නාහුය ගලවමින් උඩ මතු කයනම්වේ. ඒ කයෙහිද යටකිලෙස වඤ්ඤාදසකය ශ්‍රොතදසකය ඝ්‍රාණදසකය ජීව්‍යාදසකය කායදසකය භාවදසකයද (එසේම) ආහාරසමුච්ඡාණ රූප අවද සෘතුසමුච්ඡානරූප අවද, චිත්තසමුච්ඡාන රූප අවද යනමේ සුවාසුරූප කෙණෙක් වත්නාහුය-මෙහි වඤ්ඤාප්‍රසාදයාගේ ප්‍රත්‍යයෙන් (යටකිසේ) පඨවිබාතුආදි සතරමහාභූතයෝද වණ්ණ ගනි රස ඔජ ජීවිතොඤ්ඤා

* වඤ්ඤාදසකයෙහිවෙනස වඤ්ඤාප්‍රසාදයවේ. වඤ්ඤාදසකාදියෙහිද වඤ්ඤාප්‍රසාදයෙන ප්‍රසාදයවේ.

නොව විහරණී, (තෘණොද්‍යානියන මේ දෙදෙනාගෙන්) අනිශ්චතව හෙවත් තෘණොද්‍යානී යන අක්‍රියලයන් දෙදෙනාගෙන් දුරුව වාසයකරන්නේය—(එහෙයින් හෙතෙම); ලොකෙ, මේ සතලොකයෙහි; කිවි, කිසි රූපාදියක්; නව උපාදියනි, ආත්මාදි වශයෙන් වරදවාගැන්මක් නැත්තේය; හික්කිවෙ, මහණෙනි; හික්කු, හික්කුනෙම, හෙවත් යොගාවචරනෙම; එවමි, මෙසේද වනාහි; කායෙ, මේ ශරීරයෙහි, කායානුපයසි විහරණී, කායගතා යනි කාවතාව සිත්හි කරමින් වාසයකරන්නේය.

ඉතිසාපථකණ්ඩං.

වක්‍රප්‍රසාද යන ඒකනියෙන් අභිනිබ්භූතවූ දසවිධවූ නිෂ්පන්නාරූපයන් ගේ වශයෙන් වක්‍රදීපකයවේ—මෙහි යායෙන් ශ්‍රෝත දශකාදියද දනුප්‍රකාශය—ගමයේ සවස්වේලෙහි (මහත්වූ කන්දක එකාබ්ධව පිහිටි වාක්‍ෂපච්ඡාලනාදීන් ගොස් යුක්තවූ) පච්ඡාදිතාව හෙවත් කඳුසෙවන එකවරදුනාක්මෙන් වන්නා වූද එහි පිහිටි ශල්පෙවනානා වාක්‍ෂලනාදීන්ගේ බහිසාබා පත්‍රාදි පුෂ්පාදීන්ගේ සෙවන වෙනවෙනම පවත්නේ නමුදු එයින් බිමට වැටී පවත්නා ජායාවෙහි මේ ශල්පෙවනය මේ වාක්‍ෂපෙවනය යනාදීන් වෙන්වෙන්කොට මැසිත් දැක්කනොහි ඒකාබ්ධවූවාක්මෙන් පෙනෙන්නා වූවේද—(එසේද වුවත් ඒ වාක්‍ෂලනාදීන්) ඔවුනොවූත් අසම්මිශ්‍රමය—එපරිද්දෙන්ම මේ තුන්කයෙහි (සුසාලිසක් වූද සිම්පණකක් වූද සුවාසුවක් වූද යන එක්සියදෙයාසුවක් පමණ වූ රූපයෝ) කිසිසේත් එකාබ්ධවූවාක්මෙන් (වන්නා වූය) ඔවුනොවූත් අසම්මිශ්‍රයෝමය—(මෙසේ දක්වන ලද එක්සිය දෙයාසුවක් පමණ රූපයෝ පරික්‍ෂණායතනයන් ඇතිව † උපත්තෑත් පවත් මරණය දක්වා සංඝසංඝයෙහි ඉපදීමෙන් නැති වීමෙන් පවත්නා වූය—එහෙයින් ගමනාදී ර්‍යසීපථයන්හි ගෙදී වසන යොගාවචරනෙම ඒ ගමනාදී ර්‍යසීපථයන්ගේද යටකී එක්සිය දෙයාසුවක් පමණ රූපයන්ගේද උත්පත්ති විනාසක්‍රමය නුවනින් සලකා විදහිනා වඩා මාණිථලාසි ගමනයත් උතුම් නිවැණිම ලැබීමට උත්සාහ ඇතිව වාසයකරන්නේය.

අපච්ඡායොනි වාපනස්ස යනාදියද පළමු කියන ලද්ද හා සමානමය.

ඉධාපි චතු ඉරියාපථ පරිග්‍රහානිකා සති දුක්ඛසම්මං තස්ස සමුඛාපිකා පුරිමනණ්‍යා සමුදය සම්මං උභිණ්ණං අයුච්ඡන්ති නිරොධසම්මං දුක්ඛපරිඡාන නො සමුදය පරිග්‍රහනො නිරොධාරම්මණො අරියමග්ගො මග්ගසම්මං එවං චතු සම්මවසෙන උස්සකකිත්වා නිබ්බුතිං පාපුණොතිති, ඉදමෙකස්ස චතු ඉරියාපථ පරිග්‍රහානකස්ස හික්කුනො යාව අරහත්තානිසානම්බනති.

ඉතිසාපථකණ්ඩං නිශ්චිතං.

† මවිකුස පිළිසිද්ධිකාලයේ සමතිස්සරූපයන්ගේද මවිකුස ඉපද වක්‍රප්‍රසාදය ගවගත් කල්හි පත්තිස්ස දින පවත් මරණය දක්වා එක්සිය දෙයාසුවරූපයන්ගේද උත්පත්ති විනාසය සංඝසංඝයෙහි පවත්නේයි. සංසේදප ඕපපාතික සතයන්ගේද උත්පත්ති කාලය පවත් මරණය දක්වා එක්සිය දෙයාසුවරූපයන්ගේ උත්පත්ති විනාස සංඝසංඝයෙහි පවත්නේයි.

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තක

මෙසේ ගමනාදී සතරඉරියවු වශයෙන් ශරීරයාගේ සමහාව සිහිකර
ණ කායානුපස්සනා භාවනාව විභාගකොට දක්වාද්දරා දෑන් චතුසම්පජ්
ඤඤ වශයෙනුද දක්වනු පිණිස දෙවැනිදෙවනු අප භාග්‍යවතුන්වහන්සේ
“පුනාවපරං” යනාදීන් වදාළසේක.

පුනාවපරං හික්කවෙ හික්කු අභික්කානෙන පටික්කානෙන සමපජානකාරී
හොති ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති සමච්ඡිතෙ පසාරී
තෙ සමපජානකාරී හොති සබ්බාට්ඨත්ත විවරධාරණෙ සමපජානකාරී

මෙහිදු සතරර්ශ්‍යීපථයන් පිළිගන්නා සිහිනොම දුක්ඛසත්‍යය මෙහි ඒ
ර්ශ්‍යීපථයන් උපදවන්නාවූ ප්‍රථම තෘෂණාව සමුදයසත්‍යය වන්නේය. ඒ දෙ
දෙනාගේ නොපැවැත්ම නිරෝධසත්‍යය වන්නේය—දුක්ඛය පිරිසිදුදැනීමට සමු
දය පහකිරීමට නිරෝධාරමුණ්ණයෙහි පැවති ආර්‍ය්‍යමාථීයතෙම මායාසත්‍යයවේ
මෙසේ චතුරර්ශ්‍යීසත්‍ය වශයෙන් ඔසවා නිව්‍යාණයට පැමිණෙන්නේයයි මෙතෙම
සතරර්ශ්‍යීපථ පිළිගන්නා එක් යොග්‍යවචර භික්ෂුවක්ෂුගේ රහත්වීම දක්වා
නිව්‍යාණමාග්‍යයයි දක්වනලදී.

ඉරියාපථකාණ්ඩය නිමි.

එව. ඉරියාපථවසෙන කායානුපස්සනං විහජ්ඣා ඉදං ති චතු සමපජඤ්ඤ
වසෙහා විහජ්ඣං පුනාවපරන්ති ආදිමාහ—‘අභික්කානෙන පටික්කානෙනාති’
එත්ථිතාව අභික්කාතනං චුට්ඨති ගමනං පටික්කාතනං නිවත්තනං තදුභගමපි චතු
ඉරියාපථෙපු ලබ්භති ගමනෙ නාම පුරතො කායං අභිතරතො අභික්කමති
නාම පටිතිවෙත්තතො පටික්කමති නාම ධානෙපි ඨිතකොට කායං පුරතො
ඔනමතො අභික්කමති නාම පච්ඡතො අපනාමෙතො පටික්කමති නාම
නිසජ්ජා නිසින්නකොටආසනස්ස පුරිම අභාහිමුවො සංසරතො අභික්ක
මති නාම පච්ඡිමං අභග්‍යඥාදෙසං පට්ඨාසරතො පටික්කමති නාම නිසජ්ජාපි
එසෙවනසො ‘සමපජානකාරී හොති’ති සමපජඤ්ඤාන සබ්බකිව්වකාරී
සමපජඤ්ඤාසෙවකාරී සොති අභික්කමාදිපු සමපජඤ්ඤං කණ්ණෙව න
කත්ථි සමපජඤ්ඤ වර්තතොහොති.

මෙසේ ර්ශ්‍යීපථ වශයෙන් කායානුපස්සනා භාවනාව බෙදූ දෑන් සම්පු
ජ්‍යාතවශයෙන් බෙදුනු පිණිස පුනාව පරං යනාදිය වදාළසේක—අභික්කා
නෙන යනාදියෙහි පළමුකොටම ගමන හෙවත් ඉදිරියට යාම අභික්කමනාග්‍යයි
කියනුලැබේ—ආපසුහැරීම පටික්කමනාග්‍යයි කියනුලැබේ. මේ දෙක සතරර්ශ්‍යී
පථයෙහිම ලැබේ—(කෙසේදයත්?) යාමෙහි පළමුකොට ඉදිරියට ශරීරය නික්ම
වන්නේ අභික්කමන නම්—ආපසුහැරෙන්නේ පටික්කමන නම්—සිව්මෙහිදු
සිව්සේම ශරීරය ඉදිරියට නමන්නේ අභික්කමන නම් පසුභාගයට ශරීරය
නමන්නේ පටික්කමන නම් හිඳිමෙහිදු නුන්නේම ආසනායාගේ පුරිමභාගයට
ශරීරය නික්මවන්නේ අභික්කමන නම් ආසනායාගේ පසුභාගයට නික්මෙත්
තේ පටික්කමන නම් සැතපීමෙහිද මෙම ක්‍රමයවේ—සමපජානකාරීහොති යනු
සුවභිත් දන සියලු කෘත්‍යයන් කරණ නැතැත්තේ (එසේ කරන්නේ) මේ
සම්පුජ්‍යාතයෙන් වෙන්නොවන්නේමය.

හොති අසිනෙ පිනෙබාසිනෙ සාසිනෙ සමපජානකාරී හොති උච්චාරපය්‍යාව කමෙම සමපජානකාරී හොති ගතෙ සිනෙ නිසිනෙන සුතෙන ජාගරිතෙ භාසිනෙ තුණ්හිනාවෙ සමපජානකාරී හොති.

පුතවපරං, නැවතද; හිකඛවෙ, මහණෙනි; හිකඛු, මහණනෙම; අභි කකනෙන, ඉදිරියට යාමෙහිද; පටිකකනෙන, ආපසු කරකැවීමෙහිද; සමප ජානකාරීහොති, ප්‍රඥවෙන් දෑන පරාමසීණයකොට සත්තුවූ කායසමන්තවූ ඇටසැකිල්ලෙන් ඉදිරියට යාම ආදී ක්‍රියාකරන්නේයයි සලකා දෑන කරන්

නාස්ම සාත්තික සමපජඤ්ඤං සප්පාය සමපජඤ්ඤං ගොවරසමපජඤ්ඤං අසමමාහසමපජඤ්ඤානි චතුරිතිං. සමපජඤ්ඤං නත් අභිකතමනවිග්ගෙත් උප්පන්නා විතතවසෙනෙව ආගනායා කිනනුබොමෙ එත්ගතෙන අත්ථා අච්ඡි නාච්ඡි අත්ථානත්ථා පරිගහනෙනා අත්ථ පරිගහනෙනා සාත්තිකසමපජඤ්ඤං, නත්ථවඅත්ථාහි වෙතිග දසසනං බොධිදසසනං සබ්බදසසනං චේර දසසනං අසුභදසසනාදිවසෙන බම්මනොවබ්බි වෙතිග. දිසාපිති බුබාරමමණං සබ්බ දසසනෙන සබ්බාරමමණපීඨිංඋප්පාදෙත්වා නදෙව බග්ගො වග්ගො සමම සෙනො අරහත්තං පාපුණාහි චේරෙ දිසා තෙසං ඔවාදෙපතිට්ඨාය අසුභං දිසා නත් පඨමජ්ඣානං උප්පාදෙත්වා නදෙව බග්ගො වග්ගො සමමසෙනො අරහත්තං පාපුණාහි නසමා එතෙසං දසසනං සාත්තික කෙපිපන ආමිසනොපි වබ්බි අත්ථා ගෙව නං නිසාය බ්‍රහමවර්ගානුග්ගන්තාය පටිපත්තානන්තාහි වදන්ති නසමි පන ගමනෙ සප්පායා සප්පායං පරිගණෙනා සප්පාය පරිගණකනං සප්පාය සමපජඤ්ඤං සෙසාපීදං වෙතිග දසසනං නාව සාත්තික සවෙපන වෙති ගසා මහාපුත්තං දසවාදස යොජනනතරෙ පරසා සන්තිපනනති අත්තනො පිහවානුරූපං ඉච්ඡියො පි පුරසාපි අලබ්භනපටිගත්තා විතතකමිමරූපකාහි විග සංවරනති නත්තවසා ඉච්ඡි ආරමමණෙ ලොභො අහිච්ඡි පටිකො අසමපෙකම ණෙ මොහො උප්පජ්ජති කාය සංසග්ගාපත්තිං. ආපජ්ජති ජිවිත'බ්‍රහමවර්ගාදි නංවාඅත්තතරසොහොති එමං නං ධානං අසප්පායං වුත්තප්පකාර අත්තතරසා භාවා සප්පායං බොධි දසසනෙපි එසෙවනගො.

එහි සාජීක සම්පුජන්‍යය සප්පායසම්පුජන්‍යය ගොවර සම්පුජන්‍යය අසමමාහසම්පුජන්‍යයයි කියා සම්පුජන්‍යය (නුවතින්දෑන කිරීම) සතරවැ දුරුමිමෙ එහි ඉදිරියට ගම යන සිත උපත්කල්පි විතතවග්ගෙත් ගොස් මෙහි යාමෙන් මට කවර අජීයක් ඇත්තේදැයි (සිතා) අනාජීය හැර අජීය පිළි ගැන්ම සාජීකසම්පුජන්‍යය නම්වේ. එහිදු අජීය නම් චෙට්‍යාය දැනීම බෝධි දැනීම සබ්බකා දැනීම චේරදශීනග අසුභ දශීනාදී වග්ගෙන් (කුසල බමු) ගෙ න් වැ හි ම වේ- (ඒ කෙ සේ ද) චෙට්‍යාය දක බු බා ර මම ණයද සබ්බදශීනගෙන් සබ්බාරමමණ ප්‍රිතිගද උපදවා එම ප්‍රිතිගම සගෙව්‍යය වග්ගෙන් සමමශීනග කරන්නේ රහත්බවට පැමිණේ. තෙරුත්වගත්සේලා දක උත්වගත්සේලාගේ අවවාදගෙහි පිහිටීමෙන්ද අසුභග දක එහි ප්‍රථම බ්‍යන උපදවා එම බ්‍යනගම සගෙව්‍යය වග්ගෙන් සමමශීනගකොට රහත්බවට පැමිණේ-එහෙයින් මේ චෙට්‍යාගදින් දක්ම සාජීකවත්තේය-සමගරෙක් ඉතාහි ආමිසාගේ වැහිමද අජීයමය-එහිසා බ්‍රහමවර්ගාවට අනුග්‍රහ පිණිස

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්දේශ.

63

ඡන්දය; ආලෝකිතෙ, අභිමුඛය බැලීමෙහිද; විලෝකිතෙ, අනුදික් බැලීමෙහිද; සම්පජානකාරී භෝති, ප්‍රඥවෙන් දැන මෙසේයයි බලන්නේය; සම්ඤජිතෙ, හඟනාදයෙන් හැකිවීමෙහිද; පසාරිතෙ, දිගුකිරීමෙහිද; සම්පජානකාරී භෝති, ප්‍රඥවෙන් දැන (ඒ ඒ ප්‍රයෝජන සලකා) කරන්නේය; සඤ්ඤා විපක්ඛා විවරධාරණේ, සහල සිවුරු ආත්‍රා දැරීමෙහිද; සම්පජානකාරී භෝති; (බාහු සමූහයෙන් බාහුසමූහයක් වැලඳගනී යනාදී ක්‍රමයෙන්) ප්‍රඥ

පිළිපත්බැව්නැති කියන්නාහුය. ඒ ගමනෙහි සථාය අසථාය (දෙක) දැන හැන්ම සථායසම්ප්‍රජන්‍යය නම්වේ-ඒ කවරේද? වෛත්‍යය දැනීම පළමුකොටම සාමාන්‍ය ඒ වෛත්‍යයට මහාපූජ්‍යවෙති දසදොළොස් යොදනක් අතර පිරිස රැස්වන්නාහුය-(එනි) තමාගේ විභවානුරූපයට සරිලන ලෙසින් අලබ්‍යයට පිළියෙළකරණලද වික්‍රමයකි. රූප සමුහයක් මෙන් හැසිරෙති එහිදී මහව සුභාරමණියෙහි ලෝභයද අසුභාරමණියෙහි ක්‍රෝධයද මධ්‍යන්‍යයෙහි මාංශයෙහි මොහයද උපදි-කායසංඝාතයටද පැමිණේ. ඒවිනට හෝ මුහුම්වයනීමට අනන්‍යයන්ද වෙති. මෙසේ ඒ (මහාජනසමුහයා හැසිරෙන) සාමාන්‍ය සැප නොවන්නේය-එසේ කියනලද අනන්‍යයන්ගේ නැතිවීම සැප වන්නේය. බොධිදර්ශනයෙහිද මෙම නිශාමය.

සබ්බදස්සනාමි පි සාථං සථෙ පන අනෙතාගාමෙ මහාමර්ශඨං කාමර
 නා සබ්බරතතිං බම්මසවනං කමෙතොසු මහුසෙසු පුත්තසාකාමරණෙව
 ජනසනතිපාතො චෙව අතරාමො භොති එවං තං ධානං අසප්පායං අතර
 රාගානෙව සප්පායං භොති මහාපරිසප්පර්වායනං චේරනං දස්සනෙපි එසෙව
 නොසා අසුභදස්සනාමි සාථං තදඤ්චිපනංව ඉදං වජ්ඣං එකොකිරදහරභිකඤ්ඤ
 සාමණෙරං ගහෙඤා දතනකඨනාය ගතො සාමණෙරෙ මග්ගා ඔක්කමිනා
 පුරතො ගච්ඡන්තො අසුභං දිසා පඨමජ්ඣානං නිබ්බන්තොති නෙදව පාද
 කං කඤා සබ්බාමර සමමසන්නො තිති එලාති සච්ඡිකඤා උපරිමග්ගාය
 කමමිඨානං ගහෙඤා අභාසි දහරෙ තං අපස්සන්නො සාමණෙරාති පඤ්ඤාසි,
 සොමයා පබ්බජිත දිවසනොපඨාය භික්ඛුනා සතිං චෙ කථානාමනකථිත
 පුබ්බා අඤ්ඤමිං දිවසෙ උපරිමසෙසං නිබ්බන්තස්සාමිති විතොති කිං
 සන්නති පටිවචනං අදුසි එකිතිව පුත්තො එකවචනො නෙව ආගන්තො
 සන්න ඉමිනා නාව මග්ගන ගන්තො මයා සිතො කාසෙ මුහුත්තං පුරතොති
 මුඛං ධිඤා ඔළොකෙථාති ආහං සො නථා කඤා නොන පතනමිසෙසමෙව
 පාපුණි-එවං එකං අසුභං විශිණං ජනානං අනායත්තං එවං සාථමිති පනෙ
 තං පුරිසස්ස මාතුගාමං සුභං අසප්පායං මාතුගාමස්සව පුරිසං සුභං සභාගමෙව
 සප්පායනති එවං සප්පාය පරිගණනං සප්පාය සමපජ්ඣං නාම. එවං
 පරිගණිත සාථක සප්පායස්ස පන අභිතිස්සාය කමමාඨානොසු අත්තනොචිතත
 රුචිතං කමමිඨානං සබ්බානං ගොවරං උග්ගහෙඤා භික්ඛාචාර ගොවරෙ තං
 ගහෙඤා ගමනං ගොවරසමපජ්ඣං නාම.

සමකද්විතීය සාමාජිකයෙක් ලෙසින් වනාහි ඇතුළත්වෙමින් මහාමණ්ඩපයක්
 කොට සම්පූර්ණක බවට පත්කර ගැනීමට කටයුතු කළේය. (ශ්‍රී ලංකා) කී නිසාමත් ජනතාවගේ
 පාසලයේ අනුගමනයෙන් වත්මන්වෙමින් ඒ සමාජය සැපයීමටත්, මධ්‍ය

වෙන් දූන සැලකීමෙන් වැලඳගන්නේය; අසිනේ, (ආහාරවර්ගයන්) අනුභවකිරීමෙහිද; පිනේ, (පානවර්ගයන්) පානයකිරීමෙහිද; බාසිනේ, (බාද්‍ය විකෘතීන්) කැමෙහිද; සාසිනේ, (මිසකුරු ආදීන්ගේ) රසවිඳීමෙහිද; සම්පජානකාරී හොඳි, නුවනින් දූන සලකා ප්‍රයෝජන විඳින්නේය; උච්චාර පසාධකවීම, (ශරීරයෙන්) මලක්‍රම පහකිරීමෙහිද; සම්පජානකාරී හොඳි, ප්‍රඥවෙන් දූන සලකා (ඒ ශරීරකාන්‍යය) කරන්නේය; ගතේ, යාමෙහිද; සිතේ, සිටීමෙහිද; නිසිනේන, නිඳීමෙහිද; සුනේන ජාගරිතේ, නිඳීමෙහි හා

අතන්‍ය නැති නන්ති සබ්‍යදර්ශිත සැපවන්නේය. මහාපිරිස් පිරිවැරූ සම්පිර දර්ශනයෙහිද මෙමනසි-අසුභදර්ශනයද සාමිකමය-තදැඬු සුචිකරණය පිණිස මේ ඔහු වූ දක්වනලදී (නේ නෙසෙදැන්) එක්සොවුත් නිකුත්වනත්තේ නෙසෙත් සාමණේරයෙකුගාසමග දහැවිදවූ පිණිස (වනාන්තරයකට) ගියේය-එසේ යන්නාවූ සාමණේරනම මගින් ඉවත්ව ඉඳිරිගට ගියේ. (මාතශරීරයක්වූ) අසුභයක් දැක (ඒ නිමිත්තකොටගෙන) ප්‍රචම්බන්‍යය උපදවා එමබන්‍යය පාදකකොට සංකාරයක් සම්මේශ්‍යකරමින් ශ්‍රොතාපනාදී ඵලත්‍රය ප්‍රත්‍යක්‍ෂකොට අතීත් ඵලය පිණිස කම්මවනත්තෙන් සිටියේය. ඒ ලදරු නිකුත්වෙමින් ඒ සාමණේරයන් නොදක්නේ නෙරණයයි කියා කියා සෙවුයේය-උන්වනත්තේද පැවිදි වූ දවසටත් නිකුත්සමග (හැසිරෙන්නේ) දෙවරක් හඬාහැරායේ මාවිසින් මුවෙන් නොබැණ නොසිටිනාලද්දේය-(එබැවින්) අනික්දවසෙක (අතීත්ඵලයවූ) උපරිවිශේෂය උපදවාගනිමිසි සිතා කීමෙක්ද සමාපිනිති ප්‍රතිවචන දක්නේය. එවිසි කියා කිකල්හිද එකවචනයෙන්ම අවුත් (කියනුයේ) සාමිති පළමුකොටම මෙමාගියෙන් ගොස් මාවිසින් සිටිනාලද අවකාශයානායෙහි පෙරදිගට අතිමුඛව සිට බැඵව මැනවැයි තිණේය. ඒ නිකුත්වනත්තේද එසේකොට සාමණේරයන් විසින් පෑමිණේනලද උතුම්බුණයට පැමිණියේක නෙවත්, ත්‍රිවිධ මාණිඵලාගිගමයෙන් උතුම් නිවාණය අවබෝධකළයේක. මෙසේ එකම අසුභාරම්බණය දෙදෙනෙකුට වැඩ පිණිස වූයේය. (මේ මාතකල්වරය) මෙසේ සාමිකවූයේද පුරුෂයාගේ සත්‍රිත් (මැරිගිය ශරීර භාවනාවට) සැප නොවන්නේය. සත්‍රිගට (මැරිගිය) පුරුෂ ශරීර (භාවනාවට) සැප නොවන්නේය. සත්‍රිගට (මියගිය) සත්‍රිගරිද පුරුෂයාගේ (මියගිය) පුරුෂ ශරීරයද සැප වන්නේය. මෙසේ සූපවු අරමුණු පිළිනැත්ම සප්‍රායසම්ප්‍රජන්‍යය නම්වේ.

මෙසේ පිළිගන්නාලද සාමික සප්‍රාය සම්ප්‍රජන්‍ය ඇත්තාගේ අවතීක්ෂණීයානායන්ගෙන් තමාගේ සිතට රුචි වූ කම්මසාන සම්බන්‍යවූ ගොවරය ඉගෙන (මිය සිතවගෙන) නිකුත්වර ගොවරයෙහි ගමන (ගාම) ගොවරසම්ප්‍රජන්‍යයනම්වේ.

නායසාමිභාවය. ඉදං වතුන්‍යං වෙදිහරිං ඉබෙකවෙවා නිකුත් හරති න පව්‍යාහරති එකවෙවා පව්‍යාහරති න හරති එකවෙවා පන නොවහරති න පව්‍යාහරති එකවෙවා හරති ච පව්‍යාහරති ච නත්ථ යො නිකුත් පගෙව් වුභාය වෙතිගුණණ බොධිගුණ වත්තං කත්වා බොධිරුකෙඛ උදකං ආසිච්ඡා පානියකං ධුරෙත්වා පානියමාලකෙ ධිපෙත්වා වෙ අසිතිබන්ධකවත්තං වුඤ්ඤා සම්භාවත්තං ච සමාදාය වත්තං සරීරපරිකම්භං කත්වා සෙත්‍යාසනං පමිසිත්වා

මහා සත්පඨාන සූත්‍රසන්තකය.

නිදිවිජ්ජනකිවීමෙහිද; භුක්තිභාමෙ, කථානොකිරීමෙහිද; සමපජානකාරී භොගි, ප්‍රඥවෙන් දූන ඒ ඒ කාන්‍යය පවත්වන්නේය.

භාව භික්ඛාචාරවෙලා නාව විවිත්තාසනෙ චිතිනාමෙහිං වේලං ඤානා නිමා සෙච්චා කායබ්බිනං බ්බ්ඤ්චා එකස් උත්තරසම්මා කරනා සම්භාවිං බ්බ්ඤ්චාකරිතා පත්තං ආසෙ ලග්ගෙනා කම්මසානං මනසිකග්ගෙනා වෙති සබ්බාණං පඤ්චා වෙතිණං ච බොධිං ච වඤ්ඤා ගාමසමිපෙ පාරාපිඤ්චා පත්තං ආදුශ් ගාමං පිණ්ඩාය පටිසති එවං පමිසො ච ලාභී භික්ඛු පුඤ්ඤවා උපාසකෙහි සකානගරුකනො උපසාකකුලෙවා පටිකනමනසාලායං වා පටිකනමිතා උපාසකෙහි නං නං පඤ්ඤා පුච්ඡමානො තෙසං පඤ්ඤවිසංසර්ජනෙන බම්බ ඥෙසනා විකෙඤ්ජෙන ම නං මනසිකාරං ජබ්බෙතා නිකම්මති විහාරං ආග නොපි භික්ඛුනා පඤ්ඤාපුච්ඡො කමෙති බම්බං භණ්ණති නත්තං ව්‍යාපාරමා ඡර්ජනී පටිසාහකතමපි පුරිමයාමමපි එවං භික්ඛුති සඤ්ඤං පපඤ්ඤනා කාස දුටුපුලාභිභූතො පටිප්ඵියාමෙ සග්ගි නොව කම්මටස්සානං මනසිකග්ගෙති අයං වුමධිති හරති න පට්ඨාහරති.

මේ යොගාවචරසම්ප්‍රජ්ජන්‍යයාගේ (විසාරය) මතු ප්‍රකාශකිරීම පිණිස දක් වනලද මේ වතුස්කය දනපුතුයි-(කෙසේද) එහි එක් භික්ෂුවක් ගේන්ද්‍රිය ආපසු නොවේ. ඇතැම් භික්ෂුවක් ආපසු ගෙන එයි හැරගෙන නොගයි-ඇතැම් භික්ෂු වික්ෂිතම විනාති ගෙනනොගයි ආපසුද ගෙනනොවේ. ඇතැම් භික්ෂුවක් හැර ගෙනදගයි ආපසුද ගෙනඑයි-එහි යම් භික්ෂුකෙණෙක් තෙම උද්දසනම නැතිව සැමවි. බෝමව්වත්කොට බෝරුකෙහි පැන්ගස පැන්කලය පුරවා පැන් මාල කසෙති නබා දෙයාසුවක් කදුවත් හා තුදුසක් මහවත්ද මනාකොට සමාදන්ව පවතීද හේතෙම ශරීරපරිකම්කොට සෙනසුනට පිවිස පිඩුපිණිස හැසිරෙන කාලය යම්නාක්ද ඒනාක් (කල්) විවෙකාසනාසෙක්කි කල්යවා වේලාව දන නිව්‍යා සන්‍යාකොට කාය බ්බිනාය බැඳ උතුරුසම්ච ඒකාංගකොට ගලපිටුරුකඩ දෙකි කොට පාත්‍රය අංසයෙහි එල්වා කම්සවාන මෙනෙතිකරමින් සැ මව්වට පැමිණි චෛත්‍යය හා බෝධියත් වැඳ ගමසම්පයෙහිදී සුපරිවජ්ජනාව පොරවා පාත්‍රය අතින්ගෙණ ගමට පිඩුපිණිස ප්‍රචිණ්ඩෙ-ඉමෙස් ප්‍රචිණ්ඩුද පින්වත්වු ලාභී භික්ෂුතෙම උපාසකයන් විසින් ගරුසත්කාර කරණලද්දේ උපසවාන ශාලාවෙහි හෝ ආසනශාලාවෙහි හෝ නැවතී උපාසකයන් විසින් ඒ ඒ පැණවිසදනු ලබන්නේ ඔවුන්ගේ පැණවිසදීමෙන් හා දහම්දෙසීමට කල්යාපි මෙක්ද ඒ මෙනෙතිකිරීම හැර නික්මෙයි-වෙහෙරට පැමිණියේද භික්ෂුත්විසින් ප්‍රශ්න විසදනාලද්දේ (ඊට) පිළිතුරුදීමද දහම්දෙසීමද කෙරේ-ඒ ඒ කාරණ යෙහි උත්සාහයටද පමිණේ. පසුබත් කාලයද පෙරගමුද මැලුම් යමද මෙසේ භික්ෂුන් සමග පසුකොට කය වෙහෙසෙන් පෙළුනේ පශ්චිමයාමයෙහි සයනාය කෙරේද, කමටහත් මෙනෙති නොකරේද මේ මහණතෙම කමටහන ගෙන ිණේ. ආපසු ගෙන නොවේයි කියනුලැබේ.

සො සනි ව්‍යාපි බ්‍රහ්මලො භොගි භුත්තාහිඤ්ඤ පට්ටුසසම්මෙ න සම්මා පරිනාමං ගච්ඡති පගෙව උපාය යවා චුත්තං වත්තං කාතුං නාසකෙකාති කම්ම සානං වා මතුපි කාතුං අඤ්ඤදත්ති යාතුංවා හෙසජ්ජං වා පඤ්ඤමානො කාල

සොච පහතවිටරං ආදිය ශාමං ප්‍රවිසති නඤ්ඤාං වා හෙසජ්ජං වා හත්තං වා ලභො පහතං ගහෙතො පඤ්ඤානාසනො නිසින්නො කම්මසානං මනසි කතො අවිසෙසං පඤ්ඤා වා අපඤ්ඤා වා විහාරං ආගන්ත්වා නෙ නොව මනසිකා රෙන විහරති අයං වුච්ඡති පච්චාහරති න හරති ති උද්දසාම භික්ඛු ශාමං පිටි තො විදුස්සනං ආරභිතො බුබුසාසනො අරහත්තං පත්තො ගණනපථං චිත්තසංකා සිහලදිපෙ යෙව නෙසුනෙසු ශාමෙසු ආසනාසාලායං නං නං ආසනං අත්ථ යත්ථ ශාමං පිටිතො ව අරහත්තප්පත්තො භික්ඛු නත්ථි.

යම් මහණෙක් නෙම වනාහි බොහෝ රෝග ඇත්තේ උද්දසනකාලයෙහි ආහර අනුභවකල්පේ නොමනාව පැසීමට පැමිණේද උද්දසනම නැතිව කියන ලද පරිද්දෙන් වත්කරන්ට හෝ කමටහන් මෙණෙහිකරන්ට හෝ නොහැකි වේද, ඒකාන්තයෙන් කැඳ හෝ බෙහෙත් හෝ පනමින් කල් ඇතුළුව ආසිවුරු ගෙණ ගමට පිබුපිණිස ප්‍රවිහිවේද. එහි කැඳ හෝ බෙහෙත් හෝ බත් හෝ ලදින් පාත්‍රය ගෙණ පණවනලද අස්තෙහි උන්නේ කමටහන් මෙනෙහිකොට වෙනසකට නොපැමිණ වෙහෙරට අවුත් ඒ මනාසාකාරයෙන් යුක්තවම වාසය කෙරේද මේ මහණනෙම ආපසු ගෙණ එහි හැර ගෙණ නොයයි-කියනු ලැබේ-මෙබඳුවුව භික්ඛු හුඵකැත් පාණ්ණකොට විදසුන් අරහයා බුදුසත්තෙහි රහත්බවට පැමිණියෝ සබ්බත්තපථය ඉඟුන්වුවාහුය. ලක්දිවද ඒ ඒ ගමහි ආසන ශාලාවන්හි ඒ ඒ අසුන් ඇතුළත්ය. එහි හුඵකැත් පාණ්ණකොටම රහත්බවට පැමිණි මහණෙක් නැත්තේය.

සො පන පමාදවිහාරී හොති නික්ඛිත්තබ්බරෙ සබ්බවත්තාති භිද්දති. උද්දවිබ්බවේනො විනිබ්බිතබ්බවිත්තො විහරන්තො ආමකම්මසාන මනසිකාර මනුසුන්තො ශාමං පිණ්ඩාය පවිසිතො ගිහිපපඤ්ඤාන පපටිතො තුච්ඡකො නිකම්මති අයං වුච්ඡති නෙවහරති න පච්චාහරතිති.

යමෙක මහණ මහණවනලද විසූ ඇතිව ප්‍රමාද විහාරීවූයේ සියලු වත් බිඳ (රූප වෙස මොහ රූපික මාන්සාසබ්බන්ත) පස්වැදුරුමිවු විත්තබ්බි නියෙන් බිඳිනලද සිත් ඇතිව වාසයකරන්නේ ක්‍රාමය කමටහන් (ලාමක කල්පනා) මෙනෙහිකිරීමෙහි නුව යෙදුනේ ගමට පිබුපිණිස ප්‍රවිහිව ගිහිත්තේ ප්‍රමාදයෙන් ප්‍රමාදවනලද්දේ (කමටහණින්) ගිහිවූයේ විහාරයට නික්මේද මේ භික්ඛුවනෙම ගෙණනොයයි ආපසුද නොමගෙණ ඒගයි කියනු ලැබේ.

සො පනායං හරතිව පච්චාහරතිවාති වුත්තො සො ගතපච්චාගතිකවත්ත වසෙන වෙදිනබ්බො අත්තකාමාහි කුලසුත්තො සාසනො පබ්බජිතො දසපිටි සතිමිටි එකතො වසත්තො කතිකවත්තං කතො විහරන්ති ආවුසො තුමෙහ න ඉනසා න හසස්වා ආ ජිවිතපකතා පබ්බජිතො දුක්ඛං මුච්ඡිතුකාමො පත්තො පබ්බජිතො තසමගමනො උප්පන්නාතිලෙසං ගමනෙගෙව නිගගණ්ණථ-සානෙ-පෙ-නිසින්නො පෙ-සගනො උප්පන්නාතිලෙසං සගනෙනෙව නිගගණ්ණථාති නෙ එවං කතිකවත්තං කතො භික්ඛාචාරං ගව්ජනා අබ්බිඋසග අබ්බිගාමු නන්තරෙ පාසානා හොන්ති-නාය සඤ්ඤාය කම්මසානං මනසිකරන්තොව ගව්ජනති සචේකස්සිටි ගමනෙ කිලෙසො උප්පජ්ජති නඤ්ඤා වා නං නිගගණ්ණථාති තථා අසකොනානොති නිසිති අවස්ස පච්ඡනො අගච්ඡනො පි නිසිති මසා

● හා සහිතයන් ස්ත්‍රී සේවය.

67

[illegible]

ජනිතයන්හි නො නනොව නිවනත් නො පි හිකුණු අනෙකු නොමාසය යෙව අර හතතං පච්චා මහාපචාරණොස විසුඛිපචාරණං පචාරෙසු එවං කාලවිලම්බණික පචාසි මහානාගයෝගේ විස ගලමගිනි විහාරෙ වසුපගනො හිකුණු විස ව කම්මසානාසුනොනා විනොනා පෑදං උචාරෙනො ගාමසම්පං ගනානා උදක ගණ්ණසං කනා විවිසො සලලකෙකිනා යනි සුරසොණබ්බුතාදො කලහ කාරකා වණ්ණහනි අසාදො වා නානි නං විවිං පටිපජ්ජති නිවි ව පිණ්ණාය වරමානො න තුරිතතුරිතො විස ජවෙන ගවජනි ජවන පිණ්ණායාතිකබ්බුතාගිනා නාමනානි විසමභූමිහාගයානං පන උදකහරන සකම්මවි නිව්වලො හුනා ගවජනි අනුසරං පටිසො ව දුතුකාමං වා අදුතුකාමං වා සලලකෙකිනං නදනු රූපං කාලං ආගමෙනො හිකුණු ගහෙනා අනොනාගාමෙ වා බහිගාමෙ වා විහාරමෙව වා ආගනානා යවා එසුකෙ පතිරූපෙ ඛකාසෙ නිසිදිනා කම්මසාණං මනසිකරෙනො ආහාරෙ පටිසාලසංඝාදං උපසිපෙතා අකබ්බජන විනාලෙපපුතතමංසුපමා වසෙන පව්වෙකිනෙනො අසිඛා සමනාගනං ආහාරං ආහාරෙති නෙවදවාය නාමදය-පෙ-භුතානි ව ඉදකුණිවං කනා මුහුතං හතාතිලම්බං පටිපජ්ජමෙසනා යවා පුරෙහතනං එවං පටිපජ්ජතනං පුරිමයාමං පච්චිමයාමං ව කම්මසාණමෙව මනසිකරෙති අයං වුවවති හරති ව පට්ඨාහරතිවා'ති-ඉදං පන හරණ ආවවාහරණ සංඛිදානං ගතපට්ඨාගතිකවතනං පුරෙනො යදි උපනිසසසම්පනෙනා හොති පඨමවසෙ අරහතනං පාපුණාති නො වෙ පඨමවසෙ පාපුණාති අථ මජ්ඣිමවසෙ පාපුණාති නො වෙ මජ්ඣිමවසෙ පාපුණාති අථ මරණසමයෙ පාපුණාති නො වෙ මරණසමයෙ පාපුණාති අථ දෙවපුතො හුනා පාපුණාති නො වෙ දෙවපුතො හුනා පාපුණාති අනුපපෙනා බුබ්බති නිබ්බතො පට්ඨකඛොධිං සච්ඡිකරෙති නො වෙ පට්ඨකඛොධිං සච්ඡිකරෙති අථ බුබ්බානං සම්මුඛිහාවෙ ඛිපාතිසෙසාදවා හොති සෙසාදවා පි ඵලෙ ඛිතිසො දුරුචිලියො මහාපසෙසාදවා සෙසාදවා පි ඵලෙ සාරපුතො මනිසිකොවා සෙසාදවා මහාමොග්ගලානො බුතවාදොවා සෙසාදවා පි ඵලෙ මහාකසුපො දිබ්බවකුසොවා සෙසාදවා පි ඵලෙ අනුරුඛො විනායධරෙ වා සෙසාදවා පි ඵලෙ උපාලි බම්බකපිණ්ණො වා සෙසාදවා පි ඵලෙ පුරොණා මනානිපුතො අරසාදකො වා සෙසාදවා පි ඵලෙ රෙව නො බහුසුතො වා සෙසාදවා පි ඵලෙ ආනන්ද සිකධාකාමො වා සෙසාදවා පි ඵලෙ රහුලො බුබ්බුතොති-ඉති ඉමසම් වතුකෙක සායං හරති ව පට්ඨා හරති ව නාස ගොවරසම්පජ්ජාදං සිධායතනං හොති.

යම්බදු මේ භික්ෂුවනොම කම්මසානාග ගෙනාසිද ආපසු ගෙනවිසිද කියා මෙසේ යමක් කියනලදද හේනොම ගතපට්ඨාගත වසයෙන් දනසුතු * එහි සං ඤාප අදහසනම් යම් භික්ෂුවක් උදය පටන් යවනිසේ කම්මනන් මෙනෙහි කිරිමාදියෙන් යෙදි එසේම ගම්මවැද ලබනලද ආහාරය පස්විකාවලද සුච වෙහෙරට ර්මෙහිද වෙහෙරෙහි දිවාහාගයෙහිද රාත්‍රියෙන් පුට්ඨයාමයෙහිද පස්විමයාමයෙහිද කම්මසානාග සිහිකරමින් පැවතිම ගතපට්ඨාගතික වන නම්මේ.

* හුණු බාහුසුතෙහිගෙන් මෙහි විසාරභාවය නොලිවෙමු-අභිජානනාති ලාමිත් විසින් ප්‍රාදායන්කර පැමිණි ශ්‍රවණොද්ගුහණය කටයුතු.

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තය

අභිකාමාදීසු අසමමුය්‍යනාං අසමමාන සමපජ්ඣාදං නං එවං වෙදිතබ්බං
 ඉබ්භිකත්‍ර අභිකාමතෙනාචා පටිකතමතෙනාචා යථා අඤ්චුපුජ්ජනාං අභිකාමා
 දීසු අත්තා අභිකාමති ආත්තාං අභිකාමො නිබ්බතෙතාතිචා අතං අභිකාමාමි
 ඔයා අභිකාමො නිබ්බතෙතාතිචා සමමුය්‍යනති නථා අසමමුය්‍යතෙනා අභි
 කාමාමිති විතො උප්පජ්ජමානො හෙ තොව විතොන සංඝං විතසමුදාන
 වාසොධාතු විඤ්ඤානති ජනයමානා උප්පජ්ජති ඉති විතකිරිය වාසොධාතු
 විපජාරවසෙන අයං කායසම්මතො අභිසංඝාටො අභිකාමති තස්සෙවං අභි
 කාමතො එකෙකපාදුඛාරණෙ පථවිධාතු ආපොධාතුති වෙධාතුසො ඔම
 ත්තාහොනති මඤ්ඤානෙව අභිමනොහොනති බලවතියො නථා අතිහරණ
 විතිහරණෙසු වොස්සජ්ජනො තෙජොධාතු වාසොධාතුති වෙ ධාතුසො ඔම
 ත්තා හොනති මඤ්ඤානෙව අභිමනොහොනති බලවතියො නථා සන්ති
 කෙඛපකසන්තිරුමහණෙසු තත්ථ උඛරණෙ පවත්තා රුපාරුපධිමොඅතිහරණං
 න පාදුණන්ති නථා අතිහරණෙ පවත්තාවිතිහරණං විතිහරණෙපවත්තා වො
 ස්සජ්ජනං වොස්සජ්ජනො පවත්තා සන්තිකෙඛපනං සන්තිකෙඛපනො පවත්තා
 සන්තිරුමහණං න පාදුණන්ති තත්ථ තෙජොව පබ්බපබ්බං සංඝිසංඝිං ඔබ්බසිං
 හුච්චා තත්තකපාලෙ පකඛිතන ආලා චිත්ත නවතව්‍යාපනාතිජ්ජනති තත්ථකො
 එකො අභිකාමති කස්සවා එකස්ස අභිකාමනං පරමන්තොති ධාතුනං සෙව
 ගමනං ධාතුනං ධාතුනං නිසජ්ජ ධාතුනං සෙනං නසමිං නසමිං හි
 කොථාසෙ සංඝං රුපෙන.

අඤ්ඤා උප්පජ්ජනෙ විතො අඤ්ඤා විතො නිරුජ්ඣති;
 අවිමමනුසම්මතො නාදි සො නොව චත්තති ති.

එවං අභිකාමාදීසු අසමමුය්‍යනං අසමමාන සමපජ්ඣාදං නාමාති
 නිබ්බතො අභිකාමතො පටිකතමතො සමපජනකාරිතොතිති පදස්සඅත්ථො.

ඉදිරියට යාමාදියෙහි මුලානොවිම අසමමුඛ සම්ප්‍රජන්‍යසන්තමි-එය
 මෙසේ දනුතු- මේ යාසනායෙහි භික්‍ෂුනොම ඉදිරියට යන්නේ හෝ ආපසුහැ
 රෙන්නේ හෝ යමෙසේ අඤ්චුපුජ්ජනතොම ආනාමය ඉදිරියට යන්නේය ආනාම
 ය විසින් ඉදිරියට යාම උපදවනලද්දී කියා මුලාවේද-එසේ මම ඉදිරියට යෙමි
 මාවිසින් ඉදිරියට යාම උපදවනලද්දී කියා මුලාවේද එමෙහි-එසේ මුලානො
 වන්නේ ඉදිරියට යමි යයි සිත උපත්කල්හි ඒ සිත සමග විතසමුදානා වාසො
 ධාතු නොම (ගමනාකාරය අගවන කාය) විඤ්ඤානති උපදවමින් හටගනී,
 මෙසේ විතකිරිය වාසොධාතුවෙන් පැතිරීම් වශයෙන් මේ කායසමමනවු ඇට
 සැකිල්ල ඉදිරියටයයි ඉදිරියට යන්නාවූ ඔහුගේ මෙසේ ඉදිරියටයාමෙන් එක
 එක පාදයක් නැඹිමෙහි * පඨවිධාතු ආපොධාතු යන ධාතුවය මදව දුළුල

* නනො එකෙක පදවාරං උඛරණ අතිහරණ විතිහරණ වොස්සජ්ජන
 සන්තිකෙඛපන සන්තිරුමහනවසෙන ජකොට්ඨාසෙකරොති තත්ථ උඛරණං
 නාම පාදස්සභූමිතො උඛඛිපනං අතිහරණං නාම පුරතො හරණං විතිහර
 ණං නාම ධාතුකණ්ණිකා දීඝජාති ආදීසු කිංචි දෙවදිස්වා ඉතො විතො පාද
 සංවරණං වොස්සජ්ජනං නාම පාදස්ස හෙට්ඨා ඔරොපනං සන්තිකෙඛපනං
 නාම පඨවිතලෙ ධ්වපනං සන්තිරුමහනං නාම පුන පාදුඛරණකාලෙ පාදස්ස
 පඨවියාසංඝං අභිතිජ්ජිලනං; යනාදිය විභූතිමාගීයෙන් බලා විසාර දනුතුයි.

වෙන්-අන්‍යවූ (නෙතේ වාග්‍යෝ යන බාහු) වශ්‍යවීමට බලවත් වෙන්-(ඉදිරියට පස දිගුකිරීමට) අතිහරණයෙහිද (කනුකව ආදියක් දක පස සරසව නික්මවීමට) විනිහරණයෙහිද (ඒ බාහුන්ගේ සවභාවය) එසේමය. (බිම නැතිව පස පහත්කිරීමට) වොස්සප්පනයෙහි නෙතේබාහු වාග්‍යෝබාහු යන බාහුවල මද ව උච්චලවෙන්-පද්ධිබාහු ආපොබාහු යන බාහුවල වැඩිවී බලවත්වෙන් (බිම පස නැතිවීමට) සන්නික්ෂප්පනයෙහිද (නැවත පස නැතිව පිණිස බිමට පස නැති කිරීමට) සන්නිරුමහනයෙහිද (ඒ බාහුන්ගේ සවභාව) එසේමය එහි පසනැති මෙහි පැවති රූපාරූපබමීයෝ ඒ පස ඉදිරියට දිගුකරණ කාලයෙහි නොප වත්නාහුය-(නිරුඛවත්නාහුය) එසේම අතිහරණයෙහි පැවති රූපාරූප බමීයෝ විනිහරණයටද විනිහරණයෙහි පවත්නා රූපාරූපබමීයෝ වොස්සප්පනයටද වොස්සප්පනයෙහි පැවති රූපාරූපබමීයෝ සන්නික්ෂප්පනයටද සන්නික්ෂප්පනයෙහි පැවති රූපාරූප බමීයෝ සන්නිරුමහනයටද නොපැමිණෙත් ඒ ඒ කාලයෙහි පවතින වශයෙන්ද සක්කික වශයෙන්ද (නැතිවී රත්වූ කබලෙක දවෙන නලභාව මෙන් සිද්ධිදී නිරුඛවෙත්. එහි කවරනම් කෙසේ ඉදිරියට යේද කවරනම් එකෙකුගේ ඉදිරියට යාමක්වේද සම්පුද්ගල වශයෙන් කිසිවෙක් නැත පරමාණු වශයෙන් ඒ ඒ කොටස්වශයෙන් බාහුන්ගේම ස්වභාවමනාදිය රූපය සමග වේ. අන්‍යවූ සිත්ක ප්‍රපදනේය-අන්‍යවූසිත්ක නිරුඛ වත්තේය නිරතනරු අනුවබැඳී පවත්නාවූද නිරුඛවත්නාවූද ගම්‍යාශ්‍රෝතය මෙන් පවත්නේය. මෙසේ ඉදිරියට යාමාදියෙහි මූලානෝවිම අසමමාන සම්ප්‍රජනනයයිවේ-අනිත්‍යතාවය පවිත්‍යතාවය සමප්‍රජනකාරීභාවය යන පද යාගේ අර්ථය නිමවනලදී.

ආලෝකිතෙ විලෝකිතෙහි එළිපත් ආලෝකිතං නාමපුරතො පෙකඛ නං විලෝකිතං නාම අනුදිසාපෙකඛනං අනුදිසා පි හෙය්‍යා උපරිපච්ඡතො පෙකඛනවසෙන ඔල්ලාකිත උල්ලාකිතාපල්ලාකිතානි නාම භොග්‍යානිතානි ඉධ නගතිතානි සාරූප්‍යවිසේෂන පන ඉමානෙව වෙ ගතිතානි ඉමිනාවච්ඡවෙන සබ්බානි පි තානි ගතිතානෙ වාහි. එළු ආලෝකෙස්සාපිති විතො උප්පන්නා විතතවසෙනෙව අනොලොකෙය්‍යා අළු පරිගණකය සාප්‍රකාශව ජ්‍යෙෂ්ඨං නං ආයසමනං නන්දං කායසකඛිං කඛා වෙදිනබ්බං වුත්තංභෙනං හගවතා සමෙතිකාවෙ නන්දස්ස පුරන්ධිමාදිසා ආලෝකෙතබ්බාහොති සබ්බං වෙනස්සා සමනනාගරිතා නන්දස්ස පුරන්ධිමං දිසං ආලෝකෙති එවමෙව පුරන්ධිමං දිසං ආලෝකානො න අතිරක්ඛා ද්‍රෝණස්සා පාපකා අකුසලාබ්බමා අනියාසාවෙය්‍යනිති ඉතිහතාප්‍රසම්පාදනො හොති සමිතිකාවෙ නන්දස්ස පච්ඡිමාදිසා උත්තරාදිසා දකඛිණාදිසා උඛං අබො අනුදිසා ආලෝකෙතබ්බා හොති සබ්බං වෙනස්සා සමනනාගරිතා නන්දස්ස අනුදිසා ආලෝකෙති එවමෙව අනුදිසං ආලෝකයතො අතිරක්ඛා ද්‍රෝණස්සා පාපකා අකුසලාබ්බමා අනියාසාවෙය්‍යනිති සමප්‍රජනොහොතිති අපි ච ඉබාපි පුබ්බෙවුත්ත වෙතිසදස්ස භො දිවසෙන සාප්‍රතාව සප්පාය්‍යාව වෙදිනබ්බා.

ආලෝකිතෙ විලෝකිතෙ යනු මෙහි වනාහි ආලෝකනය නම් අතිවූ බස බැලීමය විලෝකනය නම් අනුදිසාබැලීමය අන්‍යවූද යට උඛ පසුභාගය

මහා සන්තොස සුත්‍රසන්නය.

බැලීම වශයෙන් මිලෝකිනා ලෝකිනා අපලෝකිනායි ඇතිවුත්-ඒ බැලීම මෙහි නොගත්තාලද්දුත්-සාර්ව වශයෙන් වනාහි (ඉදිරිය බැලීම අනු දික්බැලීම යන) මේ ලෝකාකාරයම ගන්නාලද්දුත් මේ (දේශාකාරය) ගැණ මෙන් ඒ සියල්ලම ගන්නාලද්දුත්-මෙහි ඉදිරිය-බලම් සිත උපත්කල්හි සිත වශයෙන් නොබලා ඇති පිළිගැන්ම සාමාන්‍ය සම්ප්‍රජන්‍යය නම්වේ-එය නාද සම්පිරයත්වයන්ගේ සාසනිකොට දනගුකි. මේ කාරණය බුද්ධත්වනත්වයේ විසින් වදාරණලදි-ඉදින්මගණෙනි නාදයාගේ පෙරදිග බැලියුතුමේද (එක ල්හි ඒ නාදසම්පිරතෙම) මෙසේ පෙරදිග බලන්නාවූ මාගේ සිතට අභිද්‍යාදා මිනායාවූ පාපඅකුසලවිමයෝ නොඑක්වෙයි කියා සියලු ආකාරයෙන් (භාවනා) සිත මනාකොට එලබවා පෙරදිග බලන්නේය-මෙසේ එ(ම පෙරදිග බැලීමෙ) හි සිතිනුවතින් දූන්තන්නේවේ-පසවිමදිග උතුරුදිග දකුණුදිග උඩ යට අනු දියාවෝ බැලියුතුමේද (එකල්හි) නාදසම්පිරතෙම මෙසේ පස්විමාදිදික් බලන් නාවූ මාගේ සිතට අභිද්‍යාදා පාප අකුසලවිමයෝ නොඑක්වෙයි කියා සියලු ආකාරයෙන්ම (භාවනා) සිත මනාකොට එලබවා පස්විමාදිදික් බලන් තේය-මෙසේ එ(ම අනුදික්බැලීමෙ) හි සිතිනුවතින් දූන්තන්නේවේ-නැවතද මෙහි පලමු කියනලද වෛත්‍යදැනුවත් වශයෙන්ම සාමාන්‍ය බවද සප්‍රායබවද දැනගනගුතු.

කම්මසාන්තාස පන අපිජතිතමෙව ගොවරසමප්පකානං තසමා ඛනිධාතු ආයතන කම්මසානිකෙති අතතනං කම්මට්ඨාන්වසෙනෙව කසිනාදි කම්ම ට්ඨානිකෙති වා පන කම්මට්ඨානාසියෙනෙව ආලෝකනං විලෝකනං කා තබ්බං අබ්භතතරෙ අත්තා නාම ආලෝකනවිලෝකනංවා නත්ථි ආලෝකෙ යාමිති විතො උපපජ්ජිමාණෙ තෙනෙව විතොනා සතිං විතාසමුට්ඨාන වායොධාතු විඤ්ඤානිං ජනගමිනා උපපජ්ජති ඉති විතකිරිය වායොධාතු විපජාරවසෙන හෙසිමං අකඛිද්දං අබොසිදති උපරිමං උබ්බලඛෙති කොපි යතතකෙන විවරතො නාම නත්ථි තතො වකුච්ඤ්ඤාණං දසසනකිවං සාධෙතං උපපජ්ජති එවං සමපජානවතොත් අසමොග සමප්පකානං නාම.

කම්මසාන්තාගේ නොගැරිම ගොවරසමප්පජන්‍යය නම්වේ- එහෙයින් සකඛිධාතු ආයතනකම්මසානායෙහි හැසිරෙන්නාවූත් විසින් වනාහි තමා ගේ කම්මසාන වශයෙන්ම නොහොත් කසිනාදි කම්මසානායෙහි හැසිරෙන්නාවූත් විසින් වනාහි කම්මසාන සිද්ධියෙන්ම ඉදිරියබැලීම අනුදික්බැලීම කට යුතු ශරීරගතප්‍රකාරයෙහි ඉදිරිය බලන්නාවූද අනුදික්බලන්නාවූද ආත්මයක් නම් නැත්තේය-ඉදිරිය බලම් සිත උපදිනුලබන කල්හි එම සිත සමග විතා සමුට්ඨාන (සිතෙන් උපදවන) වායොධාතු තොම (ඉදිරිය බලනාකාරය අග වන කාය) විඤ්ඤාණං උපදවමින් හටගනියි-මෙසේ විතකිරිය වායොධාතු වගේ පැතිරීම් වශයෙන් යුවිඇස්පිය යටට පහත්වෙයි, උඩුඇස්පිය-උඩට නැ ගෙයි-කිසිවෙක් යන්නායකින් ඇස්පිය අරින්නේ නොවෙයි-ඉක්බිත්තෙන් වැනුම්භූණය දැනින කාන්‍ය සාදවමින් උපදියයි මෙසේ දැනගැන්මමෙහි අසමුමු ටි සම්ප්‍රජන්‍යය නම්වේ.

අපි මුලපරික්ෂාදී ආගන්තුක නාව කාලිකාවට සෙන අසමමාන සමප්පඤ්ඤා වේදිනබ්බං. මුලපරික්ෂාදීවසෙන නාව.

භවබ්බාවජ්ජනං. වෙව දස්සනං සමප්පඤ්ඤානං,
සන්තරිණං වොච්ඡනං ජවනං. භවති සත්තමං.

නානි භවබ්බං උප්පන්නිභවස්ස අබ්ගතිවමං සාධයමානා පටිත්තති නං ආවට්ඨතා කිරිමනොධාතු ආවජ්ජනකිවමං. සාධයමානා නං නිරෝධා වකුට්ඨස්සඤ්ඤානං දස්සනකිවමං. සාධයමානා නං නිරෝධා විපාකමනොධාතු සමප්පඤ්ඤානකිවමං. සාධයමානා නං නිරෝධා විපාක මනොවික්ෂාදීනා ධාතු සන්තරිණකිවමං. සාධයමානා නං නිරෝධා කිරිම මනොවික්ෂාදීනා ධාතු වොච්ඡන කිවමං. සාධයමානා නං නිරෝධා සත්තකබ්බතං ජවනං. ජවති නත්ති පඤ්ඤා ජවනෙපි අයං ඉත්ති අයං පුරිසොති රජ්ජන දස්සන මුග්ගනවසෙන ආලොකින විලොකිතං. න හොති දුග්ගිජවනෙ පි සත්තමජවනෙ පි එතෙසු පන යුග්ම මණ්ඩලෙ යොධෙසු පිය හෙට්ඨප්පරිවසෙන හිජ්ජිතා හිජ්ජිතා පටිත්තෙසු අයං ඉත්ති අයං පුරිසොති රජ්ජනාදිවසෙන ආලොකිතං විලොකිතං. හොති එවං නාවෙත් මුලපරික්ෂාදීවසෙන අසමමාන සමප්පඤ්ඤා වේදිනබ්බං.

නැවත මෙහි මුලපරික්ෂාදී ආගන්තුක නාව කාලිකාවට සෙන අසමමාන සමප්පඤ්ඤානං දනසුතු-(කෙසෙද) පළමුකොට මුලපරික්ෂාදී වස යෙත්. භවබ්බං ආවජ්ජනං දර්ශනං සමප්පඤ්ඤානං සන්තරිණං වොච්ඡනං ජවනං. කිසි සත්තමජවනෙ පි භවබ්බං උත්පන්නිභවසට අබ්ගතා නාස සාදවමින් පටිගි-ඒ වැලඳගෙන කිරිමනොධාතුනොම ආවජ්ජන කානාස සාදවන්නෙය-එය නිරුඬිවීමෙන් වැළඳගෙන දර්ශනාස සාදව මින් සිටියි-එය නිරුඬිවීමෙන් විපාක මනොවික්ෂාදීනා ධාතුට සන්තරිණ කා නාස සාදවන්නෙය-එය නිරුඬිවීමෙන් කිරිමනොවික්ෂාදීනා ධාතුට වොච්ඡන පන කානාස සාදවන්නෙය-එය නිරුඬිවීමෙන් ජවත්ති සත්වරක් ජවනාස කරයි-එහි (ගටිති ආවජ්ජනදර්ශන සමප්පඤ්ඤාන සන්තරිණ වොච්ඡන විත්තාසත්තිද) පළමුවෙනි ජවත්තිනෙහි මේ සූත්‍රය මේ පුරුෂයායි(ඇදින) ඇළි මකින් හෝ දෙමනාස්විමකින් හෝ මුලාවකින් හෝ ආලොකන විලොකනාස නොවන්නෙය-දෙවෙනි ජවත්තිනෙහිද (තුන්වන් සත්වරන පස්වන) සවන (සති කියනලද) ජවත්තින් (සයෙ) හිදී යුග්ම මණ්ඩලයෙහි හෙට්ඨප්පරිවසෙත් බිඳිබිඳි වැටුනාවූ ආරාධනා අතුරෙහි (බුදුනොවුන් ඇදින කරණ සුඛාදි ක්‍රියා) මෙන් මේ සූත්‍රය මේ පුරුෂයායි (ඇදින) රිහාදින් ආලොකන විලොකනාස වන් නෙය. මෙසේ පළමුකොට මුලපරික්ෂාදීවසෙන් අසමමාන සමප්පඤ්ඤානං දනසුතුයි.

වකුට්ඨාවර පන රූප ආපාචගන භවබ්බංසංවලනනො උබං සකසක කිවම නිප්පාදනවසෙන ආවජ්ජනාදිසු උප්පජ්ජිතා නිරුඬෙසු අවසානෙ ජව නං. උප්පජ්ජිති නං පුරිසං උප්පන්නානං ආවජ්ජනාදිනං ගෙනහුනෙ වකුට්ඨා රෙ ආගන්තුක පුරිසො පිය හොති නස්ස යථාපරගෙනෙ කිම්ආවිතුං. පටිගිස්ස අගන්තුකපුරිසස්සගෙන සාමිකෙසුපි තුණ්හිමාසිනෙසු ආනාකරණං නසුතනං එවං. ආවජ්ජනාදිනං ගෙනහුනෙ වකුට්ඨාවර ආවජ්ජනාදිසු පි තුණ්හිමාසිනෙ සු පි අරජ්ජනෙසු අදිස්සනෙසු අමුග්ගනෙසු ව රජ්ජන දස්සනමුග්ගනං අසුත්තනති එවං. ආගන්තුකනාවට සෙන අසමමාන සමප්පඤ්ඤා වේදිනබ්බං.

මහා සතිසංඝාත සුත්‍රසන්තක.

73

වක්‍රවාරයෙහි රූපය අතිමුඛගතවූකල්හි හවාබ්‍රහ්ම විත්තායායෝ මලනය පටන් කිරිය මනෝබාහුවෙන් ආවජිත්තායද වක්‍රවාරයෙන් දැනියද විපාකමනෝබාහුවෙන් (අරමුණ) පිළිගැන්මද විපාක මනෝවිඤ්ඤාණබාහුවෙන් භිතතිරණයද කිරියමනෝවිඤ්ඤාණබාහුවෙන් ව්‍යවසාරිවදයි (යන ඒ ඒ විත්තායන්ගේ) සවකිය සවකිය කාන්තා සිඛකිරිම වශයෙන් ඒ ආවජිත්තාදිය නිරුඬවූකල්හි අවසානයෙහි ජවන්සිත උපදි-ඒ ජවන්සිත පළමු උපන් ආවජිත්තාදීන්ට ගෘහයක්වූ වක්‍රවාරයෙහි ආගන්තුක පුරුෂයෙක් මෙන් වන්නේ ය-යම්සේ අනුන්ගේ ගෙදරට කිසිවක් ඉල්ලීමපිණිස ප්‍රචිතවූ ආගන්තුක පුරුෂ යාහට (ඒ) ගෙදර සිටිනා ගෘහ ස්වාමිවරු තුළණිමිතුණව සිටිනාකල (මේ මේ දෙ ය කරවියයි) නිත්‍යානුකිරිම යුතු නොවන්නේදඑසේම (යටති) ආවජිත්තාදීන්ට ගෘහයවූ වක්‍රවාරයෙහි ආවජිත්තාදියෙන් (රූපය ඇදින) ඇලීමක්ද දුෂ්‍යයක්ද මුලාවක්ද නොකරණකල්හි (ආගන්තුකව පසුව උපන් පළමුවන ජවන්සිත රූපය ඇදින) ඇලීමද දුෂ්‍යවීමද මුලාවීමද යුතු නොවන්නේය-මෙසේ ආගන්තුක වශයෙන් අසමමාන සම්ප්‍රජන්‍යය දනගුතු.

සාති සනෙතාති වක්‍රවාරයෙහි පරිච්ඡේදයෙහි විත්තාති උපාජිත්තා නාති සංඝං සමප්‍රසන්නාබ්‍රමෙති නථි නථෙව භිජ්ජනති අඤ්ඤාමඤ්ඤං න පසංනතිති ඉතරාති නාව කාලිකාතිනොනති නථි යටා එකසම් සරෙ සබ්බෙසු මානුසකෙසු මනෙසු අවසෙසස්ස එකස්ස නං ධණං යෙව මරණ ඛමෙස්ස නසුත්තං නාවටිතාදිසු අතිරති නාම එවමෙව. එකවාර සමප්‍රසන්නෙසු ආවජිත්තාදිසු නථි නථෙව මනෙසු අවසෙසස්ස නං ධණං යෙව මරණ ඛමෙස්ස ජවනස්සාපි රජ්ජන දුස්සනමුත්තනාදිසෙ න අතිරති නාම නසුත්තනති එවං නාව කාලිකාතිවසෙත්තාපි අසමමාන සමප්‍රසන්නං වෙදිතබ්බං.

යම්බදුටු ඒ වක්‍රවාරයෙහි (රූපය සමච්චිමෙන් යටති ආවජිත්ත විත්තාය පටන්) වොච්පන විත්තාය අවසන්කොට ඇති විත්තායෝ උපදිත්ද ඒ විත්තායෝ (ඒ ඒ කාන්තාවසානයෙහි) සම්ප්‍රසන්න බණ්ණන් සමග ඒ ඒ නන්තිම බ්‍රිදෙන් නානුසි. ඔවුන්වූන් නොදක්නානුයයි (ජවනයෙන්) අන්‍ය විත්තායෝ නාවකාලික වෙන්- එහි යම්සේ එක ගෘහයෙක්හි සියලු මිනිසුන් මියගියකල්හි එකෙකෙහි මරණ සමභාව ඇතිව ඉතිරිවූ එකක්හට නානුසිතාදිසෙහි ඇලීම නුසුදුසුවන්නේද. එපරිද්දෙන්ම එකම වක්‍රවාරයෙහි යෙදුනාවූ ආවජිත්තාදි විත්තායෝ ඒ ඒ කාන්තාවසානයෙහි නිරුඬවූකල ඉතිරිවූ එකෙකෙහි මරණ බණ්ණ ඇත්තාවූ ජවනසිතවද (රූපය ඇදින ලොහයෙන් ඇලීමද වෙෂයෙන් දුෂ්‍යයද මොහයෙන් මුලාවද යන අතිරතියනම් යුතුනොවන්නේයයි (මෙසේ ඒ ජවනසිත රජ්ජන නොහැදිනම නිරුඬවන්නේය) මෙසේ නාවකාලික වශයෙනුද අසමමාන සම්ප්‍රජන්‍යය දනගුතු.

සමමිඤ්ඤෙ පසාරතෙපිති පට්ඨානං සමමිඤ්ඤ පසාරතෙ නථි විත්තාවසෙතොව සමමිඤ්ඤ පසාරණං අකන්තා හත්ථිපාදානං සමමිඤ්ඤ පසාරණං පට්ඨානං අත්තානං. පරිගණනිත්වා අත්ථිපරිගණනං සාත්ථිකසමප්‍රසන්නං නථි හත්ථිපාදෙ අතිරිං සමමිඤ්ඤා වා පසාරෙත්වා වා සීතස්ස ධණං ධණෙ වෙ

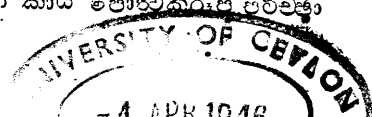
දනා උපායන්හි විනයා ඵකගතං න ලහති කම්මථානං පරිපත්තං නාධින
 ව්‍යති කාලෙ සමම්පන්නසංසාරාලෙ පසාරෙතනස්ස පන නා වෙදනානුප්පජ්ජති
 විනො ඵකගතා භොති කම්මට්ඨානංථාති විසෙසමධිගමජ්ජති තිථිවං අභිනානභි
 පරිගණනානං වෙදිතබ්බං අභේ පන සතිපි සප්පායාසප්පායං පරිගණනානා
 සප්පාය පරිගණනානං සප්පාය සමපජ්ඣාදං නත්තං න්තො මනාවෙතිගබ්බතො
 කිර දහර හිකුඤ්ඤ සප්පායං ගණනානා නෙසං පිඨිපසෙස දහරහිකුඤ්ඤානො
 බම්මං සුඤ්ඤානා නත්තොකො දහරෙ හෙවං පසාරෙතොකා කාය සංසගතං පනා
 නෙතොව කාරණෙනතිජිජනො අපරෙ හිකුඤ්ඤාදං පුසාරෙතොකා අගතිමිති
 පසාරෙසි අසීං ආනවට්ඨාද්දකාසි අපරො වමම්කෙ පසාරෙසි සො ආසිවිසෙ
 නි දසො අපරෙ විවරකුට්ඨා දණ්ඩකෙ පසාරෙසි නං මණිසප්පොබ්බි නසමා
 ඵව රුපෙ අසප්පායෙ අපසායෙ සප්පායෙ පසාරෙතබ්බං ඉදමොති සප්පාය
 සමපජ්ඣාදං නොවරසමපජ්ඣාදාන මුනාපේරවිඤ්ඤානාදිපේතබ්බං මනාවෙතෙ
 කිර දිවාථානො තිසිනොනා අනෙතවාසිකෙසි සංසං කථාමානො සහසාහෙවං
 සමම්පජ්ඣති පුන යථා ධානෙ ධිපෙතොසතිකං සමම්පජ්ඣති නං අනෙතවා
 සිකුඤ්ඤාදං කිසිසාහෙතො සහසාහෙවං සමම්පජ්ඣති පුන යථා ධානෙ ධිපෙ
 තො සතිකං සමම්පජ්ඣති ගතොපථායානං ආවුසො කම්මට්ඨානං මනසිකා
 තුං ආරබ්භො නමෙ කම්මට්ඨානං මුඤ්ඤිතො හෙවං සමම්පජ්ඣති පුනෙති ඉදං
 පන මම තුමොති අසීං කථිමානො න කම්මට්ඨානං මුඤ්ඤිතො සමම්පජ්ඣතො
 නසමා පුන යථා ධානෙ ධිපෙතො සමම්පජ්ඣති සාධුහෙතො හිකුඤ්ඤා
 නාම ඵවරුපෙන හතිතබ්බනති ඵව මෙත්වාපි කම්මට්ඨානා විපහණමෙව ගො
 වරසමපජ්ඣාදං වෙදිතබ්බං අබ්බතනෙර අතො නාමකොපි සමම්පජ්ඣතො
 වා පසාරෙතොතො නාති වුත්තංසකාර විතකිරිත වාසොධාතු විපජ්ජන
 පන සුත්තාකබ්බිතවසෙන දුරා යුත්තස්ස භව්වාද වලනං විස සමම්පජ්ඣන
 පසාරණං භොගිති පරිජනනං පනෙති අසමෙතො සමපජ්ඣාදං නාම.

සමම්පජ්ඣන පසාරිතනම් පමිසත්තේ හැකිමුමය දිගහැරිමය යනුයි—
 එහි විතක වසයෙන්ම අනප්ප හැකිමුම දිගහැරිම නොකොට අනප්ප හැකි
 මුම දිගහැරිමතිසං වන අභිනානභි සලකා අභිසම්ප්පිතානිම සාමිකසම්ප්ප්
 න්තයවේ එහි හසකපාදයන් නමා හෝ දිගහැර හෝ ඉතා බොහෝ වේලාවක්
 සිටින්නාහට සෂණසෂණයෙහි වෙදනා උපදිත් භාවනාවට සිත එකගනොවෙ
 යි—කම්මසානාන වැඩිමට නොයයි—මදවේලාවකින් හසකපාදයන් නාමිමත් හා
 මදවේලාවකින් දිගහැරිමත් ඒ වේදනා නුපදිත් සිත එකගවෙයි—කමට්ඨාන
 පැතිරීමට යත්තෙයයි මෙසේ අභිනානභි පිළිගැනීම දනපුත්තිය—අභිස අතිකල්
 හිද සැප හා නොසැප විභාගකොට සැපය පිළිගැනීම සප්පායසම්ප්ප්නායයි—
 එහිමෙ කුමයවේ—(රුචන්වැලි) මනාවෙනගබ්බණයෙහි ලද්දා හිඤ්ඤ (බම්මය)
 සද්ධිතොනා කරන්නාහු—උත්තමතේලාගේ පිටිපස හුන් හිඤ්ඤානිහු ඒ
 බම්මය ශ්‍රවණයකරන්නාහුය. එහි එක් හිඤ්ඤකෙතොක් අන දිගුකරන්නේ
 (හිඤ්ඤානිකතේ ශරීරයෙහි අනවැදි) කායසංසගීතට පැමිණ ඒ කාරණයෙන්ම
 ගිහිමිය, අනික් හිඤ්ඤකෙතොක් පස දිගහරන්නේ ගින්නෙහි දිගුකෙළේය.
 ඇවස දක්වා පාදය දූලේය—අනික් හිඤ්ඤවත් තුමිසෙක පුසාරණයකෙළේය—ඒ

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තප්ප.

තෙම සම්මතෙකු විසින් දැනකරණලදි-අනිත් භික්ෂුකෙනෙක් විවරකුටියෙහි දමුයෙක් ප්‍රසාරණයකළේය ඒ භික්ෂුව මහිසපිණෙක් දැවකළේය එබැවින් ඔවුබද නොසැපයුනත්ති හඟ්‍යාදාදිය ප්‍රසාරණය නොකොට සැප නත්ති (හඟ්‍යාදාදිය ප්‍රසාරණය කළයුතුයි-මේ මෙහි සප්පාය සම්ප්‍රජනායවේ-ගෝ වරසම්ප්‍රජනායවනාහි මහාසථිවිරටසතුටෙන් දක්විස්සුතුයි (නෙකෙසේදයත්?) දිවාසථානායෙහි වැඩිදිනා මහාසථිවිරකෙනෙක් අනවැසි භික්ෂුන් සමග්‍රි කථාකරමින් වච්ඡා හඟ්‍යා නමා නැවත තිබු නත්තිම හඟ්‍යා නමා පසුව සෙ මෙන් හඟ්‍යා නැමුයෙක්-(ඒ දැක) අනවැසි භික්ෂුහු වහන්ස මහා හඟ්‍යා හකු එවා නැවත් තිබු නත්ති-නමා කුමක් නිසා (පසුව) හඟ්‍යා සෙමෙන් නැමු යෙක්දැයි විමාලාහුය-(එවිට උන්වහන්සේ) ඇවැත්ති යම්කලක පටන් කම්ම සථානාය සිතිකරන්ට පටන්ගත්තෙමිද එතැන් සිට කම්මසථානායෙන් වෙන්ව මිට ප්‍රථම හඟ්‍යා දිගුනොකරණ ලද්දේය- දන් වනාහි නෙපි සමග කථාකිරි මෙන් කම්මසථානායෙන් වෙන්ව මාගේහඟ්‍යා නමනලද්දේය. එහිසින් නැවත තිබු නත්ති නමා (කම්මසථානායෙන් යුක්තව) හඟ්‍යා නැමුයෙමැයි වදාළයෙක්. (ඒ අසා) අනවැසිභික්ෂුහු යහපත සොමිති භික්ෂුන්විසින් නම් මෙසේ වියයුතුයයි (ප්‍රශංසාකලාහුය) මෙසේ මෙහිදු කම්මසථානාය නොහැරිම ගොවරසම්ප්‍රජනාය යයි දනගුනු-(ගර්භ) ඇතුලත අත් පා නමන්නාමුද දිගුකරන්නාමුද කිසි ආතුමයක් නැත්තේය-(ඔව්) කියනලද ප්‍රකාරවූ චිත්තාකිරිය වාණොධාතුවගේ පැතිරීමෙන් ලැබුනක් ඇදීමෙන් දැරූ යනතුරුපසක අත්පා සෙලවීමක් මෙන් හඟ්‍යාදායත් නැමීම දිගුහැරිම වන්නේයයි දනගැණීම වනාහි අසමෝග සම්ප්‍රජනාය නම්වේ.

සබ්බාපි පත්තච්චරධාරණෙහි, එභි සබ්බාච්චිවරණං නිවාසන පාසුරණ වසෙන පත්තස්ස භික්ඛා පටිග්ගහනාදිවණෙන පරිභොගො ධාරණං නාම නභි සබ්බාපි ච්චරධාරණෙ නාම නිවාසෙනා පාරුපිතා ව පිණ්ඩාය වරතො ආමිස ලාභො සීනස්ස පටිභානායාහි ආදිනානගෙන හඟවනා වුත්තාප්පකාරෙ යෙව ව අත්තො නාම නාසාවසෙනා සාත්තිකසම්පජ්ඣාදි වෙදිනබ්බං උණනපකතික ස්ස පන දුබ්බලස්ස ව ච්චරං සුබ්බං සප්පායං සීනාචාකස්සං ඝණං දුපට්ඨං තබ්බිපරිනං අසප්පායං යස්සකස්සාච්චිජ්ඣණං අසප්පායමෙව අගලාභාදි දුනො නභිස්සනං පළිබොධකරං නොති නථා පට්ඨකුලාදිදෙද් වොරුනං ලොභානි යථිවර ධාරනං නාදිසංභි අරඤ්ඤ ඵකකස්ස නිවාසනාග්ගකරං ජිවිත්තන රුගකරඤ්ඤාපි නොති නිප්පරියායෙන පනාං. නිමිත්තකම්මාදි ච්චිච්චිවසෙන උප්පන්නං යං වස්සසෙවමානස්ස අකුසලාබ්මා අභිවර්ධනාහි කුසලාබ්මා පරිභායනාහි නං එකතං අසප්පායං විපරිනං සප්පායං. නාසාවසෙනෙහි සප්පායසම්පජ්ඣාදි කම්මසථානා විජනනාවසෙනෙව ගොවරසම්පජ්ඣාදි වෙදි නබ්බං අබ්බතනරෙ අත්තා නාම සබ්බාපි ච්චරං පාරුපෙනො නාම නාසාව වුත්තාප්පකාර චිත්තාකිරිය වාණොධාතුව විපජාරවසෙනෙව පන ච්චර පාරුපණං නොති නභි ච්චරමපි අවේනනං කායො පි අවේනනො ච්චරං නාභිනාහි මයා කායො පාරුතොහි කායොපි න ඡනාහි අතං ච්චරෙන පාරුතොහි ධාතු යෙව ධාතුසමූහං පටිපජ්ඣදෙනහි පටිපිලොහි කාය පොභිකරුප පටිවජ්ඣ

දනොවිය හැකිය නොව සුඤ්චරිතය ලැබීමට සොමනාසයා කානබ්බං න අසුඤ්චරං ලැබීමට දොමනාසයා නොවමිතිකවෙති ය රුකබ්බාදියු හි කෙටිමාලානකු සුප වන්තාදිති සංකාරං කණෙනති කෙටි ගුප්තතනකදුම දණ්ඩසප්පාහාරාදි හි අසංකාරං නනෙ නොවමිති රුකබ්බාදියො සොමනාසයොවා දොමනාසයොවා කණෙනති එවමෙව නොවී සුඤ්චරං චිවරං ලැබීමට සොමනාසයා කානබ්බං න අසුඤ්චරං ලැබීමට දොමනාසයානි එවං පටිකතා පටිසම්බාණවසෙන්නෝ අස මෙමාහසමපජ්ඣන්දං ඉවදිතබ්බං.

සංඝාටිපත්තා චිවරධාරණෙ යන මෙහි හැදිමි පෙරවිමි වසයෙන් සම්භාවි චිවරයන්ගේද හිංසාප්‍රතික්‍රමණ වශයෙන් පාත්‍රයාගේද ප්‍රයෝජනාදායීම් දැරීම නම් වෙයි-එහි පළමුකොට සඟල සිවුරු දැරීමෙහි හැදි පෙරවා පිටු පිණිස හැසිරෙන්නාහට ආමිසලාභයද සිත දුරුකිරීම පිණිසය යනාදි නියායෙන් භාග්‍යවතුන්මහත්මයාණීන් විසින් වදාරණලද ආකාරයම ඇති නම්වේ-මේ කාරණයාගේ වශයෙන් සාමික සම්ප්‍රජන්‍යය දනුන්නේය-උපරිකාමික දුච්ඡ පුද්ගලයාහට සිසුම් සිවුරු සැපවෙයි-සිත බහුලයාහට සණ්ඩ දෙපටසිවුරු සැපය. ඊටවෙනස්ව සිවුරු සැපනොවන්නේය. යම්කිසිවෙක්හට දිරහිමි සිවුරු නො සැපමය. අභුලාහාදී දුහසෙන් වනාහි (ලැබීමක් ඇද්ද) එය ඕනට පරිබොධ කරණලද්දේවේ. පටසිවුරු ආදී සොරුන්ට ලොභමිසුයුතු සිවුරු දැරීමද එසේ මය-එකින්දත්වනාහි ආරණ්‍යයක හුදකලාව වසන්නාවූ යෝග්‍යවරයාගේ වාසය කිරීමට හා ජිවිතයටද අනන්‍යකරන්නේවේ-ලෝභ හූපදනාවූ යම් සිවුරක් වනාහි නිමිත්තකමාදි මිමාජිව වශයෙන් උපදනාලදද, යම්සිරිත් අදිනා පොර වනාහට අකුසලබාණිකත් වැඩේද, කුසලබාණිකත් පිරිසිද්ද එය ඒකානන්‍යයෙන් සැප නොවන්නේය-ඊට වෙනස්වූ කැපසිවුරු සැප වන්නේය-බහුගේ වශයෙන් මෙහි සඟය සම්ප්‍රජන්‍යය-කමිසානා නොහැරිමි වශයෙන් ගෝ වරසම්ප්‍රජන්‍යය දනුනු සිවුරු පොරවන්නාවූ ආනන්‍යත් නම් (ශරීර) අන්‍ය තතරයෙහි නැත්තේය (යට) කිසිතලද ආකාරවූ ජිනාකිරිම වාසොධාතුවගේ පැතිරීම වශයෙන්ම සිවුරු පෙරවීමේ-සිරිතද අවෙනන්‍ය මානසිත් කය පොරෝණාලද්දී කියා සිවුර නොදැනීම සිවුරෙන් පොරෝණාලද්දී කියා ශරීරයද නොදැනීම-පණ්ඩුකයකින් දඬුරුවක් වසන්නාක්මෙන් බාතුවක්ම බා තුසමුහසක් මසන්නාහසයි (සැලකියයුතු) එහෙයින් යහපත් සිවුරක් ලැබ සො මිනසක්ද අයහපත් සිවුරක්ලැබ දෙමිනසක්ද නොකටයුතුයි-පවිත තුමස් වෛ න්‍ය වාසාදිගුණ කිසිවෙක් මල් පුවදයුම වස්ත්‍රාදියෙන් සත්කාර කරන්නාහස කිසිවෙක් මලමුතු කදීම දඩුගසුනු ප්‍රහාරදියෙන් අසත්කාර කරන්නාහස. ඒ පවිත තුමස් වෛනන්‍ය (ඊට) සොමිනසක් හෝ දෙමිනසක් නොකරන්නාහස-එපරිද්දෙන්ම යෝග්‍යවරයෙකු යහපත් සිරිත් ලැබ සතුටුවීමද අයහස් වත් සිරිත් ලැබ නොසතුටුවීමද නොකිටයුතුයි-මෙසේ පැවති කල්පනා වශයෙන් මෙහි අසමමාන සම්ප්‍රජන්‍යය දනුනු.

ජිනධාරණෙ පි පත්තං සහසාව අගහෙතියා ඉමං ගහෙතියා පිණ්ඩාය වරමාණො හිකබ්බං ලභිසාමිති එවං පත්තනාහුණපට්ඨා පටිලභිතබ්බ අභි චසෙන සාමික සමපජ්ඣන්දං ඉවදිතබ්බං කිසදුඛිල සරීරස්ස පන ගරුපනෙත්ති.

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තක

අසප්පායො—පෙ—* විපරිතො, සප්පායො නසස්සවසෙ නොති සප්පාය සමප්ප
 සුඤ්ඤං කම්මට්ඨානා විජ්ඣණං යෙතොව භොවරසමප්පසුඤ්ඤං චෙදිතබ්බං අබ්බ
 න්නරෙ කොපි අත්තා පට්ඨානං ගණනොත්තා නාම නාහි චුත්තාප්පකාර
 විත්තකිරිඤ්ඤා වාසොධාතු විපජ්ඣාපරෙතො පන පතනගහණං නාම භොතිති
 නාහි පතොපි අවෙනො හත්ථි අවෙනොපතොපි නාහි නාහි අහං
 හත්ථි ගතොති හත්ථි නාහි නාහි පතොපි අවෙනො ගතොති වාසොධාතු
 ව ධාතුසමුත්තංගණනාහි සණ්ඨාසෙන අගතිවණ්ණපතනගහණවිධානි එවං
 පට්ඨාන පටිසම්ඛාණවසෙතොති අසමොග සමප්පසුඤ්ඤං චෙදිතබ්බං.

පාත්‍යාදර්ශෙතිද පාත්‍ය ඵෙකෙණෙහි නාගෙණ මේ පාත්‍ය ගෙණ හිසො
 ටෙති හැසිරෙන්නේ හිසො ලබන්නෙමැයි මෙසේ පාත්‍ය පිළිගැනීම නිසා
 ලැබිය යුතු අර්ථ වශයෙන් සාහික සම්ප්‍රජන්‍යාය දනසුතු කෘෂ් උච්ච ලෙස
 ඇත්තානට වනාහි බර පාත්‍ය නොසැපය—පෙ—විපරිතො සැපයේ—ඔහුගේ
 වශයෙන් සප්පාය සම්ප්‍රජන්‍යායවේ—කම්මට්ඨානා නොහැරීම් වශයෙන්ම භෝ
 වරසමප්පජන්‍යාය දනසුතු—(ශරීර) අභ්‍යන්තරයෙහි පාත්‍ය ගන්නාවූ කිසි අතම
 යෙක් නැතැත්තේ (ශරීර) කියනලද ප්‍රකාර ඇති විත්තකිරිඤ්ඤා වාසොධාතුවගේ
 පැහිරීමෙන් වනාහි පාත්‍යයාගේ ගැණීමනම් වේදැයි එහි පාත්‍යද අවෙනො
 ගත—හසොයෝද අවෙනොයෝය—මම (මොහුගේ) හසොයන් විසින් පිළිගන්නා
 ලදැයි කියා පාත්‍ය නොදැනී අප විසින් (පාත්‍ය) පිළිගන්නාලදැයි කියා හසො
 යෝ නොදන්නාහ. ගිහිවත්පාත්‍යයක් අඩුවකින් ගන්නාක්මෙන් ධාතුසමුත්තයක්
 ම ධාතුවක් පිළිගනී (මඬ) මෙසේ පවත්නා කල්පනා වශයෙන් මෙහි අස
 මොග සම්ප්‍රජන්‍යාය දනසුතු. †

අසිනාදිසු, අසිනෙති, පිණ්ඩපානාදි භොජනෙ, යාතු ආදිපානෙ,
 ධායිනෙති, පිඨකප්පකාදි ධාදනෙ, සායිනෙති, මධුජාතිනාදියායනෙ නාහි නොව
 දවායාති ආදිනානායෙන චුතො ආදිවිධොපි අත්තා නාම නසස්සවසෙන සා
 හික සමප්පසුඤ්ඤං චෙදිතබ්බං. එංගුණික තිත්තමධුරදිසු පන යෙන භොජ
 නෙන යස අර්ථසුභොති නං නස අසප්පායං යමපන නිමිත්ත කම්මාදිවසෙ
 න පටිලබ්බං යං වසස්සුඤ්ඤානො අකුසලාබ්බො අභිච්ඡිකානි කුසලාබ්බො
 පරිත්ථායනාහි නං එකතන අසප්පායමෙව විපරිතං සප්පායං නසස්සවසෙ නොති
 සප්පාය සමප්පසුඤ්ඤං කම්මට්ඨානා විජ්ඣනවසෙනො භොවරසමප්පසුඤ්ඤං චෙ
 දිතබ්බං අබ්බන්තරෙ අත්තා නාම කොපි භුජනකො නාහි චුත්තාප්පකාර
 විත්තකිරිඤ්ඤා වාසොධාතු විපජ්ඣාපරෙන පන පතනපටිගහණං නාම භොති විත්ත
 කිරිඤ්ඤා වාසොධාතු විපජ්ඣාපරෙනො හත්ථිසු පතන ඔනරණං නාම භොති විත්ත
 කිරිඤ්ඤා වාසොධාතු විපජ්ඣාපරෙනො ආලොපකරණං ආලොප උබරණං මුඛවිවර
 ණං ව භොති න කොච්ඡුච්ඡිකායනකෙනහනු කච්ඡිවරහි විත්තකිරිඤ්ඤා වා
 සොධාතු විපජ්ඣාපරෙනො ආලොපසු මුඛෙ පනඛිපනං උපරදනනානං මුසල
 කිට්ඨ සාධකං හෙසාදනනානං උද්කඛලකිට්ඨ සාධකං ජිව්හා හත්ථිකිට්ඨ සා
 ධකං ව භොති ඉති. ත්ථ අගගජ්ඣාය නුඛෙලො මුලජ්ඣාය ඛගලබ්බෙ

* මෙහිද විසාර එම අටුවාවෙන් බලාදනසුතු.
 † මෙහිද විසාර එම අටුවාවෙන් බලාදනසුතු.

ලො මකෙබ්බි නං හෙඤ්ඤාන උද්ඝාතන ජිව්හානනි පරිවහනිනං ඛෙද උද්ඝාතනෙමිනං උපරිදන්ත මුසලසංඝවුණ්ණිනං කොට්ඨකච්ඡුතාචා දඬුණාචා අනෙතාපචෙසකො නාම නානි වායොධාතූයාච පචිසති පචිඝ්ථපචිඝ්ථං කොට්ඨපලාලසන්ථරකං කච්චා ඛාරෙනො නාම නානි වායොධාතූචසෙනො නිඝ්ථිති නං කොට්ඨබ්බං කච්චා අග්ගිංඡලෙච්චා පවනො නාම නානි තෙණො ඛාතූ යාච පච්චති පසානං පානං කොට්ඨදණ්ඩකොනචා යඬිතාචා බහ්නිතාර කොනාම නානි වායොධාතූ යෙව නි හරති ඉති වායොධාතූ යෙව අතිහරතිච විනිහරති ච ඛාරෙතිච පරිවනෙතති ච සංචුට්ඨෙණ්ණති ච විසොසෙති ච නිහර තිච පඝ්චිධාතූ ඛාරෙතිච පරිවනෙතති ච සංචුට්ඨෙණ්ණති ච විසොසෙති ච ආපො ඛාතූ සිනෙහෙතිච අලලතංච අනුපාලෙති තෙණොධාතූ අනෙතාපචිං පුරි පාවෙති ආකාසධාතූ අඤ්ඤානොති විඤ්ඤානධාතූ නානි නානි සමමාපයො ගමනාය ආනුඤ්ඤාතිති ච එවං පටන්ත පචිසබ්බාණ්ණිසෙනො අසමමාන සමපජ්ඣාදං චෙදිතබ්බං අපිච ගමනො පරිසෙසනො පරිහොගො ආදා යනො නිබ්බානො පරිපසානො අපරිපසානො ඵලො නිසසදනො සමමකණ්ණොති එවං දසවිධං පටිකඝුලොච පච්චෙවකකණ්ණො පෙත් අස මමාන සමපජ්ඣාදං චෙදිතබ්බං විචාරකථාපනොති විඤ්ඤානො ආහාර පටි කඝුල සංඝාදා නිදෙසනො ගහෙතබ්බා.

අසිතාදිසෙති අසිතො යනු පිණ්ඩපාතාදි භොජනයෙහි සිතො යනු යා හුආදි පානවිභිකෂෙහි-බාදිතො යනු පිරිකැපිළි ආදි බාදුයෙහි-සාධිතො යනු මිපැති ආදි රසවිදිමෙහි එහි ක්‍රීඩා පිණිස නොඑන්නේ යනාදි සුම යෙන් කියනලද අවධානය මිටු අඤ්ඤාත අඤ්ඤාත-ඒ අඤ්ඤාතේ වශයෙන් සාමික සම්ප්‍රජ්ඣාදා දායක-රුසප්පණ නිසා මධුරදි භොජනයන්හි යම් භොජනයකින් යමෙක්හට අභාසුවේද එය මිහට අසුපාය වන්නේය, නිමිත්ත කමාදි වශයෙන් ලබනලද්දු යම් භොජනයක් වනාහි අනුභවකරන්නාහට අනුසලබ්භියෝ වැඩෙත්ද නුසලබ්භියෝ පිරිහෙත්ද එය එකානායෙන්ම නො සැපමය, ඊට විපයසාසය සපයා නම්වේ-ඒ කාරණයාගේ වශයෙන් සපයා සම්ප්‍රජ්ඣාය දනුනු-කමිසසානා නොහැරිමි වශයෙන් ගොවරු සම්ප්‍රජ් ඣාය දනුනු-ආතුචි කසෙති ආහාර අනුභවකරන්නාවූ කිසි ආත්ම යක්ෂ-නැත්තේය (යට) කියනලද ආකාරවූ විනාකිරිය වායොධාතූවගේ පැති රීමෙන්ම පාත්‍රය පිළිගැණීමේ-විනාකිරිය වායොධාතූවගේ පැතිරීමෙන්ම පාත්‍රයෙහි හඟයා බහාලීම වේ-විනාකිරිය වායොධාතූවගේ පැතිරීමෙන්ම (බත) ආලෝපකිරීමද ආලෝපය උඩටගැණීමද මුඛය විවෘතකිරීමද වෙයි-කිසි වෙක් යතුරුයන්ත්‍රයකින් හෙවත් විවෘතනොකරන්නේය විනාකිරිය වායො ඛාතූවගේ පැතිරීමෙන්ම ආලෝපය මුඛයෙහි නැඟීමද උඩුනල්ලෙහි දැන් මේ භෝජකාන්ත සැදීමද යටිනල්ලෙහි දැන් උද්ඝාත කාන්ත සැදීමද දිවෙන් හඟකාන්ත සැදීමද වේ-මෙසේ එහි ඒ ආහාරයට අග දිවෙති, තුනී කෙල හා දිවමුල නදවූ කෙලද ඇලෙයි යටිනල්ලෙහි දැන් නැමති වනෙහිලා දිව නැ මති අතින් පෙරලනලදව කෙල නැමති දිගෙන් තෙමා උඩුනල්ලෙහි දැන් නැ මති මොහොලින් කොටා මනාකොට සුනුකරුණිලද ඒ ආහාරය කිසිවෙක්

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තක.

කිනිසුනින් හෝ සැරැදකින් ඇතුළතට ප්‍රවිණිකරන්නේ නොවෙයි වායෝ ධාරණයකරන්නාටනෙතම ප්‍රවිණිවේ ප්‍රවිණිවනලද්ද පිදුරු ඇතිරියක් කොට ධාරණයකරවන්නාවූ කිසිවෙක් නැත්තේය-වායෝධාරණයෙන් ම සිව්තේය-(ඒ ආනන්ද) උද්‍යානකොට ගිනිදල්වා පිසන්නාවූ කිසිවෙක් නැත්තේය-තෙතේධාරණයෙන්ම පිසෙනුලැබේ-පැසෙන පැසෙනලද්ද දණ්ඩකින් හෝ යන්ත්‍රයකින් හෝ පිටතට නික්මවන්නාවූ කිසිවෙක් නම් නැත්තේය-වායෝ ධාරණයට පිටතට නික්මවන්නේය මෙසේ වායෝධාරණයට ගුරිරුට නික්මවීමද පහකිරීමද බැරීමද පෙරලවීමද මනාකොට සුත්‍රකරවීමද විසේදනයෙන් පියල වීමද කරන්නේය-ආපොධාරණයට ව්‍යාපනකරගෙනයයි-ප්‍රථිවිධාරණයට ඔරයි පෙරලවයි සුත්‍රකරයි විසෝධනයද කරයි තෙත්බවද රක්‍ෂාකරවයි නෙතේධාරණයට ඇතුළට ප්‍රවිණිවූ දෙය පැසවයි ආකාශධාරණයෙන් (උදරයට පැමිණීමට හා පිටතට නික්මවීමටද මාහිගකරයි විසේදනයධාරණයට ඒ ඒ තත්ත්ව මනා ප්‍රයෝගයන් පිණිස රැකීමකරවයි මෙසේ පැවති කල්පතා මගයෙන්ද මෙහි අසමෝග සම්ප්‍රජන්‍යය දනුයුතුයි. නැවතද ගම්නෙන්ද සෙවීමෙන්ද පරිහොගයෙන්ද ආශ්‍රිතයෙන්ද දුර්මෙන්ද පැසීමෙන්ද නොපැසීමෙන්ද ඵල වශයෙන්ද වැගිරීමෙන්ද නැවරීමෙන්ද මෙසේ දසවැදූරුම්බු පිළිකුල්බව ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂ කිරීමෙන්ද මෙහි අසමෝග සම්ප්‍රජන්‍යය දනුයුතු-මෙහි විසාරකථාව විශුද්ධ මාහිගෙහි ආහාර ප්‍රතිකූල සංඝ භිද්දියෙන් උද්ග්‍රිතණය කවියුතු.

උච්චාරපඤ්චකමෙහි උච්චාරස්‍ය ව පඤ්චස්‍යව කරණේ තත්ථිපනන කාලේ උච්චාරපඤ්චං න කරෙතඤ්ඤා සකලසර්වතො සෙදමුච්චනති අඤ්ඤාති භමනති චිත්තං න ඵකග්ගං හොති අඤ්ඤාචරෙග්ගං උපපජ්ජනති කරෙතනස්‍ය පන සබ්බන්තං න තොතිති අයමෙත්ථ අත්ථො නිසේචචසෙන සාත්ථික සමපජ්ඤාං වෙදිතබ්බං අසානෙ උච්චාරපඤ්චං කරෙතඤ්ඤා පන ආපත්ති තොති අයසො වඩ්ඪති ජිවිතනතරයො ච හොති පතිරුපෙ ධානෙ කරෙතනස්‍ය සබ්බන්තං නුතොතිති අයමෙත්ථ සප්පායං නස්‍යචසෙන සප්පායසමපජ්ඤාං කමමසානා විජ්ඣණවුසෙන ගොවරසමපජ්ඤාං වෙදිතබ්බං අබ්‍යාතනරේ අත්තා නාම කොච්ච උච්චාරපඤ්චකමිං කරෙතෙනා නාම නත්ථි චිත්තකිරිය වායෝ ධාරණ විපජ්ජාරවසෙනෙව පන උච්චාරපඤ්චකමිං හොති යථා පන පනෙන ගණකගණකපනෙදන පුබ්බලොභිතං අකාමනාය නිකම්මති යථා ආතිඤ්ඤා ආදකභාජනා උදකං අකාමනාය නිකම්මති ඵලං පකාසය මුත්තවත්ථිසු සන්තියස්සිතා උච්චාරපඤ්චා වාසුචෙගෙන සමපිළිනා අකාමනාය පි නිකම්මනති සො පනායං ඵලං නිකම්මනතා උච්චාරපඤ්චොනෙව නස්‍ය භිකුන්‍යො අත්තනො හොති න පරස්‍යකෙවුලං පන සර්වකිස්‍යඤ්ච හොති යථා කිං යම්ථ උදකතුමිනො පුරන උදකං ජනෙසිතනස්‍යනේවනං අත්තනො හොති න පරෙසං කෙවලං පච්ඡග්ග න මත්තමෙව හොති ඵලං පවත්ත පච්චිකාණ වසෙ නෙත්ථ අසමෝග සමපජ්ඤාං වෙදිතබ්බං.

උච්චාරපඤ්චකමෙහි යනු ශරීරයෙන් මලමුත්‍ර පහකිරීමෙහි ඵල (උදරගතාහාරය) පැසීමකල්හි මලමුත්‍ර නොකරන්නාවූ සකල ශරීරයෙන් ඛහදිය නික්මේ ඇස් බමයි සිත ඵකගතොවෙයි අන්‍යවූ රෙග උපදිත් මලමුත්‍ර

පහකරන්නාහට ඒ සියල්ලම නොවෙයි මේ මෙහි අතීත වෙයි ඔහුගේ වශයෙන් සාමීක සම්ප්‍රජන්‍යය දනුනු අසාමාන්‍යයෙහි මලමුත්‍ර පහකරන්නා වූ භික්ෂුවහට වනාහි ඇවත්වෙයි අයස වැඩෙයි ජිවිතානන්‍යයද වෙයි-සුදු සුනාන (මලමුත්‍ර) කරන්නාහට ඒ සියල්ල නොවන්නේයයි මේ මෙහි සප්‍රාය වෙයි-ඒ කාරණයගේ වශයෙන් සප්‍රාය සම්ප්‍රජන්‍යයෙහි කමිසාන නොහැරීම් වශයෙන් නොවරසම්ප්‍රජන්‍යය දනුනු-ඇතුලුකයෙහි මලමුත්‍ර පහකරණ අනාමයක් නම් නැත්තේය චිත්තකිරිය වාසොධාතුවගේ පැතිරීම් වශයෙන් වනාහි මලමුත්‍ර පහකිරීම වේ-යම්සේ පැසුනා වූ ගඩුවක් පිපිරීමෙන් ලේ සැරව නොකැමැත්තෙන්ම නික්මෙද-යම්සේ ඉතා පිරිහියා වූ දිය බඳුනෙන් නොකැමැත්තෙන් දිය නික්මෙද එසේම පක්‍යාසයෙහි හා මුත්‍රවස්‍යයෙහි පිරුණා වූ මලමුත්‍ර වායුවෙහිගෙන් පිළිනයකිරණ ලද බැවින් නොකැමැති තාවයෙන්ම නික්මෙන්-මෙසේ නික්මෙන්නා වූ ඒ මලමුත්‍රයන් ඒ භික්ෂුහුගේ නොවන්නේය අනිකෙකුගේද නොවේ-හුදෙක් ශරීරයෙන් වැහිරීමක්ම වේ-(ඊට උදහරණ කෙසේද?) යම්සේ පැත්තෙකෙකුගේ පරණව අහකදමන්නා වූ ජලය නමාගේද, නොවේ මෙර මාගේද නොවේමය හුදෙක් ප්‍රතිජයීනය පමණක්ම වේ-මෙසේ පැවති කල්පනා වශයෙන් අසමාන සම්ප්‍රජන්‍යය දනුනු.

ගතාදිසි, ගතෙති, ගමණේ, සිතෙති, ධානෙ, නිසිනෙති, නිසජ්ජා, සුතෙති, සසතෙ, භගවතෙති, ජගරණේ, භාසිතෙති, කථනෙ, භුණ්ති, භාවෙති, අකථනෙ: ගවස්තො වා ගවජාමිති පජානාති සිතොවා සිතොමිති පජානාති නිසිනෙතොවා නිසිනෙතොමිති පජානාති සයානොවා සයානොමිති පජානාති ඉමං ධානෙ අභාන ඉරියාපථාකපිතා අභිකකතො පටිකකතො ආලෝකිතෙ විලෝකිතෙ සමමිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙහි ඉමං ධානෙ මජ්ඣිමා ගතෙ සිතීති නිසිනෙතාති ඉබ් පන වුදුකාවුත්තිසා ඉරියාපථාකපිතා තසමා එතෙසු වුත්තානෙතොව සමපජානකාරිතා වෙදිතබ්බා තිපිටක මහාසී වජේරෙ පනාහ යො චිරං ගනුන්වා වා වං කමිත්වා වා අපරභාගෙ සිතො ඉති පටිසං චිකඛති. වංකමනකාලෙ පටිත්තා රූපාරූපබ්බමා එතේව නිරුඛාති අයං ගතෙ සමපජානකාරී නාමයො සජ්ඣායංකරොනො පඤ්ඤංවා විසංසෙජ්ජෙතො කමමභානංවා මනසිකරොනො චිරං ධිත්වා අපරභාගෙ නිසිනෙතා ඉති පටිසං චිකඛති සීතකාලෙ පටිත්තා රූපාරූපබ්බමා එතේව නිරුඛාති අයං සිතෙ සමපජානකාරීනාම යො සජ්ඣායාදිකරණවුසෙනෙව චිරං නිසිදිත්වා අපරභාගෙ නිපනෙතා ඉති පටිසං චිකඛති නිසිනකාලෙ පටිත්තා රූපාරූපබ්බමා එතේව නිරුඛාති අයං නිසිනෙතෙ සමපජානකාරී නාම යො පන නිපනානකො සජ්ඣායංවා කුණෙනො කමමභානංවා මනසිකුණෙනො නිද්ධං ඔකකමිත්වා අපරභාගෙවුභාස ඉති පටිසං චිකඛති සසතකාලෙ පටිත්තා රූපාරූපබ්බමා එතේව නිරුඛාති අයං සුතෙත ජගරතෙ ව සමපජානකාරී නාම කිරියාමය චිත්තානාහි අප්පට්ඨනං සොප්පං නාම පටිත්තං ජගරතං නාමාහි යො පන භාසමානො අයං සඤ්ඤාම ඔස්ථ පටිවචදනෙව පටිවචජිව්‍යාව නාමංව පටිව චිත්තසං නදනුරූපං පයොගං පටිවචයතිති සතො සමපජානො භාසති සජ්ඣායංවා කථා බමමංවා කථෙත්වා පඤ්ඤංවා විසංසෙජ්ජෙති

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තය

81

අපරභාගෙ තුණ්ඨිභූතො ඉති පච්ඤානිකානි භාසිතකාලෙඋප්පන්නා රූපාරූප
 ධම්මා ඵ්ඤේව නිරුඛාති අත්මකාසිනෙ සමපජනකාරිනාම තුණ්ඨිභූතො චිරං
 ධම්මංවා කම්මසානංවා මනාසිකඤ්ඤා අපරභාගෙඉති පච්ඤානිකානි තුණ්ඨිභූත
 කාලෙ පවහනා රූපාරූපධම්මා ඵ්ඤේව නිරුඛා උපාද්ථප්පවනතියා සති
 භාසති නාම අසති තුණ්ඨිභාවොති නාම අසං තුණ්ඨිභාවෙන සමපජනකාරි
 නාම * සමපජනකාරිතිව සබ්බපදේසු සමප්පන්නාසොව සමපජඤ්ඤාවස්සව
 සෙන අත්තො වෙදිතබ්බා.

ගනාදිසෙති ගතෙ යනු ගමනෙහිය සීතෙ යනු සිටීමෙහිය නිසිනෙත
 යනු හිඳීමෙහි සුනෙත යනු සසනසෙහිය ජාගෙතෙ යනු නිදි වැලකි
 මෙහිය භාසිනෙ යනු කථාකිරීමෙහිය තුණ්ඨිභාවෙ යනු කථානොකිරී
 මෙහිය-ගවිජනොවා ගවිජාමිති පජනාති යනාදී ර්ගසීපථ භාවනාවෙහි
 අසාන ර්ගසීපථයෙහි කියනලදී අභික්ඛානෙන ඵ්වික්ඛානෙන යනාදිය වතු
 සම්ප්‍රජන්‍යයෙහි පළමුකොට දක්වූ මධ්‍යම ර්ගසීපථයෝය. භතෙ සීතෙ යනා
 දිය (එම වතුසම්ප්‍රජන්‍යයෙහි අනතිමට දක්වූ) ඤාදිකවෘත්තිවූ ර්ගසීපථයෝ
 යයි කියනලද්දුහු-එහෙයින් මේ ර්ගසීපථයන්හි කී නියායෙන්ම සම්ප්‍රජන
 නාකායසීය දනසුකතාහුය ත්‍රිපිටක (ධාරී) මහාසීව ස්ථිරතෙම මෙසේ කියේක
 යමෙක් බොහෝවේලාවක් ගොසින් හෝ සක්මන්කොට හෝ අපරභාගයෙහි
 සිටීමේ සක්මන්කාලයෙහි පැවති රූපාරූපධම්මයෝ එකිම නිරුඛවූවාහුයයි කියා
 මෙසේ සලකන්නේය. මෙය යාමෙහි සිහිනුවනින් දැන කිරීමවේ. හද
 රත්නාවූද ප්‍රසාද විසදන්නාවූද කමටහන් මෙනෙහිකරන්නාවූද යම් භික්ෂු
 කෙනෙක් බොහෝවේලාවක් සිට පසුභාගයෙහි හිඳගන්නාලද්දේ සිහිකල
 පැවති රූපාරූපධම්මයෝ එකිදි නිරුඛවූවාහුයයි සැලකීම සිටීමෙහි නුවනින්
 දැන කිරීමවේ-යමෙක් හැදෑරීමාදිය කිරීම් වශයෙන් බොහෝවේලාවක් හිඳ
 නැවත සසනගතවූයේ හුන්කාලයෙහි පැවති රූපාරූපධම්මයෝ එතැන්හිම
 නිරුඛවූවාහුයයි සැලකීම නිදීමෙහි නුවනින් දැන කිරීමවේ සසනගතව සජ්ඣා
 යනාකරමින් හෝ කම්භානායන් මෙනෙහිකරමින් හෝ සිට නැවත නැගිටි
 යේ සසනකාලයෙහි පැවති රූපාරූපධම්මයෝ එතැන්හිම නිරුඛවූවාහුයයි සැ
 ලකීම නිදීමෙහි නුවනින්දැන කිරීමවේ-නිදිවර්ජිතව සිට නැවත නිද්‍රොපගතවූ
 යේ නිදි දුරුකිරීමෙහි පැවති රූපාරූපධම්මයෝ එකිම නිරුඛවූවාහුයයි සැලකීම
 නිදි දුරුකිරීමෙහි නුවනින් දැන කිරීමවේ-කිරියාමය විතායන්ගේ වනාහි
 නොපැවැත්ම නිද්‍රාව නම්-(ඒ විතායන්ගේ) පැවැත්ම ජගරිත නම්-යමෙක්
 විසින් කථාකරන්නාවූ යථෙය ඔහුය නිසාද දනායන් නිසාද ජිව්‍යය නිසාද
 නල්ල නිසාද සිතට අනුරූප ප්‍රයෝගය නිසාද හඵගන්නේයයි කියා (දැනීම)සිහි
 නුවනින් දැන කථාකිරීමවේ-කම්භානායන් සජ්ඣායනාකොට හෝ ්‍රොගතවිසද
 හෝ නැවත තුෂ්ණිභූතවූයේ කථාකරණකාලයෙහි පැවති රූපාරූපධම්මයෝ
 එතැන්හිම නිරුඛවූවාහුයයි සැලකීම කථාකිරීමෙහි නුවනින් දැන කිරීමවේ-
 තුෂ්ණිභූතව සිට නැවත බොහෝවේලාවක් ධම්ම හෝ කම්භානාය හෝ
 සිහිකරන්නේ තුෂ්ණිමභාවයෙහි පැවති රූපාරූපධම්මයෝ එකිම නිරුඛවන ලද්

* මෙහිදු විසකර සතිපට්ඨාන අවුටාවෙන් බලා දනුනු.
 11

ඉති අජකිත්තංවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති ඛනිධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති අජකිත්ත ඛනිධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායසමිං විහරති වයධම්මානුපස්සීවා කායසමිං විහරති සමුදය වයධම්මානුපස්සීවා කායසමිං විහරති.

ඉති, මෙසේ; අජකිත්තංවා කායෙ, තමාගේ ශරීරයෙහි හෝ; කායානුපස්සීවිහරති, (ඉදිරියට යාම් ආදී ඒ ඒ ක්‍රියාවන් අනුව සිත හැර යව්‍යක් වශයෙන් සිතිකරණ) කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; ඛනිධාවා කායෙ, අනුන්ගේ ශරීරයෙහි හෝ; කායානුපස්සී විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; අජකිත්ත ඛනිධාවා කායෙ, තමාගේ හෝ අනුන්ගේ හෝ ශරීරයෙහි; කායානුපස්සී විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; සමුදය ධම්මානුපස්සීවා, අභිකම්මනාදී ඒ ඒ ක්‍රියාවන්ගේ උත්පතතික්‍රමය දක්නේ හෝ; කායසමිං විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; වයධම්මානුපස්සීවා, ඉදිරියට යාම් ආදී ඒ ඒ ක්‍රියාවන්ගේ විනාසයන් අනුව දක්නේ හෝ; කායසමිං විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; සමුදය වය ධම්මානුපස්සීවා, අභිකම්මනාදී ඒ ඒ ක්‍රියාවන්ගේ උත්පතති හා විනාශක්‍රම දක්නේ හෝ; කායසමිං විහරති. කායානුපස්සනා භාවනායෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය.

අපිකායොති වා පනස්ස සතිපට්ඨපභිතා හොති යාවදෙව ඤාණ මහතාය, පතිස්සතිමහතාය අතිස්සිතොච විහරති නච කිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එචමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

අස්සපන, (මෙසේ ඒ වතුසමපජඤාද භාවනාවෙහි විභාග දැනගැනීම එහි යෙදී වසන) ඒ යොගාවචරයාහට වනාහි; අපිකායොති, (ඉදිරියට යාම ආදී වූ නොයෙක් ක්‍රියා පැවැත්වීම යනමේ) කය ඇත්තේය (පරමා ඥානයෙන් සතිපුද්ගලකෙනෙක් නැත්තේයයි) කියා; සතිපට්ඨපභිතා හොති, සිහිය ඵලභි සිටියාවේ; යාවදෙව, යම් ඒ සිහියෙන් එසේ මනා කොට පිහිටුවනලද්දේද ඒ සිහිය වනාහි; ඤාණමහතාය, මතුමත්තෙහි

දැනගැනී සැලකීම තුෂ්ණිමතාවයෙහි නුවනින් දැන කිරීමවේ-උපාදාරූපයන්ගේ පැවැත්මක් ඇති කල්හි කථාකිරීම ඇතිවේ-(උපාදාරූපයන්) නොමැති කල්හි තුෂ්ණිමතාවයනම්වේ-සමපජනකාරී සනුද සියලු පදයන්හි මනාකොට යෙදෙන ලද්දක්වේ මනාව දැනීමනම්වේ-ඔහුගේ වශයෙන් අර්ථය දනුනු.

ඉදුති අජකිත්තංවාති එවං වතුසමපජඤාද පරිගහනතොන අතතතො කායෙ පරස්ස කායෙ කාලෙනවා අතතතො කාලෙනපරස්ස කායෙ කායානුපස්සී විහරති ඉධාපි සමුදය ධම්මානුපස්සීති ආදිය රූපකඤ්ඤායෙහි සමුදයොච්චයොච නිහරිතඛො සෙසං චුතතා සදිසමෙව ඉධ වතුසමපජඤාද පරිගහනා භිකා සති දුකඛසම්මං නස්ස සමුට්ඨාපිකා පුරිමනණනා සමුදයසම්මං උභිත්තං අප්පවන්ති නිරෝධසම්මං චුතතාසකායෙ අරියමගගො මග්ගසම්මං එවං වතුසම්මවසෙන උස්සකතිතා නිබ්බුතිං පාසුණාතිති ඉදමස්ස වතුසමපජඤාද පරිගහනකායෙවසෙන යාව අරතතනාතිත්තනමුධනති.

මහා සර්වසාන ඉන්ද්‍රසන්නය.

83

සදාඥයාගේ වෘතිය පිණිසද; පවිත්‍රයාගේ භාවය, (සමානිසඛධාරා) සිතියගේ වෘතිය පිණිසද; අතිශයිතව විහරනී, (කෘෂණාදූෂිත දෙදෙනාගෙන්) දුරුව මාසයකරන්නේය; ලොකෙ, (කායසම්මතවූ) ශරීරලෝකයෙනි; කිචි, කිසි යාම් ඊම් ආදී ක්‍රියාවක්; නව උපාදියනි, ආත්මාදි වශයෙන් ගැන් මක් නොකරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණනෙම; එවමපි, මෙසේද; කායෙ, මේ කයෙනි; කායානුපසිඬි විහරනී, කායගතාසනි භාව නාව සිත්හිකරමින් වාසයකරන්නේය.

එතු සම්පත් සඳහා ආශ්වාසය නිවේ.

මෙසේ අභිකතවමුණාදිවූ චතුසම්පජ්ඣය වශයෙන් ශරීරයාගේ ස්වභාව සිහිකරණ කායානුපස්සනා භාවනාව විභාගකොට දක්වාමදුරා දැන් පටිකතුල මනසිකාර වශයෙනුද දක්වනු පිණිස අප භාග්‍යවතුන්වහන්සේ “සුනම්පරං” යනාදීන් වදාළසේක.

පුනඵපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉම මෙව කායං උඬං පාදනලා අධො කෙ සමඤ්ඤා නච පරිසන්තාං පූරංනානපජ්ඣකාරස්ස අසුචිනො පච්චවෙක්ඛති.

පුතාවපරා, නැවතද; හිතුවේ. මහණෙනි; හිතකු, මහණතෙම නො
 හොත් යෝගාවචරතෙම; උඩං පාදනලා, පාදනලයෙන් උඩ; අබො කෙස
 මන්තා, හිසකේමයනකයෙන් යට; නව පරියනං, සම කෙළවරකොට
 ඇති; පුරා නානාපකාරය් අසුචිනො, නානාචිධ අසුචීන් පිරිසිටි; ඉම
 වෙමකයං, (කුණුකොටස්වූ වෘත්මානුඩු) මෙම ශරීරයම; පච්චිවෙකති,
 සිහිකරන්නේය-හේ කෙසේද?

අපි ඉමළමි. කාසෙ කෙසා ලොමා නබා දනනා තවො මංසා නහාරු අපි අපිමිංජා වකකං හදසං යකනං කිලොමකං පිතකං පප්ඵාසං අනනං අනනගුණං උදරියං කාරියං පිතතං සෙමනං ඉබෙබ්බා ඉලානිතං සෙද්දෙ මෙද්දෙ අස්සු වසා බෙලො සිංසානිකා ලසිකා මුත්තනාති.

කෙසා (නිසවසා සිටි සමෙහි වී අතක් පමණ වැදසිටි) කෙසයෝය; ලොමා, (අතුල්පතුල් හැර බොහෝසෙයින් සෙසු ශරීරවෘත්තියෙහි ලෙහෙහි පමණ වැද පිහිටියාවු) ලෝමයෝය; නබා, (මාංසය සමකඩු නෂ්ණි නම් වන්වු සෙසුනෂ්ණි සුදු පිළිපොතු වැනි සටහන් ඇති ඇතිලි අග පිට පිහිටි

දත් අනුකූලතාවය යනු මෙසේ වතුසම්ප්‍රජනනය පිළිබැඳීමෙන් නමාගේ කෘෂිකර්ම අනුන්ගේ කෘෂිකර්ම නොනොත් කාලයකින් නමාගේ කෘෂිකර්ම කාලයකින් අනුන්ගේ කෘෂිකර්ම කාලයකට සමාන වුවහොත් එවැනිවිට මාසයකරන් තේය-මෙකිනු සමුදාය බවමානුපසසී යනාදියෙහි රූපකකතියෙන්ම උත්පත්තියද විනාසයද ගැනීම යුක්තේයි-සෙසු කිසිවක් ලද්ද හා සමානයි-මෙකි වතු සම්ප්‍රජනන පරිමානික සිහිනොම දුකඩසත්‍යයවේ-ඒ දුකඩයාගේ උත්පත්තිය කරවන්නාවූ පුරවමානුකූලතාව සමුදායසත්‍යයවේ-ඒ දුකඩසමුදාය යන දෙදෙනාගේ නොපැවැත්ම නිශ්චයසත්‍යයවේ-උනන්දුකරවූ ආගමිකයන්ගෙන් මාගී සත්‍යය වේ-මෙසේ වතුරැකියාසත්‍යය වශයෙන් උනන්දුකරවූ නිවැරදි පැමිණෙන්නේයයිසේයි දක්වනලදී-මේ වතුසම්ප්‍රජනනය පිළිබඳව නොගොව රඟහට අනිත්මාගීය දක්වා නිවැරදිවැරදි වන්නේය.

වතුසම්ප්‍රජනන භාවනාව හිමි.

නියපොතුය; දන්තා, (සුභ්‍රවණීවු නොයෙක් සටහන් ඇති සමුප්‍රණී දන් ඇත්තාහුගේ වශයෙන් දෙතිස්) දන්තයෝය; තවො, ශරීරගත දුෂ්ඨාසය වසාසිටි සුභ්‍රවණීවු සමය; මංසං, නවසියයක් මස්පිඩුය; නහාරු, නවසිය

එවං චතුසම්පජ්ඣකුමසෙන කායානුපස්සනං විහජ්ඣා ඉදංති පටිකකුල මනසිකාරවසෙන විහජ්ඣං සුභවපරනති ආදිමාන නත් ඉමමෙව කායනති වාතුමුහාභුතිකං පුතිකායං උඛං පාදනලාති පාදනලතො උපරි අබොකො සමන්තිකාති කෙසඤනො හෙඨා නවපටිසංගනනති නිරයං නවපරිසරනං නව පරිවර්තනං සුරනනානපසකාරයං අසුචිතො පටිවචෙකතිති නානුපාකාර කෙසාදි අසුචිතරතො අයං කායොති පස්සති කථං අජ්ඣිඉමසම් කායෙ කෙසා පෙමමුහනනති අජ්ඣිති සංවිජ්ජනති ඉමසම්නති යායං උඛං පාද නලා අබො කෙසමන්තිකා නවපරිසරනො පුරෙ අසුචිතොති වුවවති නසම් කායෙති සරිතෙ සරිතං හි අසුචිසඤ්ඤතො නඤ්ඤවජ්ජනා කෙසාදිත ඤ්ඤව චකඤ්ඤගාදිනඤ්ඤ රෙගසනානං ආයභුතතො කායොති වුවවති කෙසාති ලොමාති එතෙ කෙසාදයො චන්ත්සාකාර නත් අජ්ඣ ඉමසම් කායෙ කෙසා අජ්ඣ ඉමසම් කායෙ ලොමාති එවං සම්බුද්ධො වෙදිනරෙබ්බා ඉමසම්නති පාදන ලා පඨාය උපරි කෙසමන්තිකා පඨාය හෙඨා නවතො පටිසංගපරතොති එතෙ කෙ ව්‍යාමමනෙන කලෙබරෙ සබ්බාදරෙන පි විජිතතොනා නකොපි කිච්චුතනං වා මණිංවා වෙච්චිතංවා අගරුංවා කුංකුමංවා කප්පුරංවා වාසචුරුණාදිතංවා අනුමත්තමපි සුචිතාචං පස්සති අච්චො පරමදුග්ගකිප්පෙතං අඤ්ඤිකදස්ස නං නානාපසකාරං කෙසලොමාදි හෙදං අසුචිං යෙව පස්සති තොවුතනං අජ්ඣ ඉමසම් කායෙ කෙසාලොමා පෙමමුහනනති අයමෙත්ති පදසම්බුද්ධතො විරුණනා.

මෙසේ චතුසම්පජ්ජනය වසයෙන් කායානුපස්සනාව බෙද දූන් ප්‍රතිකකුල මනසිකාර වශයෙන් බෙදනු පිණිස “සුභවපරං” යනාදිය වදාලසේක. එහි “ඉමමෙවකායං” යනු පාඨවිධාන ආදී සතරමහාභුතයන් නිසා පවත් නාවූ කුණුවූ අතිශයින් දුභිනිවූ මේ ශරීරය වන්නේයි “උඛං පාදනලා” යනු ශරීරයෙහි පත්ලෙන් මතු සීමාව වන්නේය. “අබොකොසමන්තිකා” යනු මේ ශරීරයෙහි කෙසාග්‍රයෙන් යට සීමාව වන්නේය “නවපටිසංගනං” යනු භාත්පස සම කෙළවරකොට ඇති සීමාව වන්නේය යන අර්ථයි. සුරං නා නානුපාකාරය අසුචිතො පටිවචෙකති යනු මේ ශරීරය නානාප්‍රකාර හිස්සේ ආදි කුණපසුන්ගෙන් හරහායි බලන්නේය-ඒ කෙසේද යත්? මේ ශරීරයෙහි කේසයෝ ඇත්නාහ රෝමයෝ ඇත්නාහයි යනාදීන් මුහු කෙළවරකොට ඇති දෙතිස් කුණපසුන්ගෙන් වෙනවෙනම බලන්නේයි අජ්ඣ නම් විදුමානාය හෙවත් ඇත්තේය යනුයි. ඉමසම් කායෙ යනු මේ ශරීරයෙහිය යන අර්ථයි. මේ ශරීරය අපවිත්‍ර රුසක් බැවින්ද පිළිකුල්ලු හිසකේ ආදී දෙතිස්කුණු කොට සුන්සේ හා ඇස්ගෙහාදි සියගණන් ගෙනගත්තේද උත්පත්තිස්ථානය බැවින් කායයයි කියනලද්දේය. කෙසාලොමාති යනාදියෙහි ඉති ශබ්දය ප්‍රකාරවි බැවින් දෙතිස්කුණුකොටස් සියලුම මෙබඳු මෙබඳු ආකාර ඇත්තේයයි සේයි අජ්ඣ ඉමසම් කායෙ යන පදත්‍රය කෙසා යනාදි සියලු පදයන් හා සමග වෙනවෙනම සම්බන්ධකටයුතුය. පාදනලයෙහි පවත් මතුපත්තිද කෙසමසනක

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්නය.

යක් නහරය; අභි, තුන්සියයක් ඇටය; අභිමිඤ්ජා, ඒ අමුචින් පුරාසිටිනා ඇටමිදුළුය; වක්කාං, වකුගඩුය; හදයං, හෘදවස්තුය; යකනං, අක්මාවය, කිලෝමකං, දළඹුවය; පිහකං, බඩදිවය; පප්පාසං, පපුගඩුවය; අනනං,

යෙහි පටන් යටද වම්තෙහි පටන් සරසඳුයි යන මෙපමණකින් ඉමිකරණලද ව්‍යමප්‍රමාණවූ මේ ශරීරයෙහි ආදරයෙන් රැස්කරන්නාවූ කිසි මුක්තක් හෝ මැණිකක් හෝ වෙරළිමණක් හෝ කලුපැලක් හෝ කොකුමක් හෝ කුපුරක් හෝ වත්සුණු ආදී යමක් හෝ ස්වල්ප මාත්‍ර පටිත්‍ර ස්වභාවක් හෝ නොදක් තේය. වැලි කුමක් දක්නේදයත්? අතිශයින් දුගීකවූ පිළිකුල්වූ අශ්‍රීත දෑකුම් ඇත්තාවූ අනෙකප්‍රකාරවූ කෙස් ලොම් ආදී ප්‍රභේද ඇති මේ දෙතිස්කුණප කොටසාසයම දකියි මේ එහෙයින් අතීමසම්. කායෙ කෙසා ශනාදිය වදුරණ ලදී-මේ මෙහි පදසමබ්බි වශයෙන් වණිත්තායි.

ඉදමපන කමමඨානං. භාවෙතුකාමෙන ආදිකමමිකෙන කුලපුතෙනා වුත්තප්පකාරං කල්‍යාණමිත්තං උපසංකම්භා ඉදං කමමඨානං ගහෙනබ්බං. තෙනාපිසසු කථෙතෙනාන සත්තධා උග්ගහකොසලලං දසධාව මනසිකාරකො සලලං ආවික්ඛිතබ්බං. නත්ථි වචසා මනසා වණ්ණනො සණ්ඨානනො දිසානො ඔකාසතො පරිච්ඡේදනො හි එවං සත්තධා උග්ගහකොසලලං ආවික්ඛිතබ්බං. ඉමසම්. හි පටිකකුල මනසිකාර කමමඨානෙන යො හිපිටකො හොති තෙනාපි මනසිකාරකාසල පඨමං. වා වාය සඤ්ඤායො කානතබ්බා එකච්චාසෙහි සඤ්ඤායං. කතෙතනසෙසව කමමඨානං. පාකටං. හොති මල්‍යවාසී මහාදෙවතේරසසු සන්තිකෙ උග්ගතින කමමඨානානං චිත්තං. චේරුනං. පිය චේරෙ කිරි තෙහි කමමඨානං. යාපිතො වත්තාගෙ මාසෙ ඉමං. ශ්‍රේව සඤ්ඤායං කතෙරාති වන්තිං. සාකාරෙ පාළි අදුසි තෙකිඤ්චාපි නෙසං. වෙනතො හිකායා පතුණා පදකම්ඤ්ඤා ගාති නාය පන වත්තාගෙ මාසෙ වන්තිං. සාකාරං. සඤ්ඤායනතාව සොනාප නානාඅභේසං තසමා කමමඨානං. කතෙතෙනා ආවරයෙන අනෙතවාසිකො වත්තතබ්බා පඨමං. නාව වාචාය සඤ්ඤායං. කතෙතිති කතෙතෙන න ව නවප ඤාකාදිහි පරිච්ඡේදිභා අනුලොම පටිලොමවසෙන සඤ්ඤායො කානතබ්බා.

මේ කමමඨාන වඩනුකැමති ආදිකමික කුලපුත්‍රයා විසින් යටදක්වනලද ප්‍රකාර ඇති කල්‍යාණමිත්‍රයකුකර එලඹ මේ කමමඨානාය ගතයුත්තේයි. ඒ යොගාවචරයාහව කමමඨාන කියන කල්‍යාණමිත්‍ර ආවාසුද්ධත් විසිතුදි සත්ප රිද්දෙකින් උද්ග්‍රහකොශලයසද දසපරිද්දකින් මනසකාර කොශලයසද කිය යුක්තේය-ඒ චිත්‍රකාර කොශලයසත් අතුරෙන්, 1 වචනසෙන්ද, 2 සිතින්ද, 3 වණිත්තවශයෙන්ද, 4 සටහන් වශයෙන්ද, 5 දිශාවශයෙන්ද, 6 පිහිටි අවකාශවශයෙන්ද, 7 පරිච්ඡේද වශයෙන්දැයි මෙසේ සත්පරිද්දෙකින් උද්ග්‍රහ කොශලයස කියයුතුයි-1 මේ ප්‍රතිකකුල මනස්කාර කමමඨානායෙහි වනාහි යමෙක් ත්‍රිපිට කඬාරිවූයේ නමුදු ඔහු විසිනුත් මනසිකාරකාලයෙහි පළමුකොට වචනසෙන් හැදෑරීම කළයුත්තේය ඇතැම් යොගාවචරයෙක්හව වනාහි හැදෑරීම කරන් තේම කමමඨාන ප්‍රකටවේ-මලය ජනපදවාසී මහාදෙව ස්වමිරයන් සම්පයෙහි උගන්නාලද කමමඨාන ඇති ස්වමිරදෙදෙනාට මෙන් කමමඨානාය ප්‍රකටවත් තේයි-ඒ එසේමැයි ඔවුන් විසින් කමමඨානාය ඉල්ලූකල්හි මලය ජනපදවාසී

(සුභ්‍රිත්ව අවසිරියනක් හා පුරුෂයන්ව දෙතිස් රියනක් පමණවූ) බඩ වැලය; අනනගුණං, ඒ බඩවැල වෙලාසිටිනා අතුණුබහනය; උදරියං, (කැ ආහාර බරාසිටිනා) උදරය; කර්සං, අමෙධ්‍යය; පිත්තං, පිතය; සෙමනං,

මහාදෙව සචිරියන්වහන්සේ සාරමසක් මුළුල්ලෙහි මේ කමටහණම පුනුණු කරව්‍යයි වහන්සාසාකාර පාලිමාත්‍රයම දුන්නේය-ඒ දෙදෙනාවහන්සේ වනාහි දෙතුන්සතියක් පුනුණුව ඇත්තාහුනමුදු ආවායයිගොරව වශයෙන් අවවාද පිළි ගෙණසාරමසක් මුළුල්ලෙහි වහන්සාකාර කමිසාන පාලියම හදුරන්නාහු සබ්‍යයනාකිරීමෙන්ම පිළිවෙලින් දෙතිස්තුණුකොටසක් ප්‍රකටව වැටහි පිළිකුල් සංඥාව පිහිටියේය-ඒ දෙදෙනාවහන්සේ ඒ නිමිත්තෙන්ම බහන උපදවා බහන පාදකකොට විදසීනාවඩා සොවාන්වුවාහුය-එහෙයින් කමටහන් දෙන්නාවූ ආවායයි හිසින් අනවැස්සානව පළමුකොට වචනයෙන් හැදෑරීම කරවයි කිය යුක්තේයි එසේ හදුරන්නා විසිනුදු නවපඤ්ඤාදී වශයෙන් වෙන්කොට අනු ලොම ප්‍රතිලොම වශයෙන් හැදෑරීම කටයුතුයි-හේ කෙසේදයත්?

පළමුකොට කෙසා ලොමා නඩා දන්නා නවොයි අනුලොම වශයෙන් හදුරු නැවත ප්‍රතිලොම වශයෙන් නවො දන්නා නඩා ලොමා කෙසායි හැදෑ රියයුතුයි-ඊට අනතුරුව වතුහවුට පස්වනුකොට ඇති වක්‍යපමකයද එසේම පප්ථාසපමකයද මභ්වංගපමකයද මේදජ්ජකයද මුත්තවජ්ජකයද උත්තප්‍රකාරයෙන් පුනුණුකොට භාවනාකළයුතු ඒ මෙසේයි.

කෙසා ලොමා නඩා දන්නා නවො නවො දන්නා නඩා ලොමා කෙසා, කෙසා ලොමා නඩා දන්නා නවො මංසං නහාරු අභි අභිමිඤ්ජා වක්‍යනං, වක්‍යනං අභිමිඤ්ජා අභි නහාරු මංසං නවො දන්නා නඩා ලොමා කෙසා, කෙසා ලොමා නඩා දන්නා නවො මංසං නහාරු අභි අභිමිඤ්ජා වක්‍යනං හදයං යක නං කිලොමකං පිහකං පප්ථාසං, පප්ථාසං පිහකං කිලොමකං යකනං හදයං වක්‍යනං අභිමිඤ්ජා අභි නහාරු මංසං නවො දන්නා නඩා ලොමා කෙසා, කෙසා ලොමා නඩා දන්නා නවො මංසං නහාරු අභි අභිමිඤ්ජා වක්‍යනං හද යං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ථාසං අත්තං අත්තගුණං උදරියං කර්සං මච්චුබ්බං, මච්චුබ්බං කර්සං උදරියං අත්තගුණං අත්තං පප්ථාසං පිහකං කිලොමකං යකනං හදයං වක්‍යනං අභිමිඤ්ජා අභි නහාරු මංසං නවො දන්නා නඩා ලොමා කෙසා, කෙසා ලොමා නඩා දන්නා නවො මංසං නහාරු අභි අභිමිඤ්ජා වක්‍යනං හද යං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ථාසං අත්තං අත්තගුණං උදරියං කර්සං මච්චුබ්බං පිත්තං සෙමනං පුඤ්ඤා ලොභිතං සෙ දෙ මෙදෙ, මෙදෙ සෙදෙ ලොභිතං පුඤ්ඤා සෙමනං පිත්තං මච්චුබ්බං කර් සං උදරියං අත්තගුණං අත්තං පප්ථාසං පිහකං කිලොමකං යකනං හදයං වක්‍යනං අභිමිඤ්ජා අභි නහාරු මංසං නවො දන්නා නඩා ලොමා කෙසා, කෙසා ලොමා නඩා දන්නා නවො මංසං නහාරු අභි අභිමිඤ්ජා වක්‍යනං හද යං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ථාසං අත්තං අත්තගුණං උදරියං කර්සං මච්චුබ්බං පිත්තං සෙමනං පුඤ්ඤා ලොභිතං සෙදෙ මෙදෙ අස්සු වසා ඛෙලො සිංසානිකා ලසිකා මුත්තං, මුත්තං ලසිකා සිංසානිකා ඛෙලො වසා අස්සු, අස්සු වසා ඛෙලො සිංසානිකා ලසිකා මුත්තං, මුත්තං ලසිකා සිංසානිකා ඛෙලො

මහා සතිසංඝාත සූත්‍රසන්තය.

87

ශෛල්‍යවාචය; පුබ්බො, පුයාචය; ලොහිතං, ලේය; සෙදො, ඩිහදියය; මෙදො, මේදනම් නෙලය; අසසු, කදුලය; වසා, චූරුණුනෙල්ය; බෙලො, දෙක පොල් බිහිත් උපදනා කෙලය; සිඛ්ඝානිකා (හිස්මුල් පැයවා දෙනාසාපුට

වසා අසසු මෙදො සෙදො ලොහිතං පුබ්බො සෙමනං පිත්තං, පිත්තං සෙමනං පුබ්බො ලොහිතං සෙදො මෙදො අසසු වසා බෙලො සිඛ්ඝානිකා ලසිකා මුත්තං.....(මුත්තං ලසිකා සිඛ්ඝානිකා බෙලො වසා අසසු මෙදො සෙදො ලොහිතං පුබ්බො සෙමනං පිත්තං මඤ්චුඛ්භං කර්සං උදරියං අත්තාගුණං අත්තං, අත්තං අත්තාගුණං උදරියං කර්සං මඤ්චුඛ්භං පිත්තං සෙමනං පුබ්බො ලොහිතං සෙදො මෙදො අසසු වසා බෙලො සිඛ්ඝානිකා ලසිකා මුත්තං.....මුත්තං ලසිකා සිඛ්ඝානිකා බෙලො වසා අසසු මෙදො සෙදො ලොහිතං පුබ්බො සෙමනං පිත්තං මඤ්චුඛ්භං කර්සං උදරියං අත්තාගුණං අත්තං පප්ඨාසං පිහකං කිලොමකං යකනං හදයං, හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ඨාසං අත්තං අත්තාගුණං උදරියං කර්සං මඤ්චුඛ්භං පිත්තං සෙමනං පුබ්බො ලොහිතං සෙදො මෙදො අසසු වසා බෙලො සිඛ්ඝානිකා ලසිකා මුත්තං.....මුත්තං ලසිකා සිඛ්ඝානිකා බෙලො වසා අසසු මෙදො සෙදො ලොහිතං පුබ්බො සෙමනං පිත්තං මඤ්චුඛ්භං කර්සං උදරියං අත්තාගුණං අත්තං පප්ඨාසං පිහකං කිලොමකං යකනං හදයං වකනං අභිමිඤ්ජා අභි නාහාරු මංසං, මංසං නාහාරු අභි අභිමිඤ්ජා වකනං හදයං යකනං කිලොමකං පිත්තං පප්ඨාසං අත්තං අත්තාගුණං උදරියං කර්සං මඤ්චුඛ්භං පිත්තං සෙමනං පුබ්බො ලොහිතං සෙදො මෙදො අසසු වසා බෙලො සිඛ්ඝානිකා ලසිකා මුත්තං.....මුත්තං ලසිකා සිඛ්ඝානිකා බෙලො වසා අසසු මෙදො සෙදො ලොහිතං පුබ්බො සෙමනං පිත්තං මඤ්චුඛ්භං කර්සං උදරියං අත්තාගුණං අත්තං පප්ඨාසං පිහකං කිලොමකං යකනං වකනං අභිමිඤ්ජා අභි නාහාරු මංසං නවො දත්තා නාධා ලොමා කෙසා.)*

මෙසේ භාවනා කළ යුතුයි-නවද නවපමකය අනුලොමයෙන් පස්දවසෙක පුරිලොමයෙන් පස්දවසෙක අනුලොම පුරිලොමයෙන් පස්දවසෙකැයි මෙසේ අඛමසක් පුරුදුකොට භාවනා කළ යුතු එසේම වක්කපඤ්ඤාය අඛමසක්ද ඒ පමකවයම එක්කොට අඛමසක්ද එසේම පප්ඨාසපඤ්ඤාය අඛමසක්ද ඒ පමකවයම එක්කොට අඛමසක්ද එසේම මඤ්චුඛ්භපමකය අඛමසක්ද ඒ පමක සතරම එක්කොට අඛමසක්ද එසේම මේදව්ජ්ජනකය අඛමසක්ද ශට්ඨි පමක සතර හා මේදව්ජ්ජනකය එක්කොට අඛමසක්ද එසේම මුත්තව්ජ්ජනකය අඛමසක්ද ශට්ඨි පමක සතර හා මේදව්ජ්ජනකය සමග මුත්තව්ජ්ජනකයද යොදා අඛමසක්දැයි මෙසේ පුරුදුකොට භාවනාව සමසකිත්;නිමකළ යුත්තේය, නවද කේශයන්ගේ වණ්ණසණ්ඨානාදිය සැටපැයක්වූ එක්දිනක් මෙනෙහිකිරීම හා රෝමයන්ගේ වණ්ණසණ්ඨානාදිය එක්දිනක්දැයි මෙසේ දෙතිස්දිනකින් වැරදි සාකාරභාවනාව නිමැකිරීම දක්වන ලදී-නවද උදයපටත් සවසදක්වා කේශයන්ගේ වණ්ණසණ්ඨානාදිය මෙනෙහිකොට රාත්‍රියෙහි රෝමයන්ගේ වණ්ණසණ්ඨානාදිය දැයි මෙසේ සොලොස් දිනකින් වැරදි සාකාරභාවනාව නිමකළ

* මේ නව පඤ්ඤාකාදිය ප්‍රභූණ කරන අය පළමුකොට මුත්තං ලසිකා යනාදින් අත පටන් මුල කෙසා යන පදය දක්වා තිබෙන ක්‍රමය දුනා හොඳින් ප්‍රභූණකරනෙත පසුව පඤ්ඤාකාදියත් බෙදා ප්‍රභූණකොට භාවනා කටයුතු.

යෙන් වැගිරෙන) සොටුය; ලසිකා, (එක්සියඅසුවක් සනිපුරාසිටිනා) බෙල සුලය; මුත්තං ඉති, මුත්තය යන මේ කුණපයෝ; ඉටයමිං කායෙ, මේ ශරීර යෙහි; අභි, අත; (එහෙයින් මේ ශරීරය කුණපකොඨාසයන්ගෙන්ම පුරණ ලද්දේය.

යුතුයයි දක්වනලදී මෙසේ භාවනාකරන පින්වත් යොගාවචරතෙම තමාගේ ශරීරයෙහි පිළිකුල්තාවය ලැබ විදුසිනාවඩා මාගීඵලාබිගමයෙන් උතුම් නිව්‍යාණය ලබන්නේය. මෙසේකෙසාදීන්ගේ වණ්ණනිමිත්ත සණ්ඨානනිමිත්ත දිසානිමිත්ත ඕකාසනිමිත්ත පරිච්ඡේදනිමිත්තයන පස්පඤ්ඤාකාරයෙන් සජ්ඣාය නාකොට එකිඑකී කොටස්හි මේ මේ ආකාරයයි දැන යටකියේ නවපමකයෙහි අනුලොමයෙන් පස්දිනක්දැයි යනාදී දැක්වුයේ තුන්තුන් පරිද්දෙකින් පුනුණු කළයුත්තේයි මෙසේ කාල සියයක්ද කාල දහසක්ද කාල ලක්ෂයක්ද වචන යෙන් පුනුණු කළයුත්තේයි-වචනයෙන් පුනුණුකිරීමෙන් වනාහි කාමීසථාන පාලිය පුතුණුවන්නේය. ඔබ්නොබ සිත නොදවන්නේය (දෙඅත එක්කොට තුඩු) ඇඟිලිපෙලක්මෙන්ද වැටෙකබැදි පා පෙලක්මෙන්ද දෙතිස්කුණපයෝ මනාවවැටහෙන්නාහුය. 2 වචසායනු යමිසේ වචනයෙන් පුනුණු කෙරෙද එපරිද්දෙන්ම සිහිනුත් සිහියයුත්තේමය වචනයෙන් හැදෑරීම සිහිත් පුනුණු කිරීමට කාරණාවන්නේය හේ කෙසේදයත් බොහෝකලක් වචනයෙන් හදාරණලද කම්සථානපාලිය ආවර්ජනා කොට මෙනෙහි කරන්නාහට මුලප වත් කෙලවරදකා කිසිතැනක නොපැකිල නිරතුරුව වැටහෙයි ඒ අනුසාර යෙන් එහි අභීයද අභියයිත් ප්‍රකටව වැටහෙයි සිහිත් පුනුණුකිරීමයි කිය නලද ඒ ඒ පදයන්ගේ අභී සිහිත් මෙනෙහි කිරීම ඒ ඒ කොඨාසයන්ගේ අසුභලයෙහි ප්‍රතිවේධයට හා පිළිකුල්සවභාවය සැලකීමටද කාරණාව වත් තේයි. 3. වණ්ණනො යනු කෙසාදීන්ගේ වණ්ණ වශයෙන් සැලකීමය. 4. සණ්ඨානතො යනු ඒ කෙසාදීන්ගේම සටහන් වශයෙන් නිශමය දැන සැල කීමය. 5. දිසානො යනු මේ ශරීරයෙහි නාභියෙන් උඩ මතුදිසාවය නාභි යෙන් පහත යට දිසාවයයි මෙසේ දිශාවයෙන් සැලකීමය. 6. ඕකාසනො යනු මේ කොටස මෙනම් අවකාශයක පිහිටියේයයි මෙසේ ඒ ඒ කොටසාස යන්ගේ අවකාශ වශයෙන් සැලකීමය. 7. පරිච්ඡේදනො යනු නමනමා ගේ කොටසින්ම වන සභාගපරිච්ඡේදය අත්කොටසින් වන විසභාග පරිච්ඡේදය යන දෙවැදෑරුම්වූ පරිච්ඡේදයන් අතුරෙන් මේ කොටසාසය යටද මත් තෙහිද සරසද මෙනම් කොටසාසකින් වෙන්කරණලදැයි යන සභාගපරිච්ඡේදයද කේසයෝ ලෝමනම් නොවෙති-ලෝමයෝද කෙසයෝ නම් නොවෙතියි මෙසේ අනික් අනික් කොටසකින් නුමුසු බවයයි කියනලද විසභාග පරිච්ඡේදයද යන පරිච්ඡේදවශ වශයෙන් සැලකීමය.

එවං සත්තධා උග්ගහකොසලං ආචික්ඛිතාං, 1 අනුපුබ්බතො, 2 නාහිසි සතො, 3 නාහිසනිකතො, 4 අපිකෙධප පටිබාහණතො, 5 පන්තනත්ථසමනිකන මනතො, 6 අනුපුබ්බමුචනතො, 7 අපපනාතො, (8 අධිචිත්තං, 9 සීහිසාවං 10 බොජ්ඣංගිකොසලං ති) න තො ව සුත්තනනාහි එවං දසධා මනසිකාර කොසලං ආචික්ඛිතබ්බං.

මහා සතිපට්ඨාන සුත්‍රසන්නය.

89

සසයාපාපි භික්ඛවෙ උභතො මුඛාමුතොලීපුරානානාවිතිනස්ස බසුඤ්ඤා සස සෙය්‍යපීදං, සාලිනං විතිනං මුග්ගානං මාසානං නිලානං තණ්හාලානං තවෙනං චකත්ථා පුරිසො මුඤ්චිතා පච්චවෙකෙකියා ඉමෙසාලී ඉමෙවිති ඉමෙමුග්ගා ඉමෙමාසා ඉමෙතිලා ඉමෙ තණ්හාලානී ඵචමෙවබ්බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උඨං පාදනලා අබොකෙසමන්තා නච පරියන්තං.

මෙසේ සත්පරිද්දෙකින් උද්ග්‍රහකෝශලාස කියා ඊට අනතුරුව දශවැ දුරුමිටු මනස්කාර කෝශලාස කියයුක්තේය. එහි 1 අනුසුඛිනො යනු මේ කමටහන පුත්‍රණ්‍යකිරීමෙහි පටන් පිළිවෙලින් මෙනෙහි කළ යුක්තේය, එකක් හැර එකක් මෙනෙහි නොකළයුක්තේය යන අර්ථයි-2 නාතිසිසනො යනු පිළිවෙලින් මෙනෙහි කරන්නාහු විසින්ද ඉතා යුතුසුලුනොවී (සීඝ්‍රනොවී) මෙනෙහි කළයුක්තේය යන අර්ථයි-3, නාතිසනිකනො යනු ඉතාසෙමෙන් (ප්‍රමාදව) මෙනෙහි කරන්නාහට කමටහන කෙළවරට නොපැමිණෙන හෙයින් ඉතා සෙමෙන් මෙනෙහි නොකළයුක්තේය යන අර්ථයි-4, විකෙඛප පටිබාහනනො යනු කමටහන හැර පිටත නිලපිතාදී අනෙකප්‍රකාරවූ රූපාදී ආරම්භණයන්හි විතතායෝ පිහිටීම ලක්ෂණකොට ඇති වික්ෂෙපය දුරුකට යුක්තේය යන අර්ථයි-5, පනනනතිසමතිකතමනනො යනු ප්‍රථිබාතු ආදී අවිනිබ්බාග සුඛානුකරුපය නිසා ශ්‍රේෂ්ඨතා විසින් පනවනලද කේසා ලෝමා යනාදී ශුභවු ප්‍රඥප්තියක් ඇද්ද ඒ කෙසාදී ශුභ ප්‍රඥප්තිය මේ ප්‍රතිකතල මනස්කාරයෙන් දුරුකොට කෙසාදී ඒ ඒ කොටස් පිළිකුලැයි සිත නැතිස යුක්තේය යන අර්ථයි.

6. “අනුසුඛි මුචනනො”හි යො යො කොඨාසො න උපට්ඨාති නං නං මුචතෙන න අනුපුබ්බි මුචනනො මනසිකානබ්බං ආදිකම්මිකස්ස හි කෙසා හි මනසිකරෙතො මනසිකාරෙ ගනන්වා මුත්තන්ති ඉමං පරිඥාසාන කොට්ඨාසමෙව ආභවට්ඨිති මුත්තන්ති ච මනසිකරෙතො මනසිකාරෙ ගනන්වා කෙසා හි ඉමං ආදිකොට්ඨාසමෙව ආභවට්ඨිති අවස්ස මනසිකරෙතො මනසිකරෙතො කෙවි කොට්ඨාසා උපස්ථන්ති කෙවි න උපස්ථන්ති තෙන යෙ යෙ උපස්ථන්ති තෙසු තෙසු නාච කම්මං කානබ්බං යාව චිසු උපසිතෙසු නෙ සමපි එකො සුච්ඡුතරං උපස්ථාති ඵලං උපසිතං පන නමෙව පුනපුන මනසිකරෙතෙනා අප්පනා උප්පාදෙතබ්බං. නත්තායං උපමා යථාති වත්තිංසනා ලකෙ නාලවනෙ වසන්තං මකනටං ගහෙනුකාමො ඵඥෙ ආදිලිහි සීතනාලස්ස පන්තං සරෙන විජ්ඣානිථාලකුඨිං කරෙය්‍ය අථ සො මකනටො පටිපාටියා තසම් තසම් නාලෙපතින්වා පරියන්ත නාලමෙව ගවේශ්‍ය නත්ති පි ගනන්වා ඵඥෙන නමෙව කතෙසු න තෙනෙව නයෙන ආදි නාලං ආගවේශ්‍ය සොඵලං පුනපුන පටිපාතිස්මානො උකකුට්ඨිකකුඨිට්ඨානෙ යෙව උස්ඨිතො අනුකත මෙන එකස්මිං නාලෙ නිපතින්වා තස්ස වෙමෙඤ්ඤිමකුලනාලපණ්ණසුචිං දලුඤ්ඤා ගහෙන්වා විජ්ඣානිමානොපි න උස්ථෙය්‍ය ඵලං සම්පදම්දං වෙදිතබ්බං. නත්ති දං ඔපමසංසද්දනං යථාති නාලවනෙ වත්තිංසනාලා ඵලං ඉමස්මිං කායෙ වත්තිංස කොඨාසා මකන්ටො විය විතතං ඵඥෙ විය යොගාවච්ඡෙ මකනටස්ස වත්තිංසනාලකෙ නාලවනෙ නිවාසො විය යොගිනො විතතස්ස වත්තිංස කොට්ඨාසකෙ කායෙ ආරම්භනවසෙන අනුසමරණං ඵඥෙන ආදිලිහි සීත

සුරං නානප්පකාරස්ස අසුචිනො පච්චවෙකකති අභිඉමසමි. කායෙ කෙසා
 ලොමා නබා දන්තා නවො මංසං නහාරු අසී අභිමිඤ්ඤාවකකං හදයං යක්
 නා කිලොමකං පිතකං පප්පාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කරියං
 පිත්තං සෙමිහං පුබ්බො ලොතිතං සෙදෙ මෙදෙ අයුච්ඡා බෙලො සිඛිකාති
 කාලසිකාමුත්තනනි.

තාලස්සපණ්ණං සරෙන විජ්ඣතී උක්කඨිතා කතාස මකතවස්ස තස්මිං තස්මිං
 තාලෙ පතිතා පරිභජනතාලගමනං. විය ගොතිනා කෙසාහි මනසිකාසෙ
 ආරබ්භෙ පටිපාටියා ගන්තා පරිණාසාන කොඨාසෙ යෙව චිත්තස්ස සණ්ඨානං
 පුන පට්ඨාගමනෙපි එසෙවනගො පුනපුන පරිපාතියමානස්ස මනතවස්ස
 උක්කට්ඨකකුඨට්ඨානෙ උඨානං. විය පුනපුන මනසිකරෙතො කෙසුචි කෙසුචි
 උපඨිතෙසු අනුපඨනතො විස්සජ්ජො උපඨිතෙසු පරිකම්මකරණං අනුත්ත
 මෙන එකස්මිං. තාලෙ නිපතිතා තස්සමජ්ඣෙ මකුලතාලපණ්ණස්මිං. දලං
 ගන්තො විජ්ඣමානස්සාපි අනුඨානං විය අවසානෙ චිත්ත උපඨිතෙසු ගොසුට්ඨ
 තරං උපඨාති තමෙව පුනපුන මනසිකරතො අප්පනාය උප්පාදනං-පෙ-*

අනුසුඛමුක්ඛානතො යනු යම් යම් කුණපකොඨාසයක් නොවැටහෙත්
 තේනම් ඒ ඒ කොටස මුදන්නනු විසින් අනුසුචි මුඛතයෙන් මෙනෙහි කටයු
 තුය යන අර්ථයි-කෙසායි මෙනෙහිකරන්නාවූ ආදිකමීකා යොගාවචරයාහට
 කෙසා යනාදි මෙනෙහිකිරීම අනුලොම වශයෙන් ගොස් මුත්ත යන මේ කෙ
 ලවරකොටසම ගැ වී සිටි තේ ය. මුත්තංයි මෙනෙහි කරන්නාහුගේද ඒ
 මෙනෙහිකිරීම ප්‍රතිලෝම වශයෙන් ගොස් කේසා යන මේ මුල්කොටසම
 ගැවී සිටිතේය ඉක්බිත්තෙන් ඒ ඒ කොටසුන්ගේ ලකුණු සැලකීම් වශයෙන්
 මනාකොට මෙනෙහිකරන්නාවූ ඒ යොගාවචරයාහට සම්භර කොටස් කෙ
 නෙක් වැටහෙන්නාහු සම්භරක් නොවැටහෙන්නාහු එහෙයින් යම් යම් කො
 ටස් කෙනෙක් වැටහෙද්ද-ඒ ඒ කොට්ඨාසයෙහි පළමුකොට කමීය කටයුතු දෙ
 දෙනා එළඹී සිටි කල්හි ඒ දෙදෙනා අතරෙහුද එක් කොටසක් මනාව වැට
 හේද; එක්කොටසක් මනාව නොවැටහේද; ඒ මනාව නොවැටහෙන කොටස
 විශෙෂයෙන්ම වැටහෙනනාක් භාවනාකමීය කටයුත්තේයි-මෙසේ වැටහුනු
 එම කොටස නැවත නැවත මෙනෙහිකරන්නාහු විසින් අවිඤ්ඤා ඉපදවිය යුක්
 තේයි-ඒ දෙතිස්කුණප කොට්ඨාසයක් අතුරෙන් නොවැටහෙන නොවැට
 හෙන කොටසුන් හැර හැර වෙන කොටසුන් ගෙන අවිඤ්ඤා ඉපදවීමෙහි මේ
 උපමාව දතයුතු-දෙතිස් නල්ගසකින් සමන්විතවූ නල්උයනෙක වසන වුදු
 රෙකු අල්වාගණුකැමති වැද්දෙනම වුදු පළමු සිව් නල්ගස පතුගට සීමෙන්
 විද යමිසේ ඔල්වරහඩි නගන්නේද ඉක්බිති ඒ වුදු පිළිවෙලින් ඒ ඒ නල්ගස
 වැට්වැට්ගොස් කෙලවර නල්ගසම නවන්නේද ඒ නල්ගස යටටද ගොස් වැද්ද
 විසින් පෙර මෙන්ම ඊයෙන් නල්පතට විද ඔල්වරහඩි ගැසූකල කැවනද පෙර
 කීනකින් ඒ ඒ නල්ගසට පැන පැන ගොස් මුලින් ගිය නල්ගසටම පැමිණෙත්
 තේයි-මෙසේ ඒ වුදු නැවත නැවත එන්නේ හඬනැහු ගැහු තත්තිම නැති
 හෙවත් පෙරමෙන් එක්තැනෙක හඬනැහුකල්හි පිළිවෙලින් සියළු නල්වැසු

* මෙහිදු විස්තර එම අවුටාවෙන් බලාදනසුතු.

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තක.

භීතියෙහි, මහණෙනි; උභයො මුඛා, උඛ යට යන දෙපාශ්චයෙන් මුඛ දෙකක් ඇත්තාවූ මුනොලි, ඒ නම්ලද මුනොලිනොම නොහොත් මල්ලක්; නානාචිතිතස්ස, අනෙකප්‍රකාරවූ; ඛණ්ණස්සපුරං, ඛාන්‍යයන්ගෙන් පුරවන ලද්දේ; සෙය්‍යපීදං, ඒ ඛාන්‍යයෝනම් කවරහුද සාලිනං, කැල්විය; විහිනං, මහවිය; මුග්ගානං, මුද්ගයෝය; මාසානං, මාය; නිලානං, නලය; තණ්හලා

යන්වම නැගිනැගී කෙළවර නල්වෘක්‍ෂයවත් පළමු නල්වෘක්‍ෂයවත් අවුත් අවුත් ඒ ඒ තත්ති හඬගැනුකල ඒ ඒ නල්ගසින් නැගී පිළිවෙලින් ගොස් එක් නල්ග සෙක වැටී ඒ ගසමැද නල්පිහි අතුරෙහි ඊයකින් නොවිද්දහැකි නල්ගොබ දඩුමුල දඹකොට වැලඳගෙන විදිනුලබන්නේනමුදු නොනැගෙන්නේයි, මේ දෙ තිස්තුණු කොටසුන්ගේ භාවනාවද එබඳුයයි දනුනු, ඒ උපමා උපමෙයයන් ගේ ගැලපීම මෙසේයි යම්ගේ නල්උගනෙහි දෙතිස් නල්වෘක්‍ෂකෙණක් වෙද්ද එතර්ද්දෙන්ම මේ ශරීරයෙහි දෙතිස් කුණපකොට්ඨාසයෝ දනුන්නා හුයි වදුරු මෙන් විතභයද වැද්දමෙන් සොභාවවරයාද දෙතිස් නල්ගසකින් යුක්තවූ නල්වනසෙහි වදුරුගේ විසීම මෙන් යොගාවවරයාගේ සිත දෙතිස්තුණු කොටසින් යුත් මේ ශරීරයෙහි භීෂිරවීමද වැද්දහු විසින් මුලින් සිටි නල්ග සේ පත්‍රයට ඊයෙන් විද ඔල්වරහඬ ගැසුකල වදුරුගේ ඒ ඒ ගසට පැන පැන කෙළවරගසට යාම මෙන් සොභාවවරයා විසින් කේසායී මෙනෙහිකිරීමට පටන්ගත්කල්හි පිළිවෙලින් ගොස් කෙළවර කොටසෙහි සිත පිහිටීමද නැවත වැද්දහු විසින් ඒ ගසට විදිකල වදුරු පළමුකුමගෙන් අවුත් පළමු ගසට නැගීම මෙන් ප්‍රතිලෝමයෙන් මෙනෙහිකරණ යොගාවවරයා විසින් මුතංගී මෙනෙහිකිරීමට පටන්ගත්කල්හි ප්‍රතිලෝමයෙන් අවුත් මුල්කොටසෙහි සිත පිහිටීමද නැවත නැවත ගිය ගිය ගසින් නැගිටවනුලැබූ වදුරුගේ හඬගැසු ගැසු තත්ති නැගීම මෙන් නැවතනැවත මෙනෙහිකරණ යොගාවවරයාගේ සිතට යම්කිසි කොටසක් නොවැටනුණුකල්හි නොවැටනුණු කොටසුන් හැර වැටනුණු කොටස භාවනා පිරිසමිකිරීමද මෙසේ පිළිවෙලින් මුල් නල්ගස පටන් කෙළවරගස දක්වාද කෙළවර නල්ගස පටන් මුල් නල්ගස දක්වාද ඔබ්බොබ ගොස් යන මත් නොදන්නා වදුරුගේ එක් නල්ගසක් මැද නල්පිහි අතුරතුරෙහි නොවිද්දහැකි නල්ගොබ දඩු මුල තරසේ වැලඳගෙන නැවත විදිමෙනුදු නොනැගීම මෙන් කෙළවර දෙකොටස් කෙනෙක් වැටනුණුකල්හි එයින්ද මනාව වැටනුණු එම කොටස නැවත නැවත මෙනෙහිකොට අභිනා ඉපදවීමද ගලපා ඇති දනුනු-W.S

7. අසන්නො යනු අභිනාව කොටස්වශයෙන් උපදනේය, කෙසාදී දෙතිස් කුණපකොට්ඨාසයන් අතුරෙන් එකෙකි කොටස්හිම අභිනා වන්නේ යයි දනුනුයි—තුන් සූත්‍රානත වශයෙන් යන්නෙහි-8. සමච්චිද්දානාසංඛිතන අබ්චිත්තා එක් සූත්‍රයෙක-9. සීහිභාවය එක් සූත්‍රයෙක-10. බොධනඛන කොලයය එක් සූත්‍රයෙකැයි යනමේ තුන් සූත්‍රානතයෝ විශ්චයමාධි දෙදෙන සම කොට යොදනු පිණිස දනුන්නාහ-† ඒ භාවනාව කරණ යොගාවවරයා විසින්ද පළමුකොට කෙසෙසෙහි අසුභාකාර නිමිත්ත ගතයුත්තේයි කෙසේ ගත යුතුදයත් නමාගේ කිසින් කිසකේ එකක්නත් දෙකක් හෝ සිද අත්ලෙහි

† මෙහිදු පැහැර විශුද්ධිමාගීයෙන් බලාදනුනු.

නං, සහල්ය; (ගන්තේ ධාන්තයෝය;)වක්ඛමාපුරිසො, ඇස්ඇති පුරුෂයෙක් තෙම; මුඤ්චිතා, (ඒ ධාන්තපිරි) මුනෝලිය මුද; නමෙනං, ඒ සියලු ධාන්ත යන් බලා; ඉවෙසාලී, මේ මෙපමණ හැල්වීය; ඉවෙවිති, මේ මෙපමණ මහවීය; ඉමෙමුග්ගා, මේ මෙපමණ මුද්ගයෝය; ඉවෙමාසා, මේ මෙපමණ මැය; ඉමෙතිලා, මේ මෙපමණතලය; ඉමෙ තණ්ඩුලා, මේ මෙපමණ සහල්

තබ්බගෙන පළමුකොට වණ්ණය නියම කරවුනු-හිසකේ කපාදමුනත්තිද බලන්ට වටනේය, බත් බදනෙක හෝ කැඳබදුනකහෝ වැටිතිය හිසකේ හෝ නිවන් අදහසින් බලන බැවින් බැලියයුත්තේය-කථවන් හිසකේ ඇති අවසා වෙති බලා කලුයයි මෙනෙහිකරවුත්තේය, සුදුවන් පැසුනු හිසකේ අවසා වෙති බලා සුදුයයි මෙනෙහි කරවුත්තේය-කථ සුදුවන් මිශ්‍ර කාලයෙහි පැසු නු හිසකේ නොපැසුනු හිසකේ අතුරෙන් බොහෝවූ කෙසෙත්තේ වයගෙත් මෙනෙහිකරවුනු මේ කෙසෙයෙහි යම් පරිද්දෙකින් නිමිතන ග්‍රහණයකෙළේද එපරිද්දෙන් සියලු තවපමකයෙහි ඒ ඒ කොටසින් ඇසින්දකම නිමිතන ගත යුත්තේයි-මෙසේ නිමිති ගෙන සියලු කොටසින්ගේ වණ්ණය සණ්ඨානය දිසාය ඕකාසය පරිච්ඡේදය යන පස් පස් ආකාරයකින් නිශ්චයකොට ඉක්මිති වණ්ණය සණ්ඨානය ගනිය නිශ්‍රය අවකාශය යන පස් ආකාරයකින් පිළි කුළු බව නියම කරවුත්තේයි-මේ වනාහි ඒ වන්තිංසාකාර කථිමසානායෙහි සියලු දෙනිස්කොට්ඨාසයන්ගේම පිළිවෙල කථාවන්නේය. මින්මතු එකෙහි කොට්ඨාසයෙහි වෙනවෙනම විභාරකථාමාණ්ණ දක්වනුලැබේ-හේ කෙසේ දයත්?

කෙසා නාම පකතිවණ්ණන කාලකා අඤ්චිකවණ්ණ සණ්ඨාන නො දිඤ්චටි තුලාදණ්ණසණ්ඨානා දිසානො උපරිම දිසාය ඡානා ඔකාසනො උභොසු පසෙසු කණ්ණවුලිකාති පුරතො ලොටතෙනන පච්ඡතො ගලවාට කෙන පරිච්ඡිනනං සීසකවාතවෙධනං අලලවමං. කෙසානමො කාසො-පරි චේජ්දනො කෙසා සීසවෙධනවමෙම විහග්ගතං. පටිසිච්චා පටිඨිනෙනා හෙඨා අතතො මුලතලෙන උපරිආකාසෙන තිරිසං අඤ්ඤමඤ්ඤෙන පරිච්ඡිනනා වෙකෙසා එකතො නාච්චි අයංසභාගපරිච්ඡේදෙ කෙසා හා ලොමා ලොමා න කෙසාති එවං අවසෙස ඵකතිංසකොඨාසෙහි අසමමිසිකතා කෙසා නාම පාටිච්ඡෙනා කොඨාසොති අයං විසභාගපරිච්ඡේදෙ ඉදං කෙසානං වණ්ණා දිනො වච්චාපනං ඉදං පන නෙසං වණ්ණාදිවසෙන පච්චා පටිකකුලතො වච්චාපනං කෙසා නාමෙනෙ වණ්ණතොපි පටිකකුලා සණ්ඨානතොපි ගනි තොපි ආසයතොපි ඔකාසතොපි පටිකකුලා මනුඤ්ඤෙති යාගුපතොවා හතත පතොවාකෙසවණ්ණං කිඤ්චි දිසවා කෙසමිසසා මිදං හරටිනනා ජිගුච්ඡිනති එවං. කෙසා වණ්ණතො පටිකකුලා රතං භුඤ්ඤනාපි කෙසසණ්ඨානං අකත වාකංවා මකච්චාකංවා ජුපිච්චා තථෙව ජිගුච්ඡිනති එවං සණ්ඨානතො පටිකකු ලා තෙලමකකින පුපඵච්චාදි සඬ්ඛාර විරතිනානං ව කෙසානං ගඤ්ඤා පරම ජේතුච්ඡිතා හොති තතො ජේතුච්ඡිතයෙ අගතිමිති පකඛිතානං. කෙසාහි වණ්ණසණ්ඨානතො අපටිකකුලාසිසුං ගනෙන පන පටිකකුලායෙව ගථාති දහරසා කුමාරකසා වච්චං වණ්ණතො හළිඤ්චිවණ්ණං සණ්ඨානතො පි හළිඤ් ජිණ්ණසණ්ඨානං සඬ්ඛාරඨානෙ ජබ්බිත උමු මාතක කාලසුනබසරිං වණ්ණ

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසත්තය.

93

ය; (කියා ඒ ඒ බාහ්‍ය කොට්ඨාසයන්ගේ නාමවණිසංඛ්‍යාදී වශයෙන් විභාගකොට;) සෙය්‍යථාපි පච්චවෙකෙකිය්‍ය, ප්‍රත්‍යවෙක්ඛාකරන්තොක් යුමි සේද;ඵචමෙවබො, ඵපරිද්දෙන්ම; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙව හෙවත් යෝගාවචරතෙම; උඛංපාදතලා, පාදනනයෙන් උඩ; අබොකෙස මන්ඤා, හිසකේ මසනකයෙන් යට; තචපරියන්තං, (සරසිං) සමකෙළවර

නො නාලපනනවණිණං යන්ධානතො වට්ටෙතා විසුසං මුද්ධගසන්ධානං දුඨාපිසු සුමනමුකුලසද්ධාති උභයමපි වණිණසන්ධානතො සියා අපට්ඨකුලං ගණිතා පන පට්ඨකුලමෙව ඵලං කෙසා පි සිසුං වණිණසන්ධානතො අප විකුලා ගණිතා පන පට්ඨකුලා යෙවොති යථා පන අසුච්ඡානෙ ගාමනියා ඤේන ඡාතාති සු පෙය්‍යපණ්ණාති නාගරික මනුස්සානං ජෙතුච්ඡාති භොනති අපරිභොගාති ඵලං කෙසාතිපි පුබ්බලොභිත මුත්තකරිස පිත්ත සෙමාදි නිසු ඤේන ඡාතනා ජෙතුච්ඡාති ඉදං නෙසං ආසයතො පට්ඨකුලං ඉමෙව කෙසා නාම ගුරුරසිවෙති උච්ඡිත කණ්ණිකං පිග ඵකතිංසකොට්ඨාසරසිවෙති ඡාතා නෙ සුසානාසංකාරථානෙසු ඡාතසාකමිව පරිබාදිසු ඡාත කමලකුටලයාදිසු පුපථං පිග ව අසුච්ඡානෙ ඡාතනා ජෙතුච්ඡාති ඉදං නෙසං ඔකාසතො පට්ඨකුලං යථා ව කෙසානං ඵලං සබ්බකොට්ඨාසානං වණිණසන්ධානගණියසයොකාසඵසෙ න පඤ්චබා පට්ඨකුලනා චෙදිතබ්බා-වණිණසන්ධානදිසොකාසපරිචේද වසෙන පන සබ්බෙපි විසුං විසුං වචන්වෙතබ්බා.

ඒ දෙතිස් කොට්ඨාසයන් අතුරෙන් පළමුවන කේසයෝ සච්චාටණීය යෙන් කථිතා ඇත්තාහ-නොවිසලි අථත් පෙනලඳව බදු පැහැ ඇත්තාහ-සටහන්වශයෙන් දික්වූ වටවූ හරදි පලන්දවූ වැන්තාහ-දිශා වශයෙන් මතු දිශාවෙහි හටගත්තාහ-අවකාශ වශයෙන් දෙපැයීමෙන් දෙකන්සිලෙන්ද ඉදිරියෙන් නලල්නලින්ද පස්සෙන් ගලවචයෙන්ද වෙන්කරණලද හිස්කබල වසා සිටි අථත් සම කේශයන් පිහිටාසිටිනා අවකාශයෙහි-සීමා වශයෙන් මේ කේශයෝ හිස්කබල වෙලාසිටි සමෙහි වී අගක් පමණ ඇතුළට වැද පිහිටා සිටියාවූ යථ නමාගේ මූලනලයෙන්ද මතුයෙහි අගසින්ද සරස ඔවුනොවුන් හෙත්ද වෙන්කරණලද්දුහ-කේශයෝ දෙදෙනෙක් එක් කොටසක් නොවෙ තිසි යනු මේ සභාගපරිචේදය වන්නේය, විසභාගපරිචේද වශයෙන් වනාහි කේශයෝ ලෝමනම් නොවෙති ලෝමයෝ කේශනම් නොවෙතිසි මෙසේ අති කුත් එක්තිස් කොටසක් හා මිශ්‍රනොවූ හිසකේනම්වූ වෙනම කොටසෙක් වෙයි යනු මේ විසභාගපරිචේදයනම් වන්නේයි-මේ කේශයන්ගේ වණිණාදී වශයෙන් නිගමකිරීම වන්නේය දැන්වනාහි ඒ කේශයන්ගේම වණිණාදී වශයෙන් පස්පරිද්දකින් පිළිකුල් හෙයින් නිගමකරගැනීම දක්වනුලැබේ, කෙසේ දයත්? මේ කේශයෝනම් වණිණ වශයෙනුද පිළිකුල්වන්තාහ-සටහන් වශයෙනුද පිළිකුල් වන්තාහ- ගනි වශයෙනුද පිළිකුල්වන්තාහ-ආශ්‍රය ස්ථාන වශයෙනුද පිළිකුල්වන්තාහ-අවකාශවශයෙනුද පිළිකුල්වන්තාහ-ඒ එසේමැයි වණිණ ගනි රස සමපන්න හෙයින් සිත්කලවූ හුඵකැන්බදුනක හෝ බත් බදුනක හෝ හිසකේ වැනි කිසිවක් දෑක මේ ආහරය හිසකේ මිශ්‍රය ඒ ඉවත දමවයි පිළිකුල් කෙරෙත්මය-එහෙයින් මේ කේශයෝ වණිණ හෙයින්ද පිළි කුල් වන්තාහ-එපරිද්දෙන්ම යනුභාගයෙහි ආහාර අනුභවකරන්නාහු වශ

කොට ඇති; පුරං නානපපකාරණං අසුචිනො, නානාවිධ අසුචි කොටසින් පිරිසිටි; ඉමමෙවකායං, (කුණුකොටසින් යුත් ව්‍යාමානාවු) මේ ශරීරයම; පච්චෙකඛනි, සිහිකරන්නේය හේ කෙසේද? කෙසා අඩනුන්නෙළක් පමණ හිසකේය, ලොමා, නවානුදහසක් ලෝමයෝය; නබා, විසි නියපොත් තෝය; දන්තං, දෙතිස් දන්තයෝය; තවො, සමය; මංසං, නවසියයක් මස්

හසක් හෝ නියදහසක් හෝ සැපි හිසකේමුසුය ඉවතදමවයි පිළිකුල්කරන්නාහු වෙති-මෙසේ සටහන් වශයෙන්ද පිළිකුල්වන්නාහ නවද නෙල්ගැමිමල්ගැටුසිම් සුවදදුම් දීම් ආදියෙන් සකස්නොකරණලද කේශයන්ගේ ගනිය අභියයින්ම පිළිකුල්වන්නේය ගින්නෙති බහාලූ කේශයන්ගේ ගනිය ඉහාම පිළිකුල්වත්තේ මේ කේශයෝ වණ්ණ වශයෙන්ද සටහන් වශයෙන්ද පිළිකුල් නොවූ සේනාවුද දුර්ගත වශයෙන් පිළිකුල්වන්නාහුමය-යම්සේ ලදරු කුලරුවාගේ අසුචිය වණ්ණ වශයෙන් කසාවන් පැහැ ඇත්තේය සටහන් වශයෙන් කසාකඩක්වැනිය එසේම කසලගොඩක දමනලද ඉදිමුනාවූ කඵ බලුකුණපය වණ්ණ වශයෙන් ඉදිනු නල්ගෙඹියකට බදුවූ පැහැ ඇත්තාන-සටහන් වශයෙන් ලියා සදු නිමකල මිහිගුබරකදක් වැන්නා ඒ කුණපයාගේ දන්තයෝ දසමත් කැකුළුරසක් වැන්නා මේ ලදරුවාගේ වසුරුපිඩය කඵ බලුකුණපය යන දෙකම වණ්ණසංස්ථානෙයින් පිළිකුල්නොවන්නේද ගදින් පිළිකුල්වත් නාහුමැයි ඵපර්ද්දෙන් කේශයෝද වණ්ණසංස්ථාන වශයෙන් පිළිකුල් නොවන්නේ නාවුද ගදින් පිළිකුල් වන්නාහුමැයි යම්සේ ගම්දෙර ගවරමල ආදී අපචිත්‍ර ස්ථානයන්හි මලමුත්‍රාදීන්ගේ වහනයටීමෙන් උපත් පිසකැයුතු පලා පතු නුවරවාසී මිනිසුන්ට පිළිකුල්වෙද්ද නොකැයුතුවෙද්ද ඵපර්ද්දෙන් කේශයෝද ශරීරගතවූ පැසුනු සැරවය ලේය මුත්‍රය මලය පිතය සෙමය යනාදී කුණප වහනයෙන් හටගත්බැවින් පිළිකුල්වන්නාහුමැයි මේවනාහි ඒ කේශයන්ගේ ආශ්‍රය ස්ථානවශයෙන් පිළිකුල්බව වන්නේය මේ කේශයෝ වනාහි අපචිත්‍ර අසුචිරූපෙක නැගී කණිකාවක් මෙන් අවශෙෂ එක්තිස් කුණපකොඨාය රාශියෙහි හටගන්නාහ ඒ කේශයෝ සොහොනෙක කසලගොඩෙක උපත් පලාමෙන්ද අපචිත්‍ර අගල් ආදියෙන් උපත් පියුම් මහනෙල්මල්මෙන්ද නොස කස්නැන හටගත් බැවින් අභියයින්ම පිළිකුල්වන්නාහ-මේවනාහි ඒ කේශයන්ගේ පිහිටි අවකාශ වශයෙන් පිළිකුල්බව වන්නේය-මේ කේශයන්ගේ මෙන් අවශෙෂ සියලු කොටස්සයන්ගේද වණ්ණ සංස්ථාන ගනු නිශ්‍රය අවකාශය යන පස්පස්පර්ද්දකින් පිළිකුල්බව නියමය කටයුතුයි-ඉක්බිති මේ නියාගෙන් වණ්ණ සංස්ථාන දිශාවකාශ පරිවේදය යන පස්ප්‍රකාරයෙන් සියලු කොටස්ම වෙනවෙනම. නියමකටයුත්තාහුයි-තුඹස්මුදුණෙහි හටගන්නාවූ භූක්ෂාණයෝ අපි තුඹස මුදුනෙහි හටගතුවහයි (යම්සේ) නොදනිද්ද තුඹස් මුදුනද මා මුදුනෙහි භූක්ෂාණයෝ හටගන්නාහුයයි නොදනිද්ද ඵපර්ද්දෙන්ම කේශයෝද අපිසිඹිවම්සෙහි හටගතුවහයි නොදනිති-—සිඹිවම්සෙද මා භූක්ෂෙහි කේශයෝ හටගන්නාහුයයි නොදන්නේය එහෙයින් මේ කේශයෝ මනසකාර ප්‍රත්‍යවේෂා රතිතය අවෙනතිකය ආනම්සුත්‍රය අවනකාතය අභියයින් දුර්ගතය පිළිකුල්වන්නාහ සභියෙක්ද පුද්ගලයෙක්ද නොවන්නේ යයි නියමකරන්නේයි.

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රයෙන් නස.

95

පිඩුය; නිහාරු, නවසියයක් නහරය; අභි, තුන්සියයක් ඇටය; අභිමිජා, (ඒ ඇට පුරාසිටිනා) ඇටමිදුලය; චක්කං, චතුගඩුය; හදයං, හෘදයවස්තු වය; යකනං, අක්මාවය; කිලොමකං, දලමුවය; පිහකං, බඩදිවය; පපථා සං, පපුගඩුවය; අනාං, අතුණුය; අනනගුණං, අතුණුබහුණය; උදරියං, උද රය; කිරිසං, අමෙධය; පිතං, පිතය; සෙමං, ගෙල්මාවය; පුබ්බං, පුයා

හස්මලොමා නාච පකතිවණ්ණනො න කෙසාවිඤ්ඤා අසමනිත්තකාලකා කාලපිඬුලා පන භොනති සන්ධානනො ඔනාගග්ගා තාලමුලසන්ධානා දිසා තො විසුද්ධසාසුජානා ඔකාසනො ධිපෙඨා කෙසානං පතිඨිතොකාසංචි හත්ථි පාදනලානිච ගෙගුසෙයන අවසෙස සරිරවෙඨනවමෙම ජානා-පරිච්ඡේදනො සරිරවෙඨනවමෙම ලික්ඛාමහතං පටිසිඨා පතිඨිතෙන හෙඨා අනතනො මුල නලෙන උපරිභාසාසෙන නිරයං අඤ්ඤාමඤ්ඤාන පරිච්ඡන්තා වෙ ලොමා ඵකනො නානිති අයං නෙසං සභාග පරිච්ඡේදෙ, විසභාගපරිච්ඡේදෙ පන කෙසසදිසොච.

එහි ලෝමයෝ ප්‍රකාශිතවේණිකෙන් නුමුසුඵක්චන් කථිපාභා ඇත්තාහු නොවෙති--ලෝමයෝ වනාහි කලුපිඟුවන් වණ්ණි ඇත්තාහු වෙති-- සටන්තවගෙයෙන් අක්බමුරුඩු නල්මුල්බඳු සටහන් ඇත්තාහුය-දිසා හෙයින් දෙදිසාවෙක්කිම හටගත්තාහුය පිහිටි අවකාශ වගෙයෙන් කේශයන් පිහිටි නැ නද අතුල්පතුල්ද හැර බොහෝසෙයින් ඉතුරු ශරීරය වසාසිටි සමෙහි හට ගත්තාහුය පරිච්ඡේද වගෙයන් (පිරිසිදුම් වගෙයන්) සිරුර වසාසිටි සමෙහි ලෙහෙඬිගෙයකු පමණ ඇතුල්කයට වැද පිහිටියාවූ යටඒරෝමයන්ගේ මුලකො නෙත්තද මතු අහසින්ද සරස ඔවුනොවුන් විසින්ද වෙන්වනලද්දහුය මේ ලෝ මයෙහි වනාහි ලෝමයන් දෙදෙනකු එක්ලෝමයෙක්නොවෙයි යනාමෙ කියමය ඒ ලෝමයන්ගේ සභාගපරිච්ඡේද වන්නේය විසභාගපරිච්ඡේදය වනාහි කෙස යන් හා සමානවත්තේමැයිමේලෝමයෝද මනස්කාර්‍යප්‍රත්‍යාවෙසාරාගිතය අ වෙනතිකා අව්‍යාකානා ආත්මස්‍යාය දුගීගකිය පිළිකුල්ය සනිගෙයක්ද ජීව යෙක්ද නොවන්නේයයි කියමකරන්නේය.

නබානි විසතිසා නබපතනානං නාමං නෙසබ්බෙසි වණ්ණනො සෙතා සන්ධානනො මච්ඡසකලිකසන්ධානා දිසාතො පාදනබා හෙති මදිසායංහත්ථි නබාඋපරිමදිසායංහත්ථි, විසු දිසාසු ජානාඔකාසනොඅංගුලිනංඅග්ගපිඨෙසුපතිඨි නාපරිච්ඡේදනො තිසු දිසාසු අභිගුලිකොච්ඡංසෙති අනතනාඅභිගුලිපිඨිමංසෙන බඞ්චෙව අගෙහව ආසාසෙන නිරයං අඤ්ඤාමඤ්ඤාන පරිච්ඡන්තා වෙනබා ඵකනො නානිතිඅයං නෙසං සභාගපරිච්ඡේදෙ, විසභාගපරිච්ඡේදෙපන කෙස සදිසොගෙව.

නබා යනු විසි නියපොතුන්ට නම් වන්නේය-ඒ නියපොතු සියල්ලම වණ්ණි වගෙයන් සුදුපාභාදින්නේය සටහන් විසින් මස් කොරපොත්තට බඳු සටහන් ඇත්තේය-දිසා හෙයින් පා නියපොතු යටදිශාවෙහිද අන නියපොත් නෝ මතුදිශාවෙහිදිසිනා දෙදිසාවෙහි හටගත්තාහුය පිහිටි අවකාශවගෙයන් ඇතිලි අහ මස්පිඬුපිට පිහිටියාහුය පිරිසිදුම් වගෙයන් නියගෙහි දෙපාඨිවය හා නියමුල යන තුන්දිශාවෙහි ඇතිලි කෙලවර මසින්ද පිටතතා අතින් ආකා

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තය.

දෙතිස පරිපූර්ණවෙයි ලදරුවන්ට වනාහි එකපෙලෙහි දශය බැගින් දත් විස්සක්වෙති සත්තැවිඳි වයස පටන් තුළස්වරුමය දක්වා ලදරුවන් වැටී එතැන් පටන් හටගන්නා දනනයෝ මහලුවයස දක්වා ස්ථිරව පවත්නාහුය-සඵලයන් වහන්සේට වනාහි මිට වෙනස්වූ ආකාරයෙන් සමසාලිස් දනනයෝ ලදරු අවසරාව පටන් පිරිනිවණ දක්වා ඒකාකාරයෙන් පැවැත්නාහුය. මේ දනනයෝද මනස්කාර ප්‍රත්‍යවේෂාරතිතය අවේනනිකය අවිනිකාතය ආනම්සුත්‍යය දුගී නිය පිළිකුල්ල සත්‍යයක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේයයි නියම කරන්නේය.)

තවොති සකලසරීරං වෙසේනා සිතවමිං. නස්ස උපරි කාල සාම පීතාදි චණ්ණජවිනාමියා සකලසරීරතොපි සංකලිසිමානා බදුරසීමනනාහොති නවොපන වණ්ණනො සෙතො යෙව සොනස්ස සෙතහාවො අග්නිඡලාභිඝාත පහරණපසභාරදිති විබංසිතාය ඡවියා පාකටො හොති සණ්ඨාණතො සරීරසණ්ඨානොව හොති අයමෙත්ථසබ්බෙපො විඤ්ඤානො පන පාදබ්ගුලිතතවො කොසකාරකකොස සණ්ඨානො පීඨිපාදතතවො පුරිබ්බ උපාහණසණ්ඨානො ජඩ්ඝතතවො හතතපුටකතාලපණ්ණසණ්ඨානො උරුතතවො නණ්ඩුලහරිනදිසත්ථික සණ්ඨානො ආනිසදතතවො උදකසුරිත පටපරිස්සාවන සණ්ඨානො පිඨිතතවො ඵලකොනබවමිසණ්ඨානො කුට්ඨිතතවො විණාදෙතිකො නබිවමිසණ්ඨානො උරතතවො යෙතුයොන වතුරස්සසණ්ඨානො උභය බාහුතතවො කුණ්ඨෙතබවමිසණ්ඨානො පිඨිතත්ථිතතවො ධුරකොස සණ්ඨානො ඵණ්ණත්ථික සණ්ඨානොවා හත්ථංගුලිතතවො කුඤ්ඤිකකොසසණ්ඨානො ගිට්ඨතවො ගලකඤ්චුක සණ්ඨානො මුඛතතවො ඡ්ඤාචරිඡ්ඤාතිටකකුලාවක සණ්ඨානො පීසතතවො පතනත්ථික සණ්ඨානො තී නවපරිග්ගණකතො ව යොගාවචරෙති උතතණ්ඩතො පඨාය උපරිමුඛං ඤ්ඤං පෙසෙයා පඨමං නාවමුඛං පරිග්ගොනාකිනා සිතවමිං. වචත්ථපෙනබ්බං නතො ලලාටසිවමිං. නතොථිසිකාය පකඛිකත පතනස්ස ව ඵ්ථිකායව අනතරෙන හත්ථමිව සීසඨිකායව සීසච්චමස්සව අනතරෙන ඤ්ඤං පෙසෙයා අභිකෙත සභිං. වමමස්ස ඵකාබ්බතාවං. විග්ගෙජ්ජෙනන සීසවමිං. වචත්ථපෙනබ්බං නතොබ්බවමිං. කතො අනුලොමෙන පරිලොමෙන ව දකඛිණ හත්ථවමිං. අථ තෙනෙව න යෙන වාමහත්ථවමිං. නතො පීඨිවමිං. නං. වචත්ථපෙනා අනුලොමෙන පරිලොමෙන ව දකඛිණ පාදවමිං. අථ තෙනෙව නයෙන වාමපාදවමිං. නතො අනුකකමෙනෙව වත්ථි උදර හදය ගිවාමමොති වචත්ථපෙනබ්බාති අථ ගිවාමමොත්තනරං. හෙසිමහනුවමිං. වචත්ථපෙනා අබ්බෙතථපරිග්ගොසානං. පාපෙත්ථා නිඡපෙනබ්බං. ඵවං. ඔලාරකොලාරකං පරිග්ගණනනස්ස සුමුමමිපි පාකටං. හොති දියතො විසු දියාසු ඡාතො ඔකාසතො සකලසරීරං. පරිග්ගොනාකිනා සිතො පරිචේද්දතො හෙයා පතිඨිතතලෙන උපරි ආකාසෙන පරිචේදෙනා අයමස්ස සහාග පරිචේද්දෙ විසහාග පරිචේද්දෙ පන කෙසසදිසො යෙව.

තවො යනු සියලු ශරීරය වැළඳගිටි සම වන්නේය-ඒ සම මතුහාගයෙහි කාලවණ්ණය ශාමවණ්ණය පීතවණ්ණය යනාදී නොයෙක් වණ්ණ ඇති ජපි යක් ඇත්තේය සියලු ශරීරයෙහි ඇත්තාවූ ඒ ජපිය පිඩුකරණලද්දේවිනම් ප්‍රමාණයෙන් බෙබර ඇවයක් පමණ ඇත්තේය මේ සම වනාහි වණ්ණ වය

යෙන් සුදුපැහැ වන්නේය-ඒ සුදුපැහැ ඇති බව ගිනිදල් වැදීම ආශ්‍රමයෙන් පැහැරීම යනාදියෙන් මතු සිව්ස විධිමයානුකූලත්වය ප්‍රකාශ වන්නේයි සට හත් වශයෙන් ශරීරයෙහි යම් සටහනක්විනම් සමද සියලු ශරීරය වසාසිටි බැවින් එබඳු සටහන් ඇත්තේය-මේ මෙහි සාක්‍ෂ්‍යපයවන්නේයි-විභතර වශයෙන් වනාහි පස ඇඟිලි සම කොමකාරක ක්‍රමිත්තේ කෝෂය වැනිවූද (තිඹිර ඵලයකට බඳවූද පටපනුකැඳුලකටබඳවූද) සටහන් ඇත්තේය-පිරිපතුල් සම සියලු පිරිපතුල වැසෙනාසේ වසනලද කොපු සෙරෙප්පුවකට බඳු සටහන් ඇත්තේය සිහින් කකුල් සම බත්මුලක්බැඳි නල්පනකට බඳවූ සටහන් ඇත්තේය-කලවා සම සහල්පිරු දික් පසුඹියකට බඳවූ සටහන් ඇත්තේය-නිසද ප්‍රදේශයෙහි සම දියපිරු පෙරහන්කඩකට බඳු සටහන් ඇත්තේය-පිට සම පුවරුවෙක වසා ලු සමකඩකට බඳු සටහන් ඇත්තේය-බඩ සම විනාදෙනාක සැදු සමකට බඳු සටහන් ඇත්තේය-ලෙනි සම බොහෝසෙයින් සිවුරැස්සට හත් ඇත්තේය-දෙයන සම නියවුරෙහි එබූ සමකටබඳු සටහන් ඇත්තේය-පිරිඇල්ලෙනි සම කරකොපුවකට බඳු සටහන් හෝ සැදිකොපුවකට බඳු සටහන් ඇත්තේය-අනඇඟිලි සම යතුරු පසුඹියකට බඳු සටහන් ඇත්තේය-බොවුවෙහි සම ගෙල සැටියකටබඳු සටහන්ඇත්තේය-මුහුණ සම කුඩාමහත් සිදුරු ඇති පනුකැඳුල්ලකට බඳු සටහන් ඇත්තේය හිස සම පාත්‍රා පසුඹියකට බඳු සටහන් ඇත්තේයි වම්පරිග්‍රාහිකවූ යොගාවචරයා විසින් උඩුතොල පටත් ගෙණ උඩුකුරුකොට සිත යවා පළමුකොට මුහුණ වැලඳගෙන සිටි සම නියම කටයුතු රට අනතුරුව නලල් ඇට සම නියමකටයුත්තේය-නැවත පසුඹියෙහි බහාලනලද පාත්‍රයට හා පසුඹියටද අනරෙන් යවන හඟනය මෙන් හිස් ඇට යට හා හිස සමට අතුරෙන් විතනය යවා ඇට හා සමග වම්යාගේ ඒකාබධ බව වෙන්කිරීම වශයෙන් හිස සම සැලකියයුතු-නැවත පිරිකර සමද නැවත අනුලෝම ප්‍රතිලෝම වශයෙන් අත් සමද නැවත එසේම වමත් සමද නැවත පිට සමද නුවණින් බලා අනුලෝම ප්‍රතිලෝම වශයෙන් දකුණු පස සමද ඉන් බිහිව එසේම වමපස සමද නුවණින් බලා නැවත පිළිවෙලින් වසන් සමය බඩ සමය ලෙනි සමය උතුරු සමය යන මෙසාන සලකා මසට හා සමට අනරෙන් සිත යවා නැවත උතුරෙහි සම අතුරෙහි යටහතුවෙහි සම නියමකොට යට තොල කෙළවරට පමුණුවා නිමවිය යුතුයි-මෙසේ මහත් මහත් සම පරිග්‍රහණය කරන්නාහට (මුවතුල සම් ආදී) සියුම් සමිද ප්‍රකටව වැටහෙන්නේයි දියා වශයෙන් දෙදිසාවෙක්හි හටගන්නාහුය අවකාශ වශයෙන් සියල් සිරුර වැලඳගෙන සිටින්නේය. පර්වෙජද වශයෙන් යට පිහිටි මසින්ද මතු අහසින්ද පිරිසිදිනා ලද්දේය යනු මෙහි සහාග පර්වෙජදය වන්නේය විසහාග පර්වෙජදය වනාහි කෙසෙත්ව කිව්‍යමෙන් දනගුනයි. (මේ සමද මනසකාර ප්‍රත්‍යවේ ඤා රහිතය අවෙහනිකය අවතකාතය ආනවසුත්‍යය අතිසසින් දගීකිය පිළි කුල්වන්නේය සමියෙක්ද පුද්ගලයෙක්ද නොවන්නේයයි නියමකරන්නේයි)

මංඝනානි නවමංස ඉපසිසනානි නං සබ්බව්‍ය වණ්ණනො රහතං කිං සුකපුප්ඵසදිසං සංඤ්ඨානානො ජඤ්ඤපිණ්ණකමංසං නාලපහනදුට්ඨතන සංඤ්ඨානං. උරුමංසං නිසදපොතසංඤ්ඨානං ආනිසදමංසං උභතකොට්ඨසංඤ්ඨානං. පිඨිමංසං නාලගුලපටල සංඤ්ඨානං. එාසුකවයමංසං පොථලිකාය කුච්ඡයං නනු

භුලකඤ්චිකසණ්ඨානා දිසානො විසු දිසාසු ජානා ඔකාසනො සකලසර්වෙ
 අසීති ආබන්ධා සීතා පරිවේදනො නෙට්ඨා තිණ්ණං අසීසනානං උපරි පති
 භිත නලෙභි උපරිමංස වම්බාති ආනවච සිතපදෙසෙති තිරියං අඤ්ඤාමඤ්ඤාන
 පරිවේදනා අයං නොසං සභාගපරිවේදෙද්වි සසභාගපරිවේදෙද්වි පන කෙස
 සදිසොව.

නහාරු යනු නවසියයක් නහරවැල්ල වැනි වශයෙන් සියලු නහරවැල්ල
 සුදුපැහැඇත්තා හ සවනන් වශයෙන් නොයෙක් ප්‍රකාර සවනන් ඇත්තා හ
 ඒ එසේමැයි මේ නහර අතුරෙන් ග්‍රීවයෙහි මතුභාගය පවත් පස්මහ නහර
 කෙනෙක් සිරුර වෙලාගතනාහු සුචිපාශ්වියෙන් ධර්මභාගයට බැස්සේය පස්
 මහනහරකෙනෙක් එසේම පශ්චිමභාගයෙන් බවහ පස්මහනහරකෙනෙක්
 දකුණැලයෙන් එසේම බවහ පස්මහනහරකෙනෙක් වම්ඇලයෙන් බවහ දකු
 ණාන වෙලාගැනීමිනුදු අතට සුචි පාශ්වියෙන් පස්මහ නහරකෙනෙක් බවහ එ
 සේම පශ්චිම පාශ්වියෙන්ද පස්මහනහර කෙනෙක් බවහ වම්අත වෙලාගැනීමි
 නුදු එසේම සුචි පශ්චිම වශයෙන් පස්පස් මහනහරකෙනෙක් බවහ දකුණු
 පශ්චිම වෙලාගැනීමිනුදු පශ්ව සුචිපාශ්වියෙන් පස්මහ නහර කෙනෙක් බවහ
 පශ්චිම පාශ්වියෙන් එසේම පස්මහ නහර කෙනෙක් බවහ වම්පශ් වෙලාග
 ශීමිනුදු සුචි පශ්චිම වශයෙන් එසේම පස් පස් මහ නහරකෙනෙක් බවහ
 මෙසේ ශරීරධාරකනම්බු සැටමහනහරකෙනෙක් කයවෙලා ශරිභාගයට බවහ
 ඒ මහනහරවැල්ල කණ්ඩරයයිද කියති ඒ සියළු මහ නහර කැණතිල්ල මල්
 කැකුළුවල සවනන් ඇත්තාහුවෙති ඒ ඒ ශරීර ප්‍රදේශයෙහි පැතිර සිටි මහ
 නහරට වඩා සියුම්බු සෙසුනහරවැල්ල රොද්දට බදුබු සවනන් ඇත්තාහ එයට
 වඩා සියුම්බු සෙසුනහරවැල්ල කිඳිවැලටබදු සවනන් ඇත්තාහ එයටවඩා
 සියුම්බු සෙසු නහරවැල්ල මහා විණානත්බදුබු සවනන් ඇත්තාහ එයටවඩා
 සියුම්බු සෙසුනහරවැල්ල දළුපුල්බදු සවනන් ඇත්තාහ අතුල්පතුල් පිට නහ
 රවැල්ල පැණින්ගේ පාදයට බදුබු සවනන් ඇත්තාහ සිසනහරවැල්ල ලදරු
 වන්ගේ හිස්වසන දලකටබදු සවනන් ඇත්තාහ පිට නහරවැල්ල අවිවෙති
 දිගහරණලද නෙන් දලකටබදු සවනන් ඇත්තාහ සෙසු ඒ ඒ අභිගප්‍රත්‍යාඛිත
 යන් අනුවර්තිය නහරවැල්ල ශරීරයෙහි බහාළු ඉතිදල් සැටියකටබදු සව
 නන් ඇත්තාහ දිශා වශයෙන් දෙදිශාවෙක පිහිටිණේය—අවකාශවශයෙන්
 සියලු ශරීරයෙහි ඇට වැළඳගෙන සිටියාහ පරිවේද වශයෙන් යටතැන්සිය
 යක් අෂ්ටින්ගේ මතුයෙහි පිහිටි නලයෙන්ද මත්තෙහි මස් හා සමපැහැර
 සිටි ප්‍රදේශයෙන්ද සරස ඔවුනොවුන් විසින්ද පිරිසිඳිනාලද්දුත්‍රය යනු මෙහි
 සභාගපරිවේදය වන්නේය—විසභාගපරිවේදය වනාහි කෙශයත්වර්තීවා
 මෙන් දනසුතු (මේ නහරවැල්ල මනාසකාර ප්‍රත්‍යාවේෂාරභිතයහ අවෙතනික
 යහ අවතකානගහ ආනවශුණ්‍යගහ අතිශයින් දුර්ගත වත්තාහ පිළිකුල්වත්
 නාහ සත්වයෙක්ද පුද්ගලයෙක්ද නොවන්නේයැයි ව්‍යවස්ථා කරන්නේය.)

අසීති ධර්මපඨා වග්ගිංසදනනසීති අවසෙසාති වතුසසී හන්ධිති වතුසසී
 පාදසීති වතුසසී මංසතිස්සිනාති මුදුඅසීති වෙ පණ්ණිකසීති එකෙකයමං පාදෙ
 වෙ ගොථකසීති වෙ ජබ්බසීති එකං ජණ්ණ කසීං එකං උරාසීං වෙ කවිඅසී

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්ධාය.

ති අභාරස පිඨිකණ්ටකයීති වතුපියති එාසුකයීති චුද්දස උරට්ඨිති එකං හදසෙයි. වෙ අකඛකයීති වෙ කොඨයීති වෙ බාහයීති වෙ අග්ගබාහයීති සත්තා ගිවයීති වෙ හනුකයීති එකං නාසිකයී. එකං ලොවසී. නාවසීසකපාලානීති එවං. ති මත්තාති අසීසනාති නාති සබ්බාති වරුණතො සෙනාති සණ්ඨානතො නා නා සණ්ඨානාති නන්ති අග්ගපාදබ්බුලි අසීති කාතකඛිජසණ්ඨානාති තදනානන රුති මජ්ඣපබ්බයීති පනසසීසණ්ඨානාති මුලපබ්බයීති පණ්වසණ්ඨානාති පිඨි පාදයීති කොට්ඨිතකදල කදරුසිසණ්ඨානාති පණ්වසණ්ඨානාති එකට්ඨිතාලඵල ඛිජසණ්ඨානං ගොප්පකයීති බබ්බිලා ගොලුකසණ්ඨානාති ජබ්බසීනං ගොප්ප කයීසු පතිට්ඨිතථානං. අනපනිතතතව සිද්ධිකලීරසණ්ඨානං බුද්ධකර්මසීතිකං බහුකදණ්ඩසණ්ඨානං මහරුකං මිලානසප්පපිඨිසණ්ඨානං ජණ්ණකයී එක තො පරිකම්භණ්ඩකසණ්ඨානං නන්ති ජබ්බසීකය් පතිට්ඨිතථානං අතිතිබ්බන ග්ගගොසිඛිගසණ්ඨානං උරාසී දුන්නට්ඨිත වාසිඵරසුදණ්ඩසණ්ඨානං නසසකව අසීවති පතිට්ඨිතථානං කීලාගොලුකසණ්ඨානං නෙනකට්ඨිතො පතිට්ඨිතථානං අග්ගවේණන මහාපුණ්ණාගඵලසණ්ඨානං කවිඅයීති වෙ එකාබ්බාති හුන්වා කුමභකාරක උබනසණ්ඨානාති පාවිසෙතනං කම්මාරකුට යොතනකසණ්ඨා නාති කොට්ඨං සීත ආතිසදසී අබොමුඛං කන්ධා ගතිත සප්පථණ්ඩසණ්ඨා නං සත්තසු ධානෙසු ජිද්ධවජ්ඣං පිඨිකණ්ටකයීති අබ්බනතරතො උපරු පරිද්ධිපිතසීසකපට්ඨිවසීසකසණ්ඨානාති බාහිරතොවට්ඨනා වලීසණ්ඨානාති තෙසං අනතරනතර කකව දනනසදිසා වෙ තසො කණ්ටකාගොනාති වතු පියතියා එාසුකයීසු අපරිපුණ්ණාති අපරිපුණ්ණ අසිතසණ්ඨානාති පරිපු ඣණාති පරිපුණ්ණ අසිතසණ්ඨානාති සබ්බාති පි ඔදනකුකුකුටස්ස පසාරිත පකඛසණ්ඨානාති චුද්දස උරට්ඨිති ජිණ්ණසද්ධොතිකපඤ්ජර සණ්ඨානාති හදසෙයි දබ්බිඵණ්ඩසණ්ඨානං අකඛකයීති බුද්ධකලොභවාසිදණ්ඩසණ්ඨානාති කොඨයීති එකතො පරිකම්භණ්ඩිගලකුද්දලසණ්ඨානාති බාහයීති ආද්දසදණ්ඩ සණ්ඨානාති අග්ගබාහයීති ගමකනාලකදසණ්ඨානාති මණ්ඩකයීති එකතො අලලියාපෙත්වා ධීපිත සීසකපට්ඨිවෙදිකසණ්ඨානාති පිඨිනන්ති කොට්ඨිත කදලකදරුසිසණ්ඨානාති හන්බ්බුලිමුලපබ්බයීති පණ්වසණ්ඨානාති මජ්ඣ පබ්බයීති අපරිපුණ්ණපණ්ඩසණ්ඨානාති අග්ගපබ්බයීති කාතකඛිජසණ්ඨානා ති සත්තාගිවයීති දණ්ඩවජ්ඣන්ධා පටිපාටියාධීපිත වංසකලීරවනනලිකසණ්ඨා නාති හෙසීමහනු කයී කම්මාරකුටං අගොකුටගොතනකසණ්ඨානං උපරිමං අව ලෙඛනසන්ධිකසණ්ඨානං අකඛිකුපනාසාකුපයීති අපනිතමිඤ්ජනරුණනාලසී සණ්ඨානාති ලොවසී අබොමුඛං ධීපිත සංඛනාලකපාලසණ්ඨානං කණ්ණවුලි කයීති නභාපිතබුරකොසසණ්ඨානාති ලොවකණ්ණවුලිකානං උපරි පට්ඨි ඤානොකාසෙ අසී සංකුචිතසනපුණ්ණපට්ඨිවෙදිකසණ්ඨානං මුඛනාච්ඡිඛට්ඨි නනවංක නාලිකෙරසණ්ඨානං සීසයීති සිබ්බිතො ධීපිත ජජ්ජරලාබ්බකවාහ සණ්ඨානාති දියාතො විසු දියාසු ජානාති ඔකාසතො අවිසෙසෙන සකලසරී රෙ සීනාති විසෙසෙනපනෙත්ව සීසයීති ගිවයීසු පතිට්ඨිතාති ගිවයීති පිඨිකණ්ට කයීසු පිඨිකණ්ටකයීති කවිඅයීසු කවිඅයීති උරාසීසු උරාසීති ජණ්ණකයීසු ජණ්ණකයීති ජබ්බසීසු ජබ්බසීසු ගොප්පකයීසු ගොප්පකයීති පිඨිපාදයීසු පතිට්ඨිතාති පරිවේදනො අනොනා අසීමිඤ්ජන උපරිතො මංසෙන අග්ගව මුලෙව අඤ්ඤමඤ්ඤන පරිවේණනාති අසං තෙසං සභාගපරිවේජදෙ, විසභාග පරිවේජදෙ, පන කෙසසදිසොව.

අභි සන්ත දෙතිස්දත් ඇව හැර අවශෙෂවූ අත්ඇව සුසැවෙක පාඇව සුසැ
 වෙක මාංශ නිසිනවූ මොළොක්ඇව සුසැවෙක විචිම් ඇව දෙකෙක සිහින්
 කකුල්ති ඇව දෙකෙක එක් දණඇවෙක එක් කලවා ඇවෙක කවියෙහි ඇව
 දෙකෙක පිටකවුයෙහි ඇව අවළොසෙක ඉලඇව සුවිස්සෙක ලෙහි ඇව තුළ
 සෙක හෘදය ඇව එකෙක අඟු ඇව දෙකෙක පතුඇව දෙකෙක බාහුඇව
 දෙකෙක අඟුබාහු ඇව දෙකෙක උතුරෙහි ඇව සතෙක හනු ඇව දෙකෙක
 එක් නාසා ඇවෙක එක් නලල්ඇවෙක හිස්කබල් නවයෙකැයි මෙසේ තුන්
 සියයක් පමණ ඇව වත්නාහ (මෙහි ගණන් වශයෙන් නොදක්වනලද්දවූ
 නිතමි ප්‍රදේශාදියෙහි අවශෙෂ අජ්ඣිකු එවං ශබ්දමහතා ශබ්දවයෙන් සඳහන
 කරණලද්දහුයි දනසුතු) ඒ සියලුම ඇව වශයෙන් සුදුපැහැවත්නා
 හ-සවහන් වශයෙන් ඉතායෙක් සවහන් ඇත්තාහ ඒ ඇව අතුරෙන් පඤ්ඤි
 අග පුරුක්ඇව ඉභිතිඇවබඳු සවහන් ඇත්තාහ මැද පුරුක්ඇව කොශ්ඤා
 බඳු සවහන් ඇත්තාහ මුල පුරුක් ඇව පණාබෙරබඳු සවහන් ඇත්තාහ පිරි
 පතුල්ඇව නැලූ කැණතිල්ලඅලූ සකවබඳු සවහන් ඇත්තාහ විලුම්ඇව එකැවි
 නල්ලෙහිමදව බඳු සවහන් ඇත්තාහ හොප්ඇව හුයින් එක්කොව බදනාලද
 පඤ්ඤෙහි දෙකකවබඳු සවහන් ඇත්තාහ සිහින් කකුල් ඇවයන්ගේ හොප්
 ඇව පිහිටිනැන පතු නොනල හිඳිබබකවබඳු සවහන් ඇත්තේය සිහින් ජඛ්ඣා
 ඇව කුඩාදරුවන් කෙළනා කුඩා දුහුදණිකව බඳු සවහන් ඇත්තාහ මහඇව
 වැරිහිස (මලානික) සඵපිටකවබඳු සවහන් ඇත්තාහ දනඇව එක්පාශ්චියකින්
 මිරි ගෙව් ගිග් පෙණපිබකව බඳු සවහන් ඇත්තාහ ඒ දනඇවයෙහි සිහින් දහ
 (ජඛ්ඣා) ඇව වැදසිටිනැන ඉතා හුල්වූ අහ ඇහි ගෙර්අගකව බඳු සවහන්
 ඇත්තාහ කලවා ඇව නපුරුකොව සස්නාලද වැ පොරෝමිව් බඳු සවහන්
 ඇත්තාහ ඒ කලවා ඇවයෙහි කවි ඇව පිහිටිනැන මුහුනන කැසු මහ දෙම
 ඵලයකව බඳු සවහන් ඇත්තාහ එකවබැඳි පිහිටි කවියෙහි ඇව දෙදෙන
 කුමල් උදුනකව බඳු සවහන් ඇත්තාහ ඒ ඇවයෝ වෙනවෙනම කමුරන්ගේ
 යකුළෙහි බැඳි වලලු බඳු සවහන් ඇත්තාහ ජඛ්ඣාඇවයන්ගේ හොප් ඇව
 කෙළවර පිහිටි ආනිසද මාංශයෙහි ඇව යවිකුරුකොවගත්නාලද සඵපෙණය
 කවබඳු සවහන් ඇත්තේය සත්තෘනෙක කුඩා මහත් සිදුරු ඇත්තේය පිට
 කවු ඇව ඇතුළතින් මතුමත්තෙහි හකුළුවාතුඩු ර්ශම්පටකව බඳු සවහන්
 ඇත්තාහ පිටතින් හිඳිපත්වැලයකවබඳු සවහන් ඇත්තාහ ඒ පිටකවුඇවයන්
 ගේ අනරතුර කිත්දැනි බඳු දෙතුන්කවු කෙණෙක් ඇත්තාහුවෙහි සුවිසි
 ඉලපාල ඇව අතුරෙන් නොපිරිපුන්ඇව නොපිරිපුන්ද කැතිබඳු සවහන් ඇත්
 තාහ පිරිපුන් ඇව පිරිපුන්ද කැතිබඳු සවහන් ඇත්තාහ ඒ සියළු ඇව
 ඇලිකුකුළෙකුගේ විදුගත් පිපාපතුන්ව බඳු සවහන් ඇත්තාහ ලෙහිඇව තුළ
 ස දිරාගිය රිසපදුරව (රථකුඩුවකව)බඳු සවහන් ඇත්තේය. හෘදය ඇවසැඳි
 උතුවළදකවබඳු සවහන් ඇත්තේය. අකුඇවරෝ කුඩා ලෝ වැමිවිදඩුවව
 බඳු සවහන් ඇත්තාහ පතුඇව හෙවත් කොශ්ඤෙහි ඇව එක්පසෙකින් ගෙවු
 යාඩු හෙළඳිව හුදුල්ලකවබඳු සවහන් ඇත්තාහ බාහුවෙහි ඇව කැබපත් මිට
 කවබඳු සවහන් ඇත්තාහ අඟු බාහුවෙහි ඇව නල්පිති යුගලයකවබඳු සවහන්
 ඇත්තාහ අත්කරඇව එක්කොව ඇලවාතුඩු හැකුළුනු ර්ශම්පටකවබඳු සව

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තය.

හත් ඇත්තාහ පිටිඅත්ති ඇවතැවැ කැණතිල්ල අලරැසකටබදු සටහන් ඇත්තාහ අතහිළු මුලපුරැක්ඇව පණාබෙරයකටබදු සටහන් ඇත්තාහ මැදිපුරැක් ඇව නොපිරිපුත් කොස්ඇව බදු සටහන් ඇත්තාහ අක්පුරැක්ඇව ඉනිනිඇව බදු සටහන් ඇත්තාහ උතුරැඇවසන දඩුගෙක පිළිවෙලින් අවුනාතුඩු වට කොටකැපූ හුණුකිළිල්මදයකට බදුසටහන් ඇත්තාහ යටහනුඇවය කමු රත්තේ යකුලක බැදිවලල්ලකට බදුසටහන් ඇත්තේය මතුහනුඇවය උක් දඩුසස්නා සැතකට බදුසටහන් ඇත්තේය. ඇස්වල නාසාවල ඇව ලොඳ හළුලානල්ගෙහියකට බදු සටහන් ඇත්තාහ නලල්ඇවයට බලාතුඩු සක්නළු කබලකටබදු සටහන් ඇත්තේය. කණ්හිලඇව කරනැවැමියන්තේ කරකොපු වකටබදු සටහන් ඇත්තාහ නලල්ඇවෙන් හා කණ්හිලඇවෙන් මත්තෙත් නලල්පට බදුනා අවකාශයෙහි ඇව නෙලැහිපුකඩකටබදු සටහන් ඇත්තේය මුදුන්ඇවය මුහුනතකැපූ ඇදපොල්ගෙහියකටබදු සටහන් ඇත්තේය කිස්ඇව හිවාතුඩුදදිරි ලබුකබලකටබදු සටහන්ඇත්තාහනි දහසුතු-දිසා හෙයින් වනා හි දෙදිසාවක හටගත්තාහ අවකාශ හෙයින් අභියෙෂයෙන් සියලු ගරිරසෙහි සිටියාහ විශෙෂයෙන් වනාහි මේ ඇව අතුරෙහි කිස්ඇව උතුරැවයෙහිද උතුරැවට පිට කටුඇවයෙහිද පිටකටුඇව කවිඇවයෙහිද කවිඇව කලවාඇවයෙහිද කලවාඇව දනඇවයෙහිද දනඇව දගඇවයෙහිද දගඇව ගොප්ඇවයෙහිද ගොප්ඇව පිටිපතුල්ඇවයෙහිද ක්‍රමයෙන් පිහිටියාහ පරිවේෂද වශයෙන් ඇතුලෙහි ඇවමිදුලෙන්ද මතුසාගයෙන් මසින්ද අග්‍රයෙහි හා මුලයෙහි ඔවුනොඩුන් විසින්ද පිරිසිදිනාලද්දුහුයයි යනු මේ අස්ථින්තේ සභාගපරිවේෂද වන්තේය විසභාගපරිවේෂදය වනාහි කෙසෙත්ව කිවාමෙන් දහසුතු (මේ ඇව තෝද මනසකාර ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාරහිතය අවෙනතිකය අවනකෘතය ආනමසුත්‍යය අතිශයින් දුර්ගීකවත්තාහ පිළිකුල්වත්තාහ සභියෙක්ද පුද්ගලයෙක්ද නොවන්තේයයි ව්‍යවස්ථාකරන්නෙයි.)

අභිමිඤ්ජානි තෙසං තෙසං අභීතං අඛන්තාරගතං මිඤ්ජං තං චරුණං තො සෙනං සණ්ඨානානො මහත්තමහත්තානං අභීතං අඛන්තාරගතං චෙච්ච නාලියං පනඛිනාසෙදිතමහාවෙනගග්ගසණ්ඨානං බුද්දනුබුද්දකානං අඛන්තාරගතං චෙච්චයභිපබ්බසු පනඛිනා සෙදිත නනුවෙනගග්ගසණ්ඨානා දිසාතො මිසු දිසාසු ඡාතං ඔකාසතො අභීතං අඛන්තාරෙ පතිසිතං පරිවේෂදතො අභීතං අඛන්තාරතලෙහි පරිවේෂනං අයමිය්‍ය සභාගපරිවේෂදෙ චිසභාග පරිවේෂදෙ පන කෙසසදිසොව.

අභිමිඤ්ජා යනු ඒ ඒ ඇව ඇතුලත්හි හටගත් මිදුළු වන්නේය ඒ මිදුළු චරුණි වශයෙන් සුදුපැහැවන්නේය සටහන් වශයෙන් මහත් මහත් ඇවමිදුළු හුණුපුරැක්නලයක බහාලූ ගින්නෙන් නවනලද වෙයගබ්බකටබදු සටහන් ඇත්තේය කුඩාමිදුළු ඉතා කුඩාමිදුළු ඇවමිදුලු බටපුරැක්නලයක හෝ සිහින් හුණුපුරැක්නලයක හෝ බහාලූ ගින්නෙන් නවනලද සිහින් වෙයගබ්බකටබදු සටහන් ඇත්තේය දිසාවශයෙන් දෙදිසාවක හටගන්නේය අවකාශ වශයෙන් ඇවඇතුලත පිහිටියේය පරිවේෂද වශයෙන් අභිමින්නේ ඇතුලත් නලයෙන් පිරිසුන්නේය යනු මේ සභාගපරිවේෂදය වන්නේය විසභාගපරිවේෂදය කේසයත්ව කිවාමෙන් දහසුතු-(මේ ඇවමිදුළුවද මනසකාර ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා රහිතය අවෙනතිකය අවනකෘතය ආනමසුත්‍යය අතිශයින් දුර්ගීකය පිළිකුල්ය සභියෙක් හෝ පුද්ගලයෙක් හෝ නොවන්නේයයි ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කරන්නෙයි.)

වකකතනි එකබකිනා චෙ මංසපිණ්ඩකා නං වණ්ණතො මඤ්ජනං පාලිහඤ්ජනඤ්චණ්ණං සණ්ඨානානො දුරකානං යමකනිලාගොලකසන්ධානං එකවණ්ටුපනිබ්බ අමිථඵලවගසන්ධානං වා දිසානො උපරිමදිසායජනං ඔකා සතො ගලවාටකා නිකබ්බෙනන එකමුලකෙනා ථොකං ගනාමා විබාහිනෙනන න ථූලනභාරුනා විනිබ්බං නුචා හදයමංසං පරික්ඛිපිතා හිනං පරිචේදනො වකකං වකකභාගෙන පරිච්ඡින්නං අගමස්ස සභාගපරිචේද්දෙ විසභාගපරි චේද්දෙ පන කෙසසදිසොව.

වකකං යනු එක්ව බැඳිසිටි මස්පිඩු දෙකෙක් වන්නේය-ඒ වකුගඩුවේ එර බදු ඇටයකට බදු වූ මදක් රතුපැහැ ඇත්තේය ඥාතන් හෙයින් බාලදරුවන් කෙලනා එක්කොටබැඳි පසුඥගලයකටහෝ එක නටුවෙහි පලගත් අමිදෙ කකට හෝ බදු සට්ටන් ඇත්තේය දිසාවගයෙන් මතුදිසාවෙහි හටගත් තේය අවකාශ වගයෙන් ගලවළුවෙන් නික්මුනු එක්මුලක් ඇතිව මදක්නැත් හොයි දෙකක්ව බෙදුනාවූ මහනුහරින්බැඳි හෘදය මාංසය සිසාරසිවිසේය පරි චේද වගයෙන් වකුගඩුව හැමඇතින්ම වකුගඩුකෙළවරින් පිරිසිඳිනා ලද්දේය යනු මෙහි සභාගපරිචේද්දය වන්නේය විසභාගපරිචේද්දය කේසයන්ට නිවා මෙහි-(මේ වකුගඩුකොටසාසද මනාසකාර පුන්‍යවෙක්‍ෂාරහිතය අවෙනතිකය අවනකාතය ආනවසුන්‍යය අතිශයින් දුශිකය පිළිකුල්ය සතියෙක්ද ජීව යෙක්ද නොවන්නේයයි ව්‍යවස්ථාකරන්නේයි.)

හදයනනි හදයමංසං නං වණ්ණතො රතතපදුමපතනපිඤ්චණ්ණං සන් ඨානතො බාහිරපතනානි අපනෙතා අබොමුඛි ධම්මපදුමමකුලසන්ධානං බහිමට්ටං අතො කොසානානි ඵලස්ස අබ්‍යන්තරසදිසං පඤ්ඤාවර්තනානං ථො කං විකසිනං මඤ්ජනඤ්ජනං මුකුලිනමෙව අතොවස්ස පුන්‍යාගහි පතිඨානා මතො ආවාටොහොති යති අධිපසනමත්තංලොභිතං සන්ධානි යනානිස්සාය මනොධාතුව මනොවිඤ්ඤාණධාතුව වතනනනි නං පනෙනං රුගවර්තස්ස රත්තං හොති ද්‍යුසවර්තස්ස කාලං මොහවර්තස්ස මංසබොවනඋදකසදිසං විනක්ඛවර්තස්ස කුලන්ධස්සවණ්ණං සබ්බවර්තස්ස කණ්කාරපුප්ඵලණ්ණං පඤ්ඤාවර්තස්ස අච්ඡං විප්‍රසන්නමනාවිලං පණ්ඩරං පරිසුඛං නිබ්බානභිම ඡිවිස ජුහිමනං බාහිරි දිසානො උපරිමදිසාය ජනං ඔකාසතො සර්වඛ්‍ය තතරෙ මින්නං ඵනානං මජ්ඣිමපතිහිතං පරිචේදනො හදයභාගෙන පරි ච්ඡින්නං අගමස්සසභාගපරිචේද්දෙ විසභාගපරිචේද්දෙ පන කෙසසදිසො යෙව.

හදයං යනු හෘදය මාංශයයි ඒ හෘදයමාංශය වණ්ණ වගයෙන් රත් පියුම්පෙතිපිටකට බදු පැහැ ඇත්තේය සටහන් වගයෙන් පිටපෙති හැර යවිකුරු කොට එල්වා තිබූ පියුම්කැකුලකට බදු සටහන් ඇත්තේය පිවිත් සිලුටුටු ඇතුළත වැටකොට්ඨලයක ඇතුළු වැනි වෙයි ඒ හෘදයමාංශය නුච ඤාත්තන්ට මදක් ප්‍රබෝධවෙයි. නුවණමදවුන්ට හැකිලීවෙයි ඒ හෘදය මාංශ යාගේ ඇතුළත මැද දෙමැටක් පිහිටන පමණ වලක් ඇත්තේවෙයි, ඒ වලෙහි අඩකුලුදලක් (පතක්) පමණ ලේ රදසිවිනේයි ඒ ලේ ආශ්‍රයකොටගෙන මනොධාතුව මනොවිඤ්ඤාණධාතුව දෙදෙනා පවත්නානුය (යම්සේ සොරුන්

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තකය.

105

විසින් ගම් දවනලද්දී කිකල්හි සොරුන් විසින් ගින්න කරණකොටගෙන ගම් දවනලද්දී හැඟේද එපරිද්දෙන් කාරනොපචාර වශයෙන් කියෙතිද ඒ හෘද මාංශයතුල පිහිටි අඛණ්ඩදලක් පමණ ලෙස ඇසුරුකොට පවත්නා පෘථිවි ආපො තෙතේ වායු වණි ගනී රස ඔප්පිවෙනෙදිය යන නවරූපයකින් යුත් හෘදයවසනු කලබ්බවෙහි පිහිටි හෘදයවසනුවම ඇසුරුකොටගෙන මනෝධාතු මනෝ විඤ්ඤාණධාතු පවත්නාහයි දනසුතු.) ඒ ලෙහෙය රුගවර්තයාහට රතුපැහැවත්තේය, වෙළෙඳවර්තයාහට කලුවත්වෙයි මොනවර්තයාහටමස් සේදු දියත්තක්බඳුවෙයි විතකිවර්තයාහට කොල්ලුතැම්බු යුසට්බඳු පැහැ ඇත්තේ වෙයි-ශ්‍රීචාචර්තයාහට කිණිතිරමල්බඳු පැහැ ඇතිවෙයි ප්‍රඥාචර්තයාහට තුනී වූ ප්‍රසන්නාවු තොකැලඹුනාවු සුදුවූ පවිත්‍රවූ සනාහනිමවූ දූරග මිණිරුවණක් මෙන් ප්‍රභාමත්ව වැටහෙන්නේය (උපෙක්‍ෂාසහගත සිත් උපද්‍රවකාල පහත් තලනෙලකටබඳු වණියද ඇතිවත්තේයි) මේ හෘදයවසනුව දියාවගෙන් මතු දියාවෙහිවූයේය අවකාශ හෙයින් සිරුරතුල දෙනනමැද පිහිටියේය පරිවේෂ්ඨ වශයෙන් හෘදය භාගයෙන් පිරිසිඳිනාලද්දේය යනු මේ හෘදවසනු කොට්ඨාස යාගේ සභාගපරිවේෂ්ඨය වන්නේය විසභාගපරිවේෂ්ඨය වනාහි කේශයන්ට කිවාක්මෙහි (මේ හෘදවසනු කොට්ඨාසයද මනසකාර ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා රහිතය අවේනනිකය අවනකාතය ආනමසුත්‍යය අභිසන්ති දුගීඛිය පිළිතුල්ය සභා යෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේයයි ව්‍යවස්ථාකරන්නේයි.)

සකන්තනී යචිකම්.සපට්ඨං තං වණ්ණන්තො රතතං පණ්ණිකධාතුකං නාතිරතත කුමුදස්ස පතතපිඨිවණ්ණං සණ්ඨානතො මූලෙ එකං අග්ගෙයමකං කොට්ඨාරපතතසණ්ඨානං තඤ්චදකානං එකමෙවගොති මහත්තං පඤ්ඤාච ත්‍යානං චෙවාතිතිවා බුද්ධාති දිසාතො උපරිමදිසායජනං ඔකාසතො චිත්තං එනානං අඛණ්ණපස්සං නිස්සාය ඕතං පරිවේෂ්ඨතො යක තං යකනභාගෙන පරිවේෂ්ඨතං අයමස්ස සභාගපරිවේෂ්ඨෙ දො පන කෙසසදිසාව.

සකතං යනු එක්ව බැඳීසිටිනා මස්පට්ඨලදෙකක් වන්නේය ඒ අත්වාව වණි වශයෙන් රත්පැහැවත්තේය නොහොත් පඩුවත්සවභාව ඇත්තේය මද රතු ඈඹුලමලෙක පෙතිපිටකටබඳු පැහැඇත්තේය සටහන්වශයෙන් මුලින් එකක්ව බැඳී අගින් දෙකෙක්ව බෙදීගිය කොබෝලිල පතකට බඳු සටහන් ඇත්තේයි ඒ අගින් බෙදීගිය කොනද නුවණ මදවුත්ට ඔහත්ව එකක්ම වත් තේය නුවණැත්තාවුත්ට කුඩාව දෙකක් හෝ තුනක් හෝ වන්නාහුයි දියා හෙයින් මතුදියාවෙහි වූයේය අවකාශ හෙයින් දෙනනමැද අතුරෙහි දකුණු පාශීච්‍ය නිසා පිහිටියෙයි.පරිවේෂ්ඨ වශයෙන් යකනමාංශය යකනභාගයෙන් පිරිසිඳිනාලද්දේය යනු මෙහි සභාගපරිවේෂ්ඨය වන්නේය විසභාගපරිවේෂ්ඨය වනාහි කේශයන්ට කිවාමෙන් දනසුතු. (මේ අක්මානම් කොට්ඨාසයද මනස් කාර ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාරහිතය අවේනනිකය අවනකාතය ආනමසුත්‍යය අභිසන්ති දුගීඛිය පිළිතුල්ය සභායෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේයයි ව්‍යවස්ථාකරන්නේයි.)

කිලෝමකන්ති පරිච්ඡන්තා පරිච්ඡන්තානෙදනො දුම්බං පර්යොනන්තා මංසං නං දුම්බමිදි වරුණතො සෙනං දුකුලපිලොනිකවණං. සන්ධානතො අත්තතො ඔකාසසන්ධානං දිසානො පරිච්ඡන්තාකිලෝමකං. උපරිමායදිසාය ජාතං ඉතරං විසු දිසාසු ජාතං ඔකාසතො පරිච්ඡන්තාකිලෝමකං හදයඔ වකකාම පරිච්ඡාදෙත්වා අප්පරිච්ඡන්තාකිලෝමකං සකලසරීරෙ වමෙසස් හෙතො මංසං පර්යොනාකීනා සීතං පරිච්ඡේදනො හෙතාමංසෙන උපරි වමෙමනා තිරිසං කිලෝමකභාගෙන පරිච්ඡන්තං අයමස්ස සභාගපරිච්ඡේදො විසභාගපරිච්ඡේදො පන කෙසසදිසොව.

කිලෝමකංයනු වැසුනාවූදලබ්බවය නොවැසුනාවූ දලබ්බවයයන ප්‍රභේදවශයෙන් දෙවැදූරැම්බු වසා වැලඳගෙනෙහිව සමිදි ඒ විප්‍රකාරවූ දලබ්බවම වණන් වශයෙන් සුදුපැහැවන්නේය දුහුල්කඩකටබදු වණන් ඇත්තේය සවහන් වශයෙන් නමාගේ අවකාශයට බදු සවහන් ඇත්තේය දිසා හෙයින් වැසුනු දලබ්බව මතුදිසාවෙති පිහිටියේය නොවැසුනු දලබ්බව දෙදිසාවෙති හටගන්නේය අවකාශ හෙයින් වැසුනු දලබ්බව හදවන හා වකුගඩුව වසාසිටියි නොවැසුනු දලබ්බව සියලු ශරීරයෙහි සමට යටින් මැසිවූ වැලඳගෙනෙහි සිටින්නේය පරිච්ඡේද වශයෙන් යට මසින්ද මතුයමින්ද සරස කිලෝමකභාගයෙන්ද පිරිසිදුනා ලද්දේය මේවනාහි සභාගපරිච්ඡේදය වන්නේය විසභාගපරිච්ඡේදය වනාහි කේශයන්ට කිවාමෙන් දහයුතු (මේ දලබ්බකොට්ඨාසයද මහාසකාර ප්‍රායාචේක්‍ෂාරතීන්ය අවෙනතිකය අව්‍යාකානාය ආනමසුන්‍යය අතියයින් දුගීනිය පිළිකුල්ය සභයෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේයයි නිගමකරන්නේයි)

පිහකානති උදරපිට්ඨා මංසං නං වණුණතො නිලං නිත්තුණ්ණිසුපථවණං. සන්ධානතො සත්තඛුල පමාණමබ්බකිනං කාලවච්ඡකපිට්ඨා සන්ධානං දිසානො උපරිමාය දිසාය ජාතං ඔකාසතො හදයස්ස වාමපස්ස උදරපටලස්ස මජ්ඣිකපස්සං නිසාය හිතං යයම්. පහරනායාහාරෙන බන්ධිකබ්බතො සත්තානං ජීවිතකබ්බො හොති පරිච්ඡේදනො පිහකභාගෙන පරිච්ඡන්තං. අයමස්ස සභාගපරිච්ඡේදො විසභාගපරිච්ඡේදො පන කෙසසදිසොව.

පිහකං යනු දිවට බදු සවහන් ඇතිව උදරමසකකයෙහි එක්පසෙක පිහිටි බඩදිව නම් මාංශයයි ඒ බඩදිව මාංශය නිල්වන්වූ නිකමලකට බදු පැහැ ඇත්තේය සවහන් වශයෙන් සනඟල්පමණවූ මැදමත් නැත්තාවූ කථවස්සෙකුගේ දිවටබදු සවහන් ඇත්තේය දිසා වශයෙන් මතුදිසාවෙති හටගන්නේය අවකාශ හෙයින් හදවන වම්ඇලයේ උදරපටලයාගේ මතුභාගය නිසා පිහිටියේය ඒ බඩදිව වනාහි ආයුධප්‍රභාශදියකින් බිහින් පිටත නික්මුණුකල්හි සභයාගේ ජීවිත චිත්තාශය වන්නේයි පරිච්ඡේද වශයෙන් පිහකභාගයෙන් වෙන් කරණලද්දේය යනු මෙහි සභාගපරිච්ඡේදය වන්නේය විසභාග පරිච්ඡේදය වනාහි කේශයන්ට කිවාමෙන් දහයුතු (යථොක්ත බිඩ්දිවි කොට්ඨාසයද මහාසකාර ප්‍රායාචේක්‍ෂාරතීන්ය අවෙනතිකය අව්‍යාකානාය ආනමසුන්‍යය අතියයින් දුගීනිය පිළිකුල්ය සභයෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේයි)

සප්ථාසනති වහරිංසමංසබ්බණ්ඩායනෙදං පප්ථාසමංසං නං වණුණතො රහතං තාතිපක්ක උදුමබරඵලවණං. සන්ධානතො චිසමට්ඨිකනබ්බලසුව බණ්ඩසන්ධානං අබ්‍යතභාගෙ අසිතපිත්තානං අභාවෙන උග්ගතෙන කම්මජ

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තක.

නොපුද්ධතා අබ්බාතතතා සබ්බාදිනුපලාප්ණිමිව නිරසං නිරෝපං දියානො උපරමදියාග ජානං ඔකාසනො සරිරඛාතතරෙ චිත්තාං ඵනානමනතරෙ හද යක්ඛ යකානං උපර ඡාදෙඤ්ඤා ඔලම්බිතං සීනං පරිවේෂ්දනො පප්ඵාසනා ගෙන පරිවේෂිතාං අයමස්ස සභාගපරිවේෂ්දෙ චිසභාගපරිවේෂ්දෙ පන කෙස සද්ධෙව.

පප්ඵාසං යනු දෙතුන්මස්කඩක්ව බෙදනු පසුමස වන්නේයි ඒ පසුමස මණ්ණි වශයෙන් රත්‍රපාතාවන්නේය දුඤ්ඤවු දිඤ්ඤාප්ලයකටබදු පාතාදාත්තේ ය නොසමකොට කැඩූ මහසුකඩකටබදු සටහන් ඇත්තේය ආමාසයතුල කාසු යම් ආහාරයක් නැතිකල නතිනලද ජයිරාගති සබ්බාතත කමිජ ගොරොධාතු වෙන් පහරණලද බැවින් ගෙරින් මසින් සපා ගෙලනලද පිදුරුපිඩක්මෙන් රසයක් හෝ ඔජාවක් හෝ නැත්තේවෙයි ඒ එසේමැයි මේ පසුමස නියම ජානායෙති එලඹිමට ගෙන මදක් පෙරලේමින් පවත්නේය (ජ්වරිකපුද්දිප මහක යක පහන්දල්ල නවත්වන පිණිස එල්ලු පුද්දිපකලිකාවක් වෙන් කමිජ තෙපෙ බාතු වෙන් නතිනා උපණ්ණ හදවනට නොවදිනාලෙස මේ පසුමසින් නවත් වන්නේයි) දියා වශයෙන් මතුදියාවෙති හටගන්නේයි අවකාශ වශයෙන් ශරී රයතුල දෙනන අතුරෙහි හදවනද අක්මාවද උභිත් වසාගෙන එල්ලෙමින් පිතිවාසිවන්නේය පරිවේෂ්ද වශයෙන් පප්ඵාසභාගයෙන් පිරසිදිනාලද්දේය යනු මේ සභාගපරිවේෂ්දය වන්නේය චිසභාගපරිවේෂ්දය වනාහි කේශයන්ට කිවාමෙන් දහසුතු-(මේ පප්ඵාසකොට්ඨාසයද මනාකාර ප්‍රත්‍යාවේෂාරර්භය අවෙතනිකාය අවනකායාය ආනමසුන්‍යාය අභිශයිත් දුග්ගිකිය පිළිකුල්ල සඬ යෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේයයි නියමකරන්නේයි.)

අනානාති පුරස්සං මහතිංසහතිං ඉත්ථිසා අට්ඨපිසති හතිං එකපිසතිසා ඨාණේසු ඔහයනා අනනවච්චි නදෙනං වණ්ණනො සෙහං සකඛරසුඛාවණ්ණං සන්ධානතො ලොභතදෙය්‍යං ආභුජිතා ධම්ම සිසවේත්තා සපාසන්ධානං දියානො චිසු දියාසු ජානං ඔකාසනො උපරගලවාටකෙ නෙඤ්ඤා කරිසමගො විනිබ්බතා ගලවාටක කරිසමගපරිසරෙන සරිරඛාතතරෙ සීනං පරිවේෂ්ද නො අනනභාගෙන පරිවේෂිතාං අයමස්ස සභාගපරිවේෂ්දෙ චිසභාගපරිවේෂ් දෙ පන කෙසසද්ධෙව.

අනානං යනු පිරිමිත්ව දෙතිස්සර්ගන් පමණ හා සත්‍රිත්ව අවිසිසර්ගන් පම ණ ඇති එක්මිසිනානක්ත් නැමුනාවූ අතුණුවැව් සබ්බාතතවූ බඩවැලැයි ඒ මේ අතුණුවැව් වණ්ණි හෙයින් සුදුපාතාවන්නේය වැලිමුසුකොට හනාගත් සුදු හුනු බදුමකට බදු පාතාවන්නේය සටහන් හෙයින් ලේඛරාවක නිශ්චල්පත් කපා දරණගොදමාලු ගැරවිල් සිරුරකට බදු සටහන් ඇත්තේය දියා හෙයින් දෙදියාවෙති හටගන්නේය අවකාශ වශයෙන් උභිත් ගලවමියෙක්ද ගවින් ගුද මාභියෙකිද බැඳිසිව් හෙයින් ගලවඵව් හා ගුදප්පදෙය ගෙලවරකොට ඇති සිරුර ඇතුලෙහි පිතිවිණේය පරිවේෂ්ද වශයෙන් අතුනුභාගයෙන් පිරසුන් නේය යනු මෙහිසභාගපරිවේෂ්දයවන්නේය චිසභාගපරිවේෂ්දය වනාහි කේශ යන්ට කිවාමෙන් දහසුතු (මේ අතුනුකොට්ඨාසයද මනාකාර ප්‍රත්‍යාවේෂාර්භය අවෙතනිකාය අවනකායාය ආනමසුන්‍යාය අභිශයිත් දුග්ගිකිය පිළිකුල්ල සඬ යෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේය.)

අනාගුණනී අනාභොගථාණේසු බ්බිනං නං වණ්ණනො සෙනං දකසීනලිකමුලවණ්ණං සණ්ඨානතො දකසීනලිකමුලසන්ධානමෙව දිසානො මිසු දිසාසු ජාතං ඔකාසනො බුද්දුලථරසුකමොදිති කතරන්තානං යනාකඩ්ඪ නකාලෙ යනාසුත්තකමිව යනාචලකාති අනාභොගෙ එකතො අගලෙනෙ ආබ්බිනිථි පාදපුජනරජ්ජමණ්දලකස්ස අනන්තසංසිඛිනිථා සීත රජ්ජ කාමිය එකච්ඡතිස්ස අනාභොගානං අනන්තසීතං පරචේදනො අනාගුණ භාගෙන පරිච්ඡින්නං අයමස්ස සභාගපරිචේදේදො විසභාගපරිචේදේදො පන කෙසෙදිසොව.

අනාගුණං යනු එක්විසිතුනකින් නැමි තිබෙන බිඬවැලෙහි නැමිනැමි තුණකි බැඳගෙනසිටිනා අතුනුබහන්ය ඒ අතුනුබහන්හු වණ්ණ වශයෙන් සුදුපැහැවන්නේය හෙල්මැලිමුලට බදු පැහැ ඇත්තේය සටහන් වශයෙනුත් හෙල්මැලිමුලකට බදු සටහන් ඇත්තේයි දිශා වශයෙන් දෙදිශාවෙතිම හට ගත්තේය අවකාශ වශයෙන් හුදෙකමී පොරෝකමී ආදිය කරන්නාවුන්ගේ අතුනුවැටි කමැටි ගිලියනොදී එක්කොට බැඳගෙන යන්නුයක් අදනාකල යන්ත්‍රපෝරු බැඳගෙන සිටිනා යන්ත්‍රසුත්‍රමෙන්ද පාඨස්තා බිසෙස්සි දරණම ඩුලල අතුරුගිව්‍ය සිටිනා බාත්තෙව්ගේදුමෙන්ද එක්විසි අතුනුවැටි අතුරෙහි බැඳගෙන සිටියේයි පරිචේද වශයෙන් අනාගුණභාගයෙන් පිරිසිදිනා ලද්දේ ය යනමේ අතුනුබහන්හුගේ සභාගපරිචේදය වන්නේය විසභාගපරිචේදය වනාහි කේසයන්ට කීව්‍යමෙන් දනසුතු (මේ අතුනුබහන් කොටස්සයද මනස්ස කාර ප්‍රත්‍යවෙක්ඛා රහිතය අවෙනතිකය අව්‍යාකාතය ආනවසුත්‍රාය අතිශයින් දුශිකිය පිළිකුල්ය සභියෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේයයි නියම කරන් තේයි.)

උදයිකනි උදරෙහවං අසිතපිතබාසිත සාසිතං නංවණ්ණනො අජේඛාහ වාහාරවණ්ණං සන්ධානතො පරිස්සාවතො සිච්චබ්බතණ්ඩුලසන්ධානං දිසා නො උපරිමාය දිසායජනං ඔකාසනො උදරෙ සීතං උදරං නාම උභතොතිථිපි ලියමානස්ස අලලසාවකස්සමජේඛි සංඡන ථොටකසදිසං අනාපටලං බිඟිමටිං අනොතාමංසං කසමුත්තප්පිවෙධන කිලිඡිපාවාරප්පජකසදිසං කුච්ඡනපනසනවස්ස අඛානතරසදිසනති පි වනතුං වට්ටති යථ නතොනාටකා ගණ්ඩුස්සාදකා නාල හිරකා සුචිමුඛකා පට්ටනතුසුත්තකාති ඉට්ටවමොදී වත්තංසකුලප්පහෙදො කිම යොආකුලවත්තකුලසණ්ඨිසණ්ඨිවාරනො හුත්වා නිවසනති යෙ පනපානභොජනා දිවති අවිජ්ජමානෙ උලලංසිත්වා මිච්චන්තා හදයමංසං අභිගනනති පානභොජ නාදි අජේඛාහරණවෙලාය ව උඛමුඛා හුත්වා පඨමජේඛාහවෙ වෙ නයො ආලොපෙ තුරිතතුරිතා මිලුමනති යානෙසං කිමීනං සුතිකරං වච්චකුටි ගිලා නසාලා සුසානස්ස භොති යථ සෙය්‍යවාපිනාම වණ්ඩාලගාමවාසෙර වඤ්ඤා කාය නිදුක්ඛයෙ ඵ්ලලප්පිසිතකෙ දෙවෙ වස්සෙනෙ උදකෙන වුස්සමානං මුත්තකරිසවමම අසී නතාරාධණං ඛෙල සිඛ්ඛාතිකා ලොභිතප්පහුති නානා කුණපජනං නිපත්තවා කද්දුමොදකා ලුලිතං විහගිතවමෙන සක්ඛානකිමි කුලං සුරියානපසන්නාපවෙගකුච්ඡිතං උපරිථෙණ බුබ්බුලකෙ මුස්සානනා අතිති ලවණ්ණං පරමදුග්ගකිජේගුච්ඡිතං නෙව උපගහතුං නෙවදට්ඨුං අරහරුපනං

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රයන්ගය.

ආපජ්ජිතා නිසිති පගෙව ඝායිතුං සායිතුංවා එවමෙව නානාපාකාර පාන
 භොජනාදී දතනමුසලසඤ්චිණ්ණේනං ජිව්නාභස්සර්වත්තීනං ඛෙලලාලා පළිබ්බ
 ඛං නං ඛණ්ණෙව චිතනවණ්ණගඤ්ඤාදී සමපදං තතනවාය බලි සුපාණව මුඛ
 සදිසං නිපතීතිං පිත්ත සෙමන වාන පලිවෙසිතං හුන්වා උදරගිහිසනනාපවෙග
 කුටීනං කිම්භුලාකුලං උපරුපරපේණ බුබ්බලකානි මුඤ්ඤානං පරමකසමුදු
 ගාකුපෙතභව්‍යභාවමාපජ්ජිතා නිසිති යං සුන්වා පි පානභොජනාදීසු අමනුස්සා
 හා සන්ධානි පගෙව පඤ්ඤාචකක්ඛනා අවලොකෙත්වා යත්ථපතිතං පානභො
 ජනාදී පඤ්ඤා විවෙකං ගව්සති එකං භාගං පානකා ඛාදනති එකං භාගං
 උදරගිහිකාපෙති එකොභාගො මුත්තංභොති එකො කර්සං එකො රසභාව
 මාපජ්ජිතා සොණ්නමංසාදීනි උපබ්බාසනි පරිච්ඡේදනො උදරපවලෙන
 වෙව උදරියභාගෙනව පරිච්ඡින්නං අසමාස සභාගපරිච්ඡේදො ටිසභාගපරි
 ච්ඡේදො පන කෙසසදිසොව.

උදරියං යනු උදරයෙහිවූ බත් ආදී අනුභවකරණයේදී අඹ පැති ආදී බො
 නයේද පිටියෙන්කළ කැවිලි ආදී කනදේද මධුසකීර්ණ රසවිඳිනදේද යනමේ ආදී
 හුයි ඒ උදරයෙහිවූ ආහාරය වණ්ණ වශයෙන් වැලඳ ආහරවබ්බ වණ්ණ ඇත්
 තේය සවහන් වශයෙන් පෙරහනෙක්ස ලිහිල්කොට බැඳි සාලකවබ්බ සවහන්
 ඇත්තේය දිශා වශයෙන් මතුදිශාවෙහි හටගත්තේය අවකාශ වශයෙන් උද
 රයෙහි පිහිටාසිටියේය. උදරයනම් දෙඅතින් පෙළනලද තෙත් සඵලෙක මැ
 දින් නැගි බුබ්බලක්බදුටු අතුණුපටලයයි ඒ අතුණුපටලය පිටතින් සිඵවු (ඔප)
 වත්තේය ඇතුළත කුණුමත් කසලවැසු පොරොන්කාකඩෙක නැගි පුළුරුසක්
 වැනි හෝ කුණුවගිය කොස්කටුවෙක ඇතුළත වැනි හෝ වත්තේයි ඒ උදර
 යෙහි තකනාරාධකය ගණ්ඤාපාදකය නාලිංගිකය (හිඳිකටු වැනි තුඩුඇති) සුචි
 මුඛය (පටහුවැනි) පටනනතුකය (හිකිරිඳි වැනි) සුත්‍රකය යනාදී දෙතිස්කුලයක
 ප්‍රභෙද ඇති පනුවෝ ආකුලවතකුලව මුඵමුඵව හැසිරෙමින් වසන්තාහුය ඒ
 පනුකුලයෝ ආහරපානාදිය නැති කල්හි පැනනැගිනැගි හචන්තාහු හෘදය
 මාංශයට පහරත්තාහුය ආහාරපානාදිය වලදනාකලද උඩුකුරුව කට හසා
 ගන පළමුකොට වැලඳ දෙතුන් ආලෝපයක් යුතුයුතුව පැහැරගෙන කත්තා
 හුය ඒ උදරය දෙතිස්කුලයක පනුවන්ට වදන හිඹිරිගෙයද වැසිකිලියද ගිලං
 හලද අමුසොහොනද වත්තේය යම්සේ සැබොල්ගම්දොර හටගත් ගවරවලට
 ග්‍රීසමකාලයෙහි දළපොද ඇති වැසිවස්නාකල දිය පහරින් ගෙණියනලද මු
 තුය මලය සම් ඇට නහර කැබලිය කෙලය සොටුය ලේය යනාදී නොයෙක්
 කුණුසමුහය වැටී බොරදියෙන් ඇලලුනාහු දෙතුන්දවසක්හුගේ ඇවැමෙන්
 හටගත් පනුකාල ඇතිව සුයර්සමසනනාපවෙගයෙන් කකියනලදුව මතුමත්
 තෙති පෙණබුබ්බුතමින් අතිශයින් නිල්පැහැඇතිව ඉතා දුර්ග්භ පිළිකුල්වී
 ලඟට නොඑළඹෙත්වද තොදක්මවද යොග්‍යබවට පැමිණිසිටිනේවිඳ එබඳු
 පිළිකුල් ගවරවලහිඹිමවද ආශවාදකරන්වද නුසුදුසුබව කියනුකිම? එපරිද්
 දෙන්ම යම් මේ උදරපටලයෙක්හි නත්වැදුරුම් පානභොජනාදිය දත් නැම
 හි මොහොලින් කොටා සුණුපිසුණුකරණලද්දේ දිවු නැමති අතින් ඒ මේ අත
 පෙරළනලද්දේ දිවග තුනිකෙලයෙන් හා දිවමුල බෙලසුන්කෙලයෙන් හනන
 ලද්දේ එකෙණෙකිම පහටු වණ්ණ ගඤ්ඤා රස ඇත්තාහු විසන්තන්තේ ගල්බ

රුවෙහි වැමැරූ බල වමනයක්ගේ යම් ඒ උදරපටලයක වැටී වා පින් සෙම් තුනින් වලඳනාලදුව ජබ්බායානාප වේගයෙන් කකියනලදුව පණුවන් ගෙන් ආකුලව මතුමන්ගෙන් පෙණවූබුලු නගමින් අභිශයින් කුණුගෙ පිළි කුල්බවට පැමිණිවිද යමිගේ මේ උදරයෙහි කවාපුවාන්ගයා බොජුන් පැන් ආදියෙහි පිළිකුල්බව පිතිවාද එගෙයින් නුවනැසින් බලා භාවනාවඩන්නාතව පිළිකුල්බව වැටහීම කියනුම කවරේද පිළිකුල්බව වැටහෙන්නේය යම් ඒ උද රයෙක්කි වැටුනු පැන්බොජුන් ආදී ආහරය පස්පර්ද්දෙකින් බෙදෙන්නේය ඒ කෙසේදයත්? එක් භාගයක් පණුවෝ අනුභවකරන්නාහුය එක්භාගයක් ජබ්බායානා වසින් දවනුලැබෙන්නේය එක්භාගයක් මුත්තබව යන්නේය එක් භාගයක් සිරුරු මලබවට යන්නේය එක්භාගයක් රසබාවටව පැමිණ ලේ මස් ආදිය වඩිනායකරන්නේය පරවෙස්ද වශයෙන් උදරපටලයෙන්ද නොපැසුනු ආහාරභාගයෙන්ද පිරිසිදිනා ලද්දේය යනු මේ උදරයාගේ සහාගපරවෙස්දය වන්නේය පියභාග පරවෙස්දය වනාහි කෙශයන්ට කිව්වමෙන් දනුතු. (මේ කශෙහි ජවාය ජලවාය යන දෙකුලයෙහි පණුවෝ හිස්මුල්හි වසන්නාහුය-තුනනාය මනාතුනනාය යන දෙකුලයෙහි පණුවෝ දත්මුල්හිද කළය කාසිරය යන දෙකුලයෙහි පණුවෝ හිස්මොලයෙහිද නිනනාය පරිචිතය අනනරමය මනාජනය යන සතරකුලයෙහි පණුවෝ හෘදයෙහිද ලොමමුබය මහාලොම මුබය අලොමමුබය මහාඅලොමමුබය යන සතරකුලයෙහි පණුවෝ පිටිකටු වෙතිද වේරමහා මහාවේරමහා යන දෙකුලෙක් පණුවෝ කන්මුලද භාවා නනය වදය වසදය යන තුන්කුලයෙහි පණුවෝ වකුගඩුවෙහිද චුරනාය මහා චුරනාය චුණ්ණය මහාචුණ්ණය යන සිව්කුලෙහි පණුවෝ ඇස් කන් නාසා දිව යනාදිනන්හි මාදුටු සම් මස් ඇටවූලද මමමතාය අනෙතාමතාය උජ්ජකය මනාඋජ්ජකය අවලය මහාඅවලය යන ඡටිකුලයෙහි පණුවෝ රෝමකුපය අත් නියපොතුය පා නියපොතුය සමය ජමිය මස්ය ඇටය ඇටමිදුලය යන කොට්ඨා සයන්හිද රතනය මනාරතනය සිරය මහාසිරය යන සිව්කුලයෙහි පණුවෝ හද වගෙහිද වලය මහාවලය නාඤ්ඤ සිවලය යන සිව්කුලයෙහි පණුවෝ අක්මා වෙතිද අභිමභිය මහාඅභිමභිය මහාසත්තාය මඤ්ඤිකාය මඤ්ඤිසිතාය යන පස් කුලයෙහි පණුවෝ බඩදිවෙහිද සෙනකය මහාසෙනකය සිරය ලොහිතය යන සිව්කුලෙහි පණුවෝ පපුවෙහිද චුරනාය මනාචුරනාය සිප්පිය මහාසිප්පිය රතනය මහාරතනය යන ඡටිකුලෙහි පණුවෝ අතුනු හා අතුනුබහන්හිද නා කේකාවතාය ගණ්ඤාපාදය නාලකිරිකය සුචිමුබය පටිනතනුසුතකය උච්චවයාය මහාඋච්චවයාය නාච්චවයාය සච්චවයාය බණ්ණිය මලය වණ්ණිය නාර්මරය කුට්ඨෙ සය වණ්ණිය සණ්ණිය සොපිලය විජ්ජපුත්තය කුරුරය උපෙකඩය සෙනකය චිත්තකය නිලකය වට්ටිය මහාවට්ටිය පසනපත්තය යන සවිසිකුලෙහි පණුවෝ උදරපටලසබ්බාන ආමාසයෙහිද යටකි අතුණු අතුණුබහන්හි වසන ඡට් පණුකුලය සහ උදරයෙහි දෙතිස්පණුකුලයක් වෙන්-ගෙලය මහාගෙලය වතාය මහාවතාය යන සිව්කුලෙහි පණුවෝ පිත සෙම යන විවර්ගයෙහිද මෙසේ මුච්ඡරයෙහි වසන්නාවූ අසුකුලයක්පමණවූ පණුවෝ මේ ශරීරයෙහි ඒ ඒ ප්‍රදේශයෙහි වසමින් මේ ශරීරයෙහි ලේ මාංශාදිය අනුභවකරන්නාහුය මෙසේවූ මේ කශෙහි උදරකොට්ඨාසයද ප්‍රත්‍යාවේෂණරහිතය අවේනනිකය අවිනාශානාය ආනවසුත්තය අභිශයින් දුර්ග්ගය පිළිකුල්බව සකුසෙක්කද ජීවයෙක්කද නොවන්නේයයි නියමකරන්නේය.)

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තක.

කර්මයන්හි වඩං. නං. වර්ණනො යෙතුයෙයන අපේක්ෂානවාහාරවණ්ණ
 මෙව නොති සන්ධානනො ඔකාසසන්ධානා දිසානො හෙසිමාය දිසායානං.
 ඔකාසනො පතානාසයෙ සීතං පතානාසයො නාම හෙසා නාතිපිසිකාත්තමමුලා
 නං අතතරෙ අතතාවසානෙ උබ්බෙධෙන අභංගුලමයොනා වෙච්ඡාලිකසදි
 සො යති සෙය්‍යථාපි නාම උපරිභූමිභාගෙ පතීතං. වසොදකං ඔගලිචා
 හෙසා භූමිභාගං පුරෙචා නිසිති එවමෙව යංකිඤ්චි ආමාසයෙ පතීතං. පාන
 භාජනාදිකං උදරගතිනා ඵෙණ්‍යුද්දානකං පතානං නිසදාය පිංසිතමිව සන්ත
 භාවමාපජ්ඣිචා අතතබ්බෙතඔගලිචා ඔමඤ්චා වෙච්ඡබ්බෙ පකඛිප්පමානා
 පණ්ඩුකමහතිකා පිය සන්තීවිතං හුචා නිසිති පරිවෙජ්දනො පතානාසයපට
 ලෙන වෙව කර්මසානෙන ව පරිවෙජ්ජනං අයමස්ස සභාගපරිවෙජ්දෙ පිසභාග
 පරිවෙජ්දෙ පන කෙසසදිසොව.

කර්මයනම් (නොපැසුනු ආහාරජයිරගතිසෙන් පැසීමෙන් හටගන්නා) අසු
 මයහි ඒ අසුමිය බොහෝසෙයින් වැලඳු ආහරව බඳු වණ්ණම ඇත්තේය. සව
 හත් වශයෙන් නමා පිහිටි අවකාශයට බඳු සවහන් ඇත්තේය දිසා හෙයින් යට
 දිසාවෙති චූස්සේ. අවකාශ හෙයින් පකාශයෙහි පිහිටියේය පකාසය නම් නා
 තිය පිටි කටුමුලය යන මොවුන්ගේ අතුරෙහි හෙවත් පෙරභාගයෙන් පෙක
 නිය යට ප්‍රදේශයට හා පසුභාගයෙන් පාන පිටකටුමුලටද අතරතුරෙහි බඩවැල්
 කෙළවර උසින් අවතුලක් පමණවූ හුණුපුරුකක් බඳු වූ පැසුනු ආහර රඳ
 සිටින ප්‍රදේශයෙහි-යම්සේ උස්බිමක හුණු වැසිදිය ගලාගොස් පහත්වූ යටභූ
 මිය පුරා මුට්ටිනේද එපරිද්දෙන්ම ආමාසයෙහි හුණු යම්කිසි බත්ආදී ආහරයක්
 ඇද්ද ඒ ආහාරය ජයිරගතිසෙන් පෙණ නැතිනැති පැසෙනලද්දේද පෝසෙන්
 (මතුදු ගලෙන්) අඹරණලද්දක්මෙන් සිහිදබවට පැමිණ අතුනුසිදුරෙන් ගලා
 බැස සිහිදකොට අනා හුණුපුරුකෙක බහාලනලද පඩුමැටියක්මෙන් පකාස
 යෙහි රැස්වසිටිනේයි 'පරිවෙජ්ද වශයෙන් පකාසය පටලයෙන්ද කර්මභාග
 යෙන්ද පිරිසිදුකලද්දේය යනු මේ කර්මකොට්ඨාසයාගේ සභාගපරිවෙජ්දය
 වන්නේය-පිසභාගපරිවෙජ්දය වනාහි කේශයන්ට නිවාමෙහි (මේ අසුමිකො
 ට්ඨාසයද මනස්කාර ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාරහිතය අවේනනිකය අවනකාතය ආනමසු
 නාය අතිශයින් දුශීකිය පිළිකුල්ය සභිසෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේයයි
 නියමකරන්නේයි.)

මජ්ඣිමනිකායෙහි සීසකවාහබ්බනනෙර සීතමිඤ්චසි නං වර්ණනො සෙ
 නං අතිවජ්ජනක පිණ්ඩවණ්ණං දධිභාවං අසම්පන්නා දුඨි බිරවණ්ණනති පි ව
 නදං වට්ටති සන්ධානනො ඔකාසසන්ධානං දිසානො උපරිමදිසාය ජානං
 ඔකාසනො සීසකවාහබ්බනනෙර වතාගෙරෙ සිබ්බතිමනෙත නිසායාය සමොඛානො
 කා ධම්මවතාගෙරෙ පිඨපිණ්ඩා පිය සමොඛිතං නිසිති පරිවෙජ්දනො සීසකවා
 හසස අබ්බනනතලෙහි වෙව මජ්ඣිමනභාගෙනව පරිවෙජ්ජනං අයමස්ස සභාග
 පරිවෙජ්දෙ පිසභාගපරිවෙජ්දෙ පන කෙසසදිසොව.

මජ්ඣිමනිකායෙහි යනු කිසිකබල් අතුරෙහි පිහිටි මිදුළුරහිගියි ඒ මිදුළුරහිගිය
 වණ්ණ වශයෙන් නාහතුපිඩකට බඳු සුදුපැහැවන්නේයි හෙවත් දිබවට නො
 පැමිණි දූෂ්‍යවූ කිරටබඳු පැහැ ඇත්තේයයි කියන්නටද වටහේයි සවහන් වශ
 යෙන් නමාපිහිටි අවකාශයටබඳු සවහන් ඇත්තේයි දිසා හෙයින් මතුදිසා

වෙති වුයේය අවකාශ හෙයින් හිස්කඩල් ඇතුළෙහි සතරගෙනාමාණීයත් නිසා එක්කොටතුඩු පිරි පිඩු සතරක්මෙන් එක්වසිටින්නේයි පර්වේද වශයෙන් හිස්කඩල් ඇතුල්තලයෙන්ද මිනිලිගහාගයෙන්ද පිරසිඳිනාලද්දේයි මේ මොහුගේ සභාගපර්වේදයවන්නේය. විසභාගපර්වේදය වනාහි කේශයන්ට කීවාමෙන් දනසුතු (මෙක්ස්මොල කොට්ඨාසයද මනස්කාරප්‍රාන්තවේ ක්ෂාරත්තය අවෙනතිකය අව්‍යකාන්තය ආත්මසුන්‍යය අභිශයින් දුර්ගතිය පිළි කුල්ය සන්ධියෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේයයි නිශමකරන්නේයි.

පිත්තානි වෙ පිත්තානි බබ්පිත්තානි අබබ්පිත්තානි තත් බබ්පිත්තං වණ්ණනො බහලමවුකතෙලවණ්ණං අබබ්පිත්තංමිලාන ආකුලි පථවණ්ණං සන්ධානතො උභයමපි ඔකාසසන්ධානං දිසානො අබබ්පිත්තං කෙස ලොම නබ දනනානං මංසවිතිවමුත්තට්ඨානං වෙව ඵබසුකබ්වමඤ්ඤ ධ්වෙයා උදක මිව තෙලබ්ඤ්ඤ අවසෙසං සරීරං ව්‍යපෙයා ඝිනං යච්චි කුපිනෙ අභ්‍යන්ති පිත කානි නොනති භමනති ගතනං කමපති කණ්ණයති බබ්පිත්තං හදයපපථාසා නං අනතරෙ යකනමංසං නිසාය පතිස්තෙ මහාකොසානකිකොසක සදියෙ පිත්තකොසකෙ ඝිනං යංහි කුපිනෙ සත්තා උමමත්තකා නොනති විපලලත්ව පිත්තා තිරොත්තායං ජඤ්ඤායා අකාතබ්බං කරොනති අභාසිතබ්බං භාසනති අවිනෙතතබ්බං විතෙතනති පර්වේදතො පිත්තභාගෙන පර්වජිත්තං අයමසා සභාගපර්වේදේ විසභාගපර්වේදේ පන කෙසසදිසොව.

පිත්තං යනු බබ්පිතය අබබ්පිතය යන පිත්තයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. ඒ පින් දෙදෙනා අතුරෙන් බබ්පිතය වණ්ණ වශයෙන් මිදිත්ය මිනෙලකට බදු වණ්ණ ඇත්තේය අබබ්පිතය පර්විතිය රණ්වරගලකටබදු වණ්ණ ඇත්තේයි සබන් වශයෙන් ඒ දෙයාකාර පිතම නමනමන් පිහිටි අවකාශයටබදු සවහන් ඇත්තේය දිශා වශයෙන් අබබ්පිත කෙස් ලොම් නිය දත් යන මොවුන්ගේ මසින් වෙන්වුනැත්ද දැඩි විශලිසම්ද හැර දියපිට හැසිරෙණ නෙල් බිඳන් පරිද්දෙන් සෙසු ශරීරයෙහි පැතිර සිටිනේය. ඒ අබබ්පිතය කිපිතිය කල්හි ඇස් කසාවන්විමය කරකැවිල්ලය වෙවිඵමය කැසිමයයන මෙනෙක් සව භාවෝ භටගණ්ණිමය බබ්පිත හදවත් පසු දෙදෙනාගේ ඇතුළත අක්මාව නිසා පිහිටි මාවැටකොඵවහල්ලකට බදු වූ පින්කොමයෙහි පිහිටියේය ඒ පිත කිපිතියකල්හි සන්ධියෝ උමතුචන්නාහුස පෙරඵනාවූ සිනැතිව භර්ග්‍යප්දෙක හැර නොකටසුතුකම් කරන්නාහුය නොකියුතුදේ කියන්නාහුය නොසිතිය යුතුදේ සිතන්නාහුය පර්වේද වශයෙන් පිත්තභාගයෙන් පිරසිඳිනාලද්දේය යනු මේ පිත්තකොට්ඨාසයාගේ සභාගපර්වේදය වන්නේය විසභාගපර්වේදය වනාහි කේශයන්ට කීවාමෙන්දනසුතු (මේ පිත්තකොට්ඨාසයද මනස්කාර ප්‍රාන්තවේ ක්ෂාරත්තය අවෙනතිකය අව්‍යකාන්තය ආත්මසුන්‍යය සන්ධියෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේයයි නිශමකරන්නේයි)

සෙමනනි සරීරඛනනතරෙ එකපත්තපුරුයමාණං සෙමනං නං වණ්ණ නො සෙනං නාගබ්ලා පණ්ණරස වණ්ණං සන්ධානතො ඔකාසසන්ධානං දිසානො උපරිමදිසාය භිතං ඔකාසතො උදරපටලෙඝිතං යමපානභොජනාදි අඤ්ඤාතරණකාලෙ සෙය්‍යථාපිනාම උදකෙසෙවාලපණ්ණං කශේවා කඨි

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තය.

113

ලොවා පනනොන ජිජ්ජානා මිධානුනා පුන අජෙකානිරිනා නිසගි එවමෙව
 පානභොජනාදිමි නිපනනොන ජිජ්ජානා මිධානුනා පුන අජෙකානිරිනා නිස
 ගි යමිතිව මිඤ්ඤානෙ පනතගණනා මිස පුනිකුකානුට්ඨකං මිස ව උදරං පරම
 ජෙතුප්පකුපගනං හොති තනො උග්ගනෙනව ගණෙන උද්දෙකොපි මුඛ
 මිස දුග්ගනං පුනිකුණපසදිසං හොති සොවපුරිසො අපෙති දුග්ගනංවායතිති
 වතතබ්බතං ආපජ්ජති යඤ්ඤ වසිසිනා බහලනතමාපනනං පිබානාපලකමිව
 වච්චකුට්ඨා උදරපටලං අබ්බතනෙර යෙව කුණපනනං සනතිරුමිතිනා නිස
 ගි පරිවේදනො සෙමනහාගෙන පරිවජ්ජනං අයමස්ස පෙසදිසොව.

සෙමනං යනු ශරීරභ්‍යානතරයෙහි එක් පාත්‍රයක් පිරෙණ පමණකු ලෙණ්
 මාවයි ඒ ලෙණ්මාව වණ්ණ වශයෙන් සුදුපැහැවත්තේය කැලිය බෙලසුල
 කටබදු පැහැ ඇත්තේය සටහන් වශයෙන් නමා පිහිටි අවකාශයටබදු සට
 හන් ඇත්තේය දිශා වශයෙන් මතුදිශාවෙහි වූයේය අවකාශ වශයෙන් උද
 රපටලයෙහි පිහිටියේයි යම්සේ දියමත්තෙහි හටගත් සෙවෙල් පරමිලාපත්
 ආදිය දණකක් හෝ කැටයක් හෝ වැටෙනකල්හි සිදි දෙකක්ව නැවත එකට
 බැදී සිටිනේද එපරිද්දෙන්ම බන් පැන් ආදී ආහාරයක් වැටෙනකල්හි මේ
 ලෙණ්මාවද සිදි දෙකටබෙදී නැවත වැසී සිටින්නේය ඒ සෙම අඩුවකල පැසුනු
 ගබ්බක් මෙන්ද කුණුවූ කිකිලිබිජුවක් මෙන්ද උදරය ඉතා පිළිකුල්වූ කුණුගෙද
 වන්නේය එයින් උච්චතැඟි දුගඳ කරණමකාරගෙණ නැලිනැඟිම හා මුඛයද
 අභිශයින් දුගඳවූ කුණපයක්බදු වන්නේය ඒ පුරුෂයාද මෙයින් ඉවත්වෙව
 නොපහේ මුඛයෙන් දුගඳ වහනයවන්නේයයි කියයුතුබවට පැමිණෙන්නේය
 ඒ සෙම වැඩියනබවට හියානු වැසිනිලියෙහි පියත් පුවරුවක්මෙන් උදරපටල
 යාගේ ඇතුළෙහිම කුණපනනිය ලෙණ්මාවෙන් බඩගණ සිටිනේයි පරිවේද
 වශයෙන් ලෙණ්මාභාගයෙන් පිරිසිදිනාලද්දේය යනු මෙහි සභාගපරිවේදය
 වන්නේය මිසභාගපරිවේදය වනාහි කෙශයන්ට කිවමෙන් දනසුතු-(මේ
 ලෙණ්මා කොටසාසයද මනසකාර ප්‍රත්‍යවේෂා රතීතය අවෙනිකය අවත
 කෘතය ආනමසුත්‍රය සතිපට්ඨාන ජීවයෙක්ද නොවන්නේයයි නියමකරන්
 නේයි.)

පුබ්බොති වණ්ණනො පණ්ඩුපලාසවණ්ණො මනසරිතර පන පුනිබ්බලා
 වාමවණ්ණො හොති සණ්ඨාණෙනො ඔකාසසණ්ඨානො දිසානො මිස දිසාසු
 හොති ඔකාසනො පන පුබ්බාස ඔකාසො නාම නිබ්බො නාහි යත් සො
 සනතිවිනො නිසේය යනු යනු පන බාණුකණ්ටක පහරණ අග්ගිනිලාදිහි
 අභිතතෙ සරීරප්පදෙසෙ ලොතිතං සණ්ඨානානා පච්චති ගණකපිලකාදයො වා
 උප්පජ්ජති නතු නතු නිසගි පරිවේදනො පුබ්බහාගෙන පරිවජ්ජනො අය
 මස්ස පෙසදිසොව.

පුබ්බො යනු පැසුනු සැරව වන්නේයි ඒ පුයාව වනාහි ජීවමාන ශරීර
 යෙහි වණ්ණ වශයෙන් පඩුවන් පත්‍රයටබදු පැහැ ඇත්තේය මලශරීරයෙහි
 වනාහි කුණුවූ බොල්ලු බහිත් පෙරු කැඳිතනකටබදු වණ්ණ ඇත්තේයි සට
 හන් වශයෙන් නමා පිහිටි අවකාශයටබදු සටහන් ඇත්තේය දිශා වශයෙන්
 දෙදිශාවෙහි හටගන්නේය අවකාශ වශයෙන් යම්තැනෙක බඩපින මෙන්

රැස්ව සිටිද ප්‍රයාච්ච එබඳු නිබඳ අවකාශයෙන් නැත්තේය යම් යම් ශරීර ප්‍රදේශයක කණුකටු ආශ්‍රම ගිණිදල් ආදියෙන් පහරණලද්දේවේද ඒ ඒ ශරීර ප්‍රදේශයෙහි ලෙස රැස්වසිට පැසේද ගබ්පොළ ආදිහු හෝ උපදිද්ද ඒ ඒ තත්ත්ව සිටින්නේ පරිවේෂ්ඨ වශයෙන් ප්‍රයාච්චයෙන් පිරිසිදිනාලද්දේය යනු මෙහි සභාගපරිවේෂ්ඨය වන්නේය විසභාගපරිවේෂ්ඨය වනාහි කේසයන්ට කීවාමෙන් දනසුතු (මේ ප්‍රයා කොට්ඨාසයද මනසකාර ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාරහිතය අවේනනිකය අවනකෘතය ආනම්සුත්‍රය සභයෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේ යයි නියම කරන්නේය.)

ලොභිතනි වෙ ලොභිතානි සන්නිවිතලොභිතඤ්ඤා, සංසරණලොභිතඤ්ඤා තඤ්ඤා සන්නිවිතලොභිතං නිප්පත්තබ්බලොභාරසවණ්ණං සංසරණලොභිතං අවජ්ජාධාරසවණ්ණං සණ්ඨානතො උභයමපි ඔකාසසණ්ඨානං දිසානො සන්නිවිතලොභිතං උපරමාය දිසාය ජාතං ඉතරං චිත්ත දිසාසු ජාතං ඔකාසතො සංසරණලොභිතං ධිපෙචා කෙස ලොම දතන නාධානං මංසවිනිවල්ලිතකායානං චෙව එබ්බසුක්ඛවම්මඤ්ඤා ධම්මනිජාලානුසාරෙන සබ්බං උපදිණ්ණක සරීරං එරිචා සීතං සන්නිවිත ලොභිතං යකනායාසසු හෙයා භාගං සුරෙචා එක පත්තපුරමත්තං හදය වකන පප්ඨාසානමුපරි චොකචොකං පග්ගරන්තං වකනහදය යකන පප්ඨාසෙ නෙමය මානං සීතං තස්මිං හි වකනහදයාදිනි අනෙමෙනෙත සත්තා පිපාසිතා භොගනි පරිවේෂ්ඨතො ලොභිතභාගෙන පරිවේෂ්ඨතං අගමස්සාපෙය්‍යසදියොව.

ලොභිතං යනු රැස්වසිටිනා ලෙහෙය විසිර පවත්නා ලෙහෙයයි දෙවදුරුමිවේ. ඒ දෙවදුරුමි ලේ අතුරෙන් රැස්ව සිටිනා ලෙහෙය කකාර දුභිකොට ගත් ලා ඤාරසයකට බඳු පැහැ ඇත්තේය විසිර පවත්නා ලෙස ප්‍රසන්න ලා ඤාරසයකටබඳු පැහැ ඇත්තේය සවහන් වශයෙන් මේ දෙවදුරුමි ලෝභිත යම නමා පිහිටි අවකාශයටබඳු සවහන් ඇත්තේය දිශා වශයෙන් රැස්වසිටිනා ලෙස මතුදිසාවෙහි චූසේය විසිර පවත්නා ලෙස දෙදිසාවෙහි හටගත්තේය අවකාස වශයෙන් විසිර පවත්නා ලෙස කෙස් ලොමි නිය දත් ආදීන්ගේ මාංශ නැති නැත් හා තද වියලි සමිදු හැර නහරවැල් අනුසාරයෙන් සියලු උපාදින්නක ශරීරය පැතිර සිටින්නේය එක් පාත්‍රයක් පුරුලන පමණකු රැස්වසි ඕනා ලොභිතය අක්මාවට යටභාගය පුරු හදවත වකුගඩුව පපුව යන මොවුන් ගේ මත්තෙහි මද මද වගුරුවමින් ඔවුන් නෙමමින් සිටින්නේ ඒ ලොභිතය වකුගඩු හදවත් ආදිය නොනෙමනකල්හි සභයෝ පිපාසිතවුවෝ වෙති පරිවේෂ්ඨ වශයෙන් ලෝභිතභාගයෙන් පිරිසිදිනාලද්දේය යනු මොහුගේ සභාග පරිවේෂ්ඨය වන්නේය විසභාගපරිවේෂ්ඨය වනාහි කේසයන්ට කීවාමෙන් දනසුතු. (මේ ලොභිත කොට්ඨාසයද මනසකාර ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාරහිතය අවේනනිකය අවනකෘතය ආනම්සුත්‍රය සභයෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේයයි ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කරන්නේය.)

සෙදෙහි ලොමකුපාදිනි පග්ගරණක ආපොධාතු සො වණ්ණතො විප්ප සන්නාතිලතෙලවණ්ණං සණ්ඨානතො ඔකාසසණ්ඨානො දිසානො නම්සු දිසාසු ජාතො ඔකාසතො සෙදස්ස ඔකාසොනාම නිබ්බොනාථී යථි සොලොභිතං

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තක.

විශ සද්ද නිෂේධය යද්දාන අග්නිසන්නාප සුරියසන්නාප උතුම්කාරදීනි සරිරං සන්නාපානි තද්ද උද්දකතො අබ්බුලුකමනන විසමවර්තනා භිසමුලාලකුමුද නාලක ලාපො විශ සබ්බි කෙස ලොමකුපවිවරෙති පග්ගරති තසමා නාසසණ්ඨානාවපී කෙස ලොමකුප විවරතං වසෙනෙව වෙදිතබ්බං සෙද්දපරිගණනකෙනාව යොගී නා කෙසලොමකුපවිවරෙ පුරෙතො ඕනවසෙනෙව සෙද්දො මනසිකානබ්බො පරි චෙත්දතො සෙද්දහානෙන පරිච්ඡින්නො අගමසුපෙසදියොව.

සෙද්දො යනු රෝමකුප කෙසකුපයන්ගෙන් වැහෙන්නාවූ ආපොධාවු විශෙෂයක්වූ ඛහදියයි ඒ ආපොධාවු විශෙෂය වණ්ණ වශයෙන් පහත් නල තෙලකටබදු වණ්ණ ඇත්තේය සටහන් වශයෙන් නමා පිහිටි අවකාශයට බදු සටහන් ඇත්තේය දියා වශයෙන් උභි යට දෙදියාවෙක පිහිටියේය අව කාශ වශයෙන් යම්නැතක ඒ ඛහදිය ලේ මෙන් හැමකල්ම සිටීද නිබද ඛහ දිය පිහිටා සිටීමට එබදු අවකාශයෙක් නැත්තේය යම්කලෙක වනාහි ගිත් නොත් නැවීමහි හිරුරැසින් නැවීමහි උෂණ්වලාහකාදි සෘතුවිකාරය උණු ආහාර යනාදියෙන් ශරීරය තවනුලැබේද ඒ වෙලෙහි දිගෙන් නාගාගත් ෂණ් යෙකින් නොසමකොට සිදිනලද නෙලමු දුලිතලඹකින් වැහෙන ජලය මෙන් සියළුලෝමකුපකෙසකුපවිවරයන්ගෙන් ඛහදිය වහනයවන්නේය එහෙ යින් ඒ සේදයාගේ (ඛහදියේ) සටහන්ද කෙසකුපලොමකුපවිවරයන්ගේ වශ යෙන් දනසුතු-සෙවදය මෙනෙහිකරන්නාවූ යොගාවචරයා විසින් කෙසකුප ලොමකුපවිවරයෙහි පුරුසිරීම් වශයෙන් සෙවදය මෙනෙහිකටයුතු (මේ යෙවද කොට්ඨාසයද මනසකාර ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂාරනිතය අවෙතනිකය අවතකෘතය ආනව සුත්‍රය සභයෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන්නේයයි ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා කරන්නේයි.)

මෙදෙහි ජීනසින්නො සො වණ්ණනො ආලිතහලිඤ්චණ්ණා සණ්ඨා නනො ධුලසරිරසු නාව වමමංසනනෙර ධපිත හලිඤ්චණ්ණදුකුලපිලොති ක සණ්ඨානො හොති කිසසරිරසු ජබ්බමංසං උරුමංසං පිඨිකණ්ඨකනිසී නං පිඨිමංසං උදරවට්ඨමංසනති එනාති නිසසුය දිගුණනිගුණංකචා ධපිත හලිඤ්චණ්ණදුකුලපිලොතික සණ්ඨානො දියානො විසු දියාසු ඡානො ඔකාස නො ධුලසු සකලසරිරං ඵරිචා කිසසු ජබ්බමංසාදීනි නිසසුය පිතො යංසි නෙහසබ්බබ්බතවපි පරමපෙඤ්චිත්තා නෙව මුඛනිනෙලාඤාය නාසාසානෙලා දිනං අභාය ගණකනති පරිච්ඡින්නො හෙඨාමංසෙන උපරිවමෙමන නිරියං මෙදහානෙන පරිච්ඡින්නො අගමසු සභාගපරිච්ඡිද්දොපෙසදියොව.

මෙදෙ යනු මිදිගිය තෙල් වන්නේය ඒ මේද නෙල වනාහි පැළි කසාල වෙක පැහැ ඇත්තේය සටහන් වශයෙන් සුදුලයරීර ඇත්නාහුගේ සමට හා මිසටත් අතුරෙහි තබනලද කසාවන් දුහුල් රෙදිකඩකටබදු සටහන් ඇත්තේය කෘෂ ශරීර ඇත්නාහුගේ සිහින් කකුලෙහි මස කලවෙහි මස පිට කටුව නිසා පවත්නා පිට මස බඩවත මස යන මේ මාංශයන් නිසා දෙතුන්පටකට නමා තුබූ කසාවන් පැහැ ඇති දුහුල් පිලිකඩකටබදු සටහන් ඇත්තේය දියා හෙ යින් දෙදියාවෙහි හටගන්නේය අවකාශ වශයෙන් සුදුලයරීර ඇත්නාහුගේ සියලු ශරීරය පැතිරගෙනද කෘෂශරීර ඇත්නාහුගේ සිහින් කකුල් මාංශාදිය නිසාද සිටියේයි යම් මේදනෙලක් නෙලසංග්‍රහයට ඇතුලත්වූයේද එය විශෙ

මෙයත් පිළිතුල් හෙයින් හිස්මුදුනෙහි දම්යයුතු හිස් තෙල් පිණිස හෝ නැසූ කටයුතු නාස්තෙල් ආදිය පිණිස හෝ නොගතයුත්තාවෙහි පරිච්ඡේද වශයෙන් යටමසින්ද මතුයෙහි සමිත්ද සරස මේදභාගයෙන්ද, පිරිසිදිනාලද්දේය යනු මොහුගේ සභාගපරිච්ඡේදය වන්නේය විසභාගපරිච්ඡේදය වනාහි කෙසෙයන්ට කීවමෙන් දනායුතු—(මේ මේදකොට්ඨාසයද මනස්කාර ප්‍රත්‍යවේෂාරති නය අවෙනතිකය අව්‍යාකෘතය ආනවසුත්‍යය සත්‍වයෙක්ද පුද්ගලයෙක්ද නොවන්නේයයි නිශමකරන්නේය.)

අසුනි අකඛිති පග්ගරණක ආපොධාතු නං වණ්ණනො විපසසනනිලි තෙලවණ්ණං සණ්ඨානනො ඔකාසසණ්ඨානං දිසානො උපරිමාය දිසාය ඡානං ඔකාසනො අකඛිතුපෙසු සිනං නවෙනං පිත්තකොසකෙ පිත්තමිව අකඛිතුප කෙසු සද්දසනනිවිතං නිඝ්ඛිති යදපන සත්තා සොමනස්ස ඡානා මහාහසිනං හස නති දොමනාසඡානා රොදනති පරිදෙවනති තවා රූපංවා විසමාහාරමාහාර නති යද ව නෙසමකඛිති ධුමරජපංසුකාදිති අබිහසුකුනති නද ඵනෙහි සොම නස්ස දොමනස්ස විසභාගාහාරඋතුති සමුඝ්ඛිතා අකඛිතුපෙ පුරෙතා නිඝ්ඛිති වාපග්ගරතිවා අසු පරිගණකකෙන පන යොගිනා අකඛිතුපකෙ පුරෙතා සිතවසෙනෙව පරිගණනිතබ්බං පරිච්ඡේදනො අසුභාගෙන පරිච්ඡින්නං අය මස්ස සභාගපරිච්ඡේදො විසභාගපරිච්ඡේදො පන කෙසසදිසොව.

අසු යනු ඇසින් වැටිරෙන අපොධාතු විශෙෂයකි ඒ කදලු වණ්ණ වශයෙන් පහන් නලතෙලකටබ්ද පැහැ ඇත්තේය සටහන් වශයෙන් නමාගේ අවකාශයටබ්ද සටහන් ඇත්තේය දිශා වශයෙන් මතුදිශාවෙහි හටගන්නේය අවකාශ වශයෙන් දෙඇස්වල සිටියේයි මේ කදලු වනාහි පිත්තකොසයෙහි පිහිටි පිතමෙන් දෙඇස්වල නිරතුරුව රැස්වසිවිනේ නොවෙයි යම්කලෙක සත්‍වයෝ උපන් සොමනස්ස ඇත්තාහු මහත්ව සිතාසෙත්ද උපන් දොමනස්ස ඇත්තාහු හඬඥා විලාපකීයත්ද සම්මපච්චන්තා ශරීරාවස්ථාවටනො සැපආහාරස්ස හෝ ඉතා උණු වූ ඉතාකුළු වූ අහරක් ගනිද්ද යම් කලෙක ඒ සත්‍වයන්ගේ ඇස්දුමිරජස් ආදියෙන් පහරණු ලබද්ද එකල්හි ඇස්වල පුරසි විනේහෝ වැටිරෙන්නේ හෝවෙයි මේ කදුරි නුවණින් මෙනෙහිකරණ යොගාවචර මගණවිසිත් ඇස්වල පුරසිවිනා වශයෙන්ම මෙනෙහි කටයුතු—පරිච්ඡේද වශයෙන් අස්සභාගයෙන් පිරිසිදිනා ලද්දේය යනු මෙහි සභාග පරිච්ඡේදය වන්නේය. විසභාගපරිච්ඡේදයවනාහි කෙසෙයන්ට කීවමෙන් දනායුතු (මේ කදුරි කොඨාසයද මනස්කාර ප්‍රත්‍යවේෂාරතිනය අවෙනතිකය අව්‍යාකෘතය ආනවසුත්‍යය සත්‍වයෙක්ද පුද්ගලයෙක්ද නොවන්නේය යුගීනිවු කුණ්ඨ කොඨාසයක් වන්නේයයි නිශමකරන්නේය.)

වසානි ලිළනාසිනෙහො සා වණ්ණනො නාලිකෙරතෙලවණ්ණං ආවාමෙ ආසිනතෙලවණ්ණං නි පි වනතුං වට්ඨති සන්ධානනො නභානකාලෙ පස නනාඋදකස්සුපරි විබ්භමනන සිනෙහඛිජුපිසටයණ්ඨානා දිසානො මිසුදිසාසු ඡානා ඔකාසනො සෙභුගෙයන හත්තල හන්ටිසීපාද නලපාද පිඨිනාසාපුටල ලාටඅංසකුටෙසු සිනා නවෙසා ඵනෙසු ඔකාසෙසු සද්ද ලිළනාවහුනා නිඝ්ඛිති යදප න අග්ගිසංභාප සුරියසත්තාප උතුරිසභාගධාතු විසභාගෙහි නෙ පදෙසා

මහා සතිසංඛ්‍යා සූත්‍රයන්-නස.

උසමාජනා නොනගී නද, නත්තිනභානකාලෙ පසන්නාඋදකුපරි සිනෙහබ්බු විසමො චිස ඉනොච්චොව සක්ඛුරි පරිච්ඡදනො වසාභාගෙන පරිච්ඡන්තා අයමසසා,පෙ,සදිසොව.

වසායනු දිගවගිය වුරුණුතෙලසි ඒ වුරුණුතෙල වණ්ණවගයෙන් පොල් තෙලවබදු පැහැඇත්තේය. බතින්පෙරු හු ණුකැදිත්තෙකවත්කල තෙලවබදු පැහැඇත්තේයයිද කියත්තවවත්තේය සවහත්වගයෙන් නභනකල පහන්දිය පිටපිසිර හුමණයකරණ තෙල්බිදකව බදු සවහන් ඇත්තේයි දිසාවසයෙන් දෙ දිශාවෙක වුයේය. අවකාශ හෙයින් බොහෝසේ අතුල් පතුල් පිච්ඡන් පිච්ඡා නාසාපුටනලද්දසරුවෙහි සිච්ඡාහ මේ වුරුණුතෙල වනාහි සුඛ ගරිරයෙහි හැමකල්හිම විරිසිවිනේ නොවෙයි යමිකලෙක ගිනිරැස් හිරුරැස්හා පිටත්තිව න විසභාග සාතුස ඇතුලත වනවිසභාග බාතුසෙණ්භය යන මෙයින් අතුල් පතුල් ආදි ඒ ඒ ප්‍රදේශයෝ උණුසුම් ගන්නාහු වෙද්ද එකල ඒ ඒ ප්‍රදේශයෙ හි නභනකල ප්‍රසන්න දිගපිට පැතිර ගිය තෙලක්මෙන් ඔබ්බොබ හැසිරෙ මින් පවත්තේය පරිච්ඡද වගයෙන් වසාභාගයෙන් පිරිසිඳිනා ලද්දේය යනු මෙහි සභාග පරිච්ඡදය වන්නේය. විසභාගය පරිච්ඡදය වනාහි කේශයන් ට කිව්‍යමෙන් දනසුතු. (මේ වුරුණුතෙල් කොසාසයද මනස්කාර ප්‍රත්‍යාපේ ඤා රහිත අවෙනතික අව්‍යාකාන සතිසෙක්ද පුද්ගලයෙක්ද නොවන කුන්‍ය කොසාසයක් වන්නේය.)

බෙලොති අනෙකාමුබෙ ථේණ මිසසා ආපොබාතු සො වණ්ණනො සෙතො ථේණ වණ්ණසණ්ඨානනො ඔකාසසණ්ඨානනො ථේණසණ්ඨානනාහි පි වනතුං වට්ඨානි දිසානො උපරිම දිසාය ජනො ඔකාසනො උභොති කපොලපසෙහි ඔරුයන ජිව්‍යාය සිනො තාවෙස එත්ථ සදු යනතිච්ඡිනො හුත්වා තිස්සි යදු පනසන්නා නචාරුපං ආහාරං පසානතිවා සරන්තිවා උණහතිත්ත කටුකලොණමිලානංවා කිසුම්මුබෙ ස්වපෙනි යදුවා නොසං හදයං ආකිලා යති කියමිච්ඡි දෙවචාරිකුප්පා උප්පන්නි නද, බෙලො උප්පන්නි උභොති කපොලපසෙහි ඔරුයන ජිව්‍යාය සණ්ඨාති අග්ගජිව්‍යාය වෙසනනුකොහොති මුලජිව්‍යාය බහලො මුබෙ පහතිත්තසුරු පුදුකංවා නණ්ඩුලංවා අසුඤ්ඤංවා කිසුම්බාදතිසං නදිප්පිලිනෙ බනකුපකෙ සලිලංපිසපරිකබ්බං අගච්ඡන්තොව නෙමෙතුං සමරුත්ථා නොති පරිච්ඡදනො බෙලහාගෙන පරිච්ඡන්තො අය මිසස සභාගපරිච්ඡදෙ විසභාගපරිච්ඡදෙ පන කෙසසදිසොව-

බෙලො යනු ඇතුල්මුබෙහි පෙණ මිශ්‍රවූ ආපොබාතු විශෙෂයකි ඒ ආ පොබාතුහු වණ්ණ, වගයෙන් පෙණව බදු වණ්ණ ඇත්තේයි සවහත් වගයෙ නුදු අවකාශයණ්ඨාණය පෙණ පිඩුබදු සවහනැයි කියත්තවද වටනේයි දිශා වගයෙන් මතුදිශාවෙහි හටගත්තේය අවකාශවගයෙන් දෙකපොල් පායිවගෙන් බැස දිවෙහිසිවිනේය මේකෙලවනාහි දිවෙහි නිරතුරුව රැස්වෙහිවිනේ නොවෙයි යමිකලෙක්හි සතිසෙක් එබදුඅහරක් දකිත් හෝ සිහිකරත් හෝ වෙද්ද උෂණ තිසන කටුකලවණ්ණමලාදින් අතුරෙන් යමිකිසිවක් මුබෙහෙති නබද්ද යමික ලෙක ඔවුන්ගේ හෘදයවසනුව කලානතාවෙද යමිකිසිවෙක පිළිකුලක් හෝ උප දිද එකල්හි කෙල ඉපිද දෙකපොල් පායවගෙන් බැස දිවෙහි සිවිනේය ඒ

කෙලද දිවග සිරිසේනම් තුනිවන්තේය දිවමුල සිරිසේනම් ඝන වන්තේය මුඩ
 ගෙති දමනලද අක්සුණු හෝ සහල්හෝ උෂණාදී රසඇති යම් කැවුමක් හෝ
 වෙද්ද ගංඉවුරැවැල්ලේ කැසු ලිදක දියක්මෙන් අවසන්නොවම හේ නෙම්මට
 පොහොසත් වන්තේය පර්වේෂ්ද වශයෙන් කෙල භාගයෙන් පිරිසිදිනා ලද්
 දේය යනු මොහුගේ සහායපර්වේෂ්දය වන්තේය විසභාග පර්වේෂ්දය වනාහි
 කේශයන්ට කිවාමෙන් දහසුතු-මේ කෙල නැමති කුණපකොඨාසයද මන
 යකාර ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා රහිත අවෙනනික අවතකාන ආනමසුන්‍ය සභ්‍යයෙක්ද ජීව
 යෙක්ද නුටු කුණපකොඨාසයක් වන්තේය.

සිංඝානිකාති මනිලිඛගතො පශ්‍යරණකඅසුචි සා වණ්ණනො නරුණනා
 ලඝි චිජ්වණ්ණා සණ්ඨානතො ඔකාසසණ්ඨානා දිසානො උපර්මාය දිසාය
 ජානා ඔකාසතො නාසාපුටෙ පුරෙත්වා ඩිනා අච්ඛො යථානාම පුරිසො පදු
 මිණි පණ්ණ දඬිං ඛනිතා හෙඨා කණ්ටකෙන විජේඛ්‍යා අච්චනා ජීරේදන
 දඬිමිත්තලිච්චා ඛනිපතොය ඵලමෙවං යද්‍ය සත්‍යාගේදනති වා විසභාග ආගා
 රඋතුටසෙන වා සංජනබාතුකකාභාහොනති නද්‍ය අනෙතාසිසතො පුරිඤ්ඤ
 මනාචං ආපනනං මජ්ඣිමනිගලිච්චා නාලුමිත්තමිවරෙතමනරිත්වා නාසාපුටෙ
 පුරෙත්වා භිඝ්භි වා පශ්‍යරති වා සිඛ්‍යානිකා පන පරිගණනෙන න යොගිනා
 නාසාපුටෙ පුරෙත්වා සීතවසෙනෙව පරිගණනිනබ්බා පර්වේෂ්දනො සිඛ්‍යානි
 කාභාගෙන පර්වේෂ්දනා අයමස්සා සභාගපර්වේෂ්දො විසභාගපර්වේෂ්දො පන
 කෙසසදිසොව.

සිඛ්‍යානිකා යනු හිස්මුලින් වැගිරෙණ සොටුයයි ව්‍යවහාරවූ මුතුනුනම්
 අභූචිවිශෙෂයෙක් ඒ අසුචිය වණ්ණ විසින් ලා නල්ලොදයකට බදු වූ පැහැ
 ඇත්තේය සටනත් වශයෙන් තමා පිහිටි අවකාශයට බදු සටනත් ඇත්තේය
 දිශා වශයෙන් මතුදිශාවෙති වූයේය අවකාශ වශයෙන් නාසාපුටයෙහි පුරු
 සිරිතේය මේ මුතුණු වනාහි නාසාපුටයෙහි නිරතුරුව රැස්වසිරිතේ නො
 වෙයි වැලි කෙසේ පිහිටියෙද්ගත් යම්සේ යම් පුරුෂයෙක් නෙමේ නෙඵම්ප
 තෙක දී මුලක්බැද යටභාගයෙහි කටුයෙන් විදිද ඉක්කිති ඒ සිදුරෙන් දී පෙර
 ලිදිය ගලා පිටත වැගිරෙන්නේද එපරිද්දෙන්ම යම්කලෙක සභ්‍යයෝ හඬද්ද
 වැලපෙද්ද නොසැප ආහාර සතුසේවනාදියෙන් උපත්බාතුසෙත්‍යාහ ඇත්නාහු
 වෙද්ද එකල හිස්කබල ඇතුළෙන් කුණු වූ සෙම්බවට පැමිණි හිස්මොල ගලා
 අවුත් නල්ල මුදුනෙහි පිහිටි සිදුරෙන් යටටබැස නාසාපුටයෙහි පුරුගෙණ සිරි
 තේ හෝ වැගිරෙන්නේ හෝ වෙයි සිඛ්‍යානිකා (සොටු) අරමුණු ගන්නා
 යෝග්‍යාවරයා විසින් නාසාපුටයෙහි පුරුගෙන සිරිතා වශයෙන් අරමුණු ගත
 යුක්තේය පර්වේෂ්ද වශයෙන් සොටු භාගයෙන් පිරිසිදිනාලද්දේය යනු මො
 හුගේ සහායපර්වේෂ්දය වන්තේය විසභාග පර්වේෂ්දය වනාහි කේශයන්ට
 කිවාමෙන් දහසුතු-(මේ මුතුණුකොඨාසයද මනායකාර ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂාරහිත
 අවෙනනික අවතකානවූ ආනමසුන්‍යවූ සභ්‍යයෙක්ද ජීවයෙක්ද නොවන පිළි
 කුල් කුණපකොඨාසයක් වන්තේය.)

ලඝිකාති සර්‍රසනීනං අබ්බතතරෙ පිච්ඡිලකුණපං සා වණ්ණනො කාණි
 කාරනිත්‍යසවණ්ණා සණ්ඨානතො ඔකාසසණ්ඨානා දිසානො චිසු දිසාසු ජානා
 ඔකාසතො අභිසනීනං අබ්බසුත්තනිච්චං සාබගමානා අසීතිසතසනීනං අබ්බ

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රසන්තකය.

තනරෙ සීනා යස්ස වෙසා මඤ්ඤානි නස්ස උභහනානස්ස නිසිදනාස්ස අභිනතා මනාස්ස පටික්ඛමනාස්ස සමමිඤ්ඤනාස්ස පසාරෙනාස්ස අභිකානි කට්ඨකවා යනති අච්ඡරයද්දං කරොතොං චිත පිටරති එකයොජනා විශොජනා මහාමුප්පි අබානං ගතස්ස වායොධාතු කුප්පති ගතනාති දුක්ඛනති යස්සපතා බහුකා භොතති නස්ස උභානනිසජ්ජදිසු න අසීති කට්ඨකවායනති නාදිසමුප්පි අබානං ගතස්ස වායොධාතු කුප්පති නගතනාතිදුක්ඛනති පරිවේදනො, ලඝිකා භාගෙන පරිවේදනාං අයමෙතිස්සා සභාගපරිවේද්දෙ විසභාගපරිවේද්දෙ පතා කෙසසදිසොව.

ලඝිකා යනු ශරීරසංකීර්ණයේ ඇතුළත් පිහිටි සද්මදුලු නම් බෙලසුල් කුණපකොඨාසයෙකි. ඒ කුණපය වනාහි වණ්ණ වශයෙන් කිණිතිරලාවු කට්ඨකවායනා ඇත්තේය සටහන් වශයෙන් නමා පිහිටි අවකාසයට බදු සටහන් ඇත්තේය දිශා වශයෙන් දෙදිශාවෙක හටගත්තේය අවකාශ වශයෙන් අභිසංකීර්ණයේ අභ්‍යන්තර කාන්තාසය සිඛකරමින් එක්සියදසුටක් සංකීර්ණයේ ඇතුළත් පිහිටි මේසද්මදුලු යමෙකුට මදවිනාමි නැගිටින්නාවූද හිඳිනාවූද ඉදිරියට යන්නාවූද ආපසුඑන්නාවූද අත්පා හසුළුවන්නාවූද අත්පා දිගුකරන්නාවූද ඔහුගේ අමුණු කට කට යන අනුකරණය ශබ්ද පවත්වත් ඒපුරුෂෙනමේ අසුරු ගසන්නාක්වුමෙන් හැසිරෙන්නේය එක් යොදුන් දෙයොදුන් පමණ මගගෙවා ගියේනම් වායොධාතුව කිපෙයි ශරීරගාත්‍රයෝද රිදෙන්නානුස යමෙකුට භේසද්මදුලු අභිකවිනාමි ඔහට නැගිසිටි හිඳිම ආදී ක්‍රියාකරණකල්හි අප්‍රීති කට කට යන ශබ්දනොපවත්වති දුරුකාර ගියා හටද වායොධාතුව නොකිපෙයි ශරීරගාත්‍රයෝද නොරිදෙන්නානුස පරිවේද්ද වශයෙන් සද්මදුලු භාගයෙන් පිරිසිදිනාලද්දේය යනු මොහුගේ සභාගපරිවේද්දය වන්නේය විසභාගපරිවේද්දය වනාහි කේශයන්ට කිව්‍යමෙන් දනසුතු.

මුත්තනති වණ්ණනො මාසධාරෙදකවණ්ණං සණ්ඨානනො අබොමුඛ ධර්ම උදකකුමා අබ්බතතරග්ගං උදකසණ්ඨානං. දිසානො ගෙහිමාය දිසාය ජාතං ඔකාසනො චන්දිසබ්බතතරෙ සීනං චන්දිනාම චන්දිප්පො වුවවති යත් සෙය්‍යථාපි වඤ්ඤානායං පක්ඛිනො අමුඛෙයවනාසෙට වඤ්ඤානා රසො පටිසති නාවස්සපටිසනාමග්ගොපසංඝර්ශනාති එවමෙටං සර්වතො මුත්තං පටිසති නාවස්ස පටිසනාමග්ගො පසංඝර්ශනාති නික්ඛමනාමග්ගො පතා පාකට්ඨො භොති යමුච්ච මුත්තස්ස හරතෙ පස්සාවං කරොමාහි සත්තානං ආයුත්තං භොති පරිවේද්දනො චන්දි අබ්බතතරෙන වෙට මුත්තභාගෙනව පරිවේදනාං අයමස්ස සභාග පරිවේද්දෙ විසභාගපරිවේද්දෙ පතා කෙසසදිසොව.

මුත්තං යනු වණ්ණ වශයෙන් මුල් සහිත මා උදුනස් දවා හළ දිය පෙරහන් පැහැදි දිශට බදු වණ්ණ ඇති ශරීරභ්‍යානතරගතවූ මුත්‍ර නම් එක්තර ආපොධාතු විශේෂයකි ඒ මුත්‍රය වනාහි සටහන් වශයෙන් මුත්ත නමා තුඩු කලසක් තුළ පිරිසිටි ජලයට බදු සටහන් ඇත්තේය දිශා වශයෙන් යට දිශාවෙහි වූස්ස අවකාශ හෙයින් වස්තීය ඇතුළත පිහිටියේය මෙතැන්හි වස්තීය යනු වස්තීප්‍රථමයට නම් වන්නේය යමෙක් ඉදුල් දිය ගැබ්මලාදිය දමිය යුතු සිද්ධිය දිශට ඇති ගංගෙර ගවරවලක ඔබ්බලද මුඛය නැගීම ඇතු

ලව ජලය වැදගත්තා යොන් කල පිශෙෂයක ගවරවල දියවර ඇතුලතව වැද ගනිද එතතුදුටුවත් දිය වැදගත්තා මාගීය නොපෙණේද එපරිද්දෙන්ම යම් වසර්ගයක පිරිසිවිනා මුත්‍රය ශරීරයෙන් නික්මයෙයි එතතුදුටුවත් ඇතුලට වැදගත්තා මාගීය නොපෙණේමැයි මේ මුත්‍රයාගේ නික්මෙන මාගීය වනාහි ප්‍රකටවන්නෙයි යම් වසර්ගයක් මුත්‍රයෙන් පිරුණු කල්හි කිසකරම්හයි සත්‍යයන්ගේ යම් උත්සාහ පූර්වකම ක්‍රියාවක්වේද එ වසර්ගයකම වන්නෙයි පරිවේද වශයෙන් වසර්ගයන් ඇතුලත් භාගයෙන් හා මුත්‍රභාගයෙන්ද පිරිසිදු නා ලද්දේය යනු මොහුගේ සභාගපරිවේදය වන්නේය පිසභාගපරිවේදය වනාහි කෙතෙක්ව කිවමෙන්ද නසුතු (මේ මුත්‍රකොට්ඨාසයද මනසකාර ප්‍රත්‍ය වෙසා රත්නය අවෙනතිකය අවනකාතය ආනමසුත්‍රය සත්‍යයෙන්ද පුද්ගලයෙක්ද නොවන්නේය දුශිනිවු කුණපකොට්ඨාසයක් වන්නේය.)

එවිට කෙසේද කෙසේද කොථාසෙ වණ්ණසණ්ඨාණදිසොකාස පරිවේද වසෙන වචනවේදය අනුපුබ්බිතොනාහි සිසිතොති ආදිනා නයෙන වණ්ණ සණ්ඨාන ගණිතයොකාසවසෙන පසුබඩා පරිකතුලා පරිකතුලාහි මණ්ඩික රෙතො පණ්ණාහි සමිතිකාමාමසානෙ සෙයාරාපි වකුච්ඡො පුරිසසා වහරි. සමිතිකාමාමසානෙ කුසුමානං එකසුත්තකෙ ගන්ධනං මාලං ඔලොකෙනාසා සබ්බප්පාහි අපුබ්බාපරිගමිව පාකටාහි හොනති එවමෙවං අභි ඉමියමිං කාසෙ කෙසාහි ඉමං කාසං ඔලොකෙනාසාස සබ්බිතො බිම්බා අපුබ්බාපරිග මිව පාකටාහොනති නෙනවුත්තං මනසිකාරකොසලලකටායං ආදිකමිකාසාහි කෙසාහි මණ්ඩිකරෙතො මණ්ඩිකාරෙ ගන්ධා මුත්තංහි ඉමං පරිගොසාන කොථාසමෙව ආනවටිතිආදිති. සමෙවෙන බ්බිබාපි මණ්ඩිකාරං උපසංහ රති අරියං එවං සබ්බකොථාසෙසු පාකටිකුතෙසු ආතිණ්ඩිතො මත්‍රාසා කිර ච්ඡානාදයො සත්‍යාකාරං විජ්ජන්තො කොථාසර්ගිවසෙනෙව උපස්ථානතිනෙ භව අප්පෙකාහරිතමානං පානභොජනාදි කොථාසර්ගිව පක්ඛප්පාණමිව උපස්ථානති අරියං අනුපුබ්බිමුඤ්ඤානා දිවසෙන පරිකතුලා පරිකතුලාහි පුනාපු න මණ්ඩිකරෙතො අනුක්‍රමෙන අසානා උප්පජ්ජති නථි කෙසාදිනං වණ්ණසණ්ඨානදිසොකාස පරිවේදවසෙන උපස්ථානං උග්ගහතිමිත්තං සබ්බා කාරතො පරිකතුලවසෙන උපස්ථානං පටිභාගතිමිත්තං නං ආසෙවයතො භාවයතො චුත්තනගෙන අසුභකමිථානෙසු විශ පඨමජ්ඣානා වසෙනෙව අප්පනා උප්පජ්ජති සායසා එකොව කොථාසො පාකටො හොති එකසමිං වා කොථාසෙ අප්පනං පථා පුන අඤ්ඤාසමිං යොගං න කරෙති නසා එකා වඋප්පජ්ජති යසා පන අනෙකෙකොථාසා පාකටා හොනති එකසමිං වා ක්‍රිා නං පථා පුන අඤ්ඤාසමිං පි යොගං කරෙති නසා මලලකන්ධරසා විශ කොථාසගණ්ණාය පඨමජ්ඣානාහි නිබ්බත්තනති සො කිර ආයසමා දිසභා නක අභයන්ධරං හථෙ ගන්ධා ආවුසො අභය ඉමං නාව පඤ්ඤා උග්ග ඤාහිති වථා ආභමලලකන්ධෙර වහරි. ස කොථාසෙසු වහරි. සාය පඨ මජ්ඣානානං ලාභි සමෙරහති. එකං දිවා එකං සමාපජ්ජති අතිරෙකබ්බාසෙන පුන සමාපජ්ජති සමෙව පන දෙවසිකං එකං සමාපජ්ජති අතිරෙකබ්බාසෙන පුන සමාපජ්ජති එවං පඨමජ්ඣානාවසෙන ඉජ්ජමානවමි වෙනං කමිථානං වණ්ණසණ්ඨානාදිසු සති බලෙන ඉජ්ජානෙනා කායගතාසතිති වුවටිති ඉමඤ්ඤ පන කායගතා සතිමණ්ණසුත්තො භික්ඛු අරහිරති සභොභොති නවනං අරහි රති සහති උප්පනනං අරහිරති. අභිතුත්‍ර අභිතුත්‍ර විහරති භයහෙරව සභො හොති නවනං භයහෙරවං සහති උප්පනනං භයහෙරවං අභිතුත්‍ර අභිතුත්‍ර විහරතිව මොහොති සීතසා උණ්ණසා පෙණ්ණසා භාණ්ණසා අධිවාසික ජාතිකො හොති කෙසාදිනං වණ්ණසෙදං නිසාය වතුනනං ක්‍රිානානං ලාභි හොති ජ අභිසංඝපරිච්ඡෙදිති.

නසමා හවෙ අප්පමහනා අනුසුඤ්ඤා පණ්ණිනො
එවං අනෙකාතිසංසං ඉමං කායගතා සති'නති.